

นายกฤษฎชัย พรหมวัน

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อเฝ้าระวังและป้องปรามการทุจริต

สำนักมาตรการป้องกันกาทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ช.

การป้องกันและ

CORRUPT

ปราบบปรามการทุจริต

TION

1 **นิยาม สาเหตุ และประเภทของการทุจริต**
แนวคิดของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ

2 **สถานการณ์การทุจริต**
สถานการณ์การทุจริตประเทศไทย

3 **มาตรการป้องกันการทุจริต**
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4 **การขัดกันแห่งผลประโยชน์**
Conflict of Interests
ความหมายและรูปแบบของการขัดกันแห่งผลประโยชน์
และหลักการ UNCAC

5 การจัดการต่อต้านการติดสินบน Antibribery Management Systems

หลักการสากลตามมาตรฐาน ISO 37001 และกฎหมาย

6 มาตรการในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล ซึ่งได้รับความคุ้มครองและการรับการแจ้ง เบาะแสการทุจริต

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568
ตามมาตรา 132, 132/1, 132/2 และ 132/3

นิยาม สาเหตุ และ ประเภทของการทุจริต

ทุจริต คือ?

องค์การสหประชาชาติ

คอร์รัปชัน คือ ไม่ใช่แค่พฤติกรรม
แต่เป็นปรากฏการณ์ (phenomenon)

องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International -TI)

คอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจ
ในทางที่ผิด (abuse of entrusted power)
เพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งใช้ได้ทั้งภาครัฐและ
เอกชน

ทุจริต คือ?

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสภา

ทุจริต หมายถึง ประพฤติชั่ว ประพฤติไม่ดี
ไม่ซื่อตรง โกง คดโกง ฉ้อโกง โดยใช้อุบาย
หรือเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงเพื่อให้ได้สิ่งที่
ต้องการ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(1)

โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหา
ประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ทุจริต คือ?

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 4

ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตาม กฎหมายอื่น

สรุป

- ไม่มีขอบเขตนิยามที่เป็นมาตรฐานเหมือนกันในระดับสากล แต่มีความเหมือนกันตรงที่ถือว่าเป็นการกระทำผิดอย่างหนึ่ง
- เกี่ยวข้องกับการใช้หน้าที่และอำนาจหรือกระทำโดยผู้มีหน้าที่และอำนาจ
- เกิดขึ้นได้ทั้งภาครัฐและเอกชน
- ผลประโยชน์อาจเป็นทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่ใช่ทรัพย์สิน เช่น ตำแหน่ง หน้าที่การอุปถัมภ์ ความพอใจ หรืออื่น ๆ ก็ได้
- มักเป็นพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่ซับซ้อน ซ่อนเร้น ปิดบัง บิดเบือน ที่ตรวจสอบหรือพิสูจน์ได้ยาก

สาเหตุของการทุจริต

Prof. Robert Klitgaard

ศาสตราจารย์ด้านเศรษฐศาสตร์จากมหาวิทยาลัย
Claremont Graduate University (CGU)

เมือง Claremont ประเทศสหรัฐอเมริกา

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี โท และเอก

จาก Kennedy School of Government
มหาวิทยาลัย Harvard

“สมการคอร์รัปชัน” แนวคิดที่สร้างชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับและได้รับการอ้างอิงบ่อยครั้งในทางรัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรระหว่างประเทศ คือ

Corruption Model $C = M + D - A$

Monopoly คือ การผูกขาด (การผลิต การให้บริการ หรือการกำหนดราคา)

Discretion คือ การใช้ดุลยพินิจ (การตัดสินใจ)

Accountability คือ ความรับผิดชอบ (ความโปร่งใสตรวจสอบได้)

“การทุจริต = การผูกขาด + ดุลยพินิจ - ความรับผิดชอบ”

ในมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ Klitgaard ได้กล่าวไว้ว่าประเทศไทยมีข้อได้เปรียบหลายอย่างเหนือกว่าประเทศอื่น ๆ ที่ทำให้นักลงทุนอยากจะเดินทางมาลงทุน รวมทั้งการเดินทางมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทย อาทิ ทางภูมิศาสตร์อยู่ตรงกลางล้อมรอบด้วยหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน และยังอยู่ใกล้กับประเทศที่มีอิทธิพลของโลก คือ จีนและอินเดีย และยังมีบริเวณที่ติดกับทะเลออกสู่อ่าวไทย ความมีอรรถยาศัยอันดีของคนไทย และยังมีมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมและคุ้มครองนักลงทุนที่ดีพอสมควร

Klittgaard เชื่อว่าการทุจริตของประเทศไทยไม่ได้เกิดจากปัญหาทางวัฒนธรรม แต่เป็น “ปัญหาเชิงระบบ” ที่จำเป็นต้องอาศัย “แนวทางใหม่” มาใช้แก้ไขการทุจริต “รัฐบาลจำเป็นต้องจริงจังกับการแก้ไขปัญหาทุจริตให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น”

ผู้ที่ทำการทุจริตต้องได้รับการลงโทษ และให้เห็นว่า “ต้นทุนในการทุจริตนั้นสูงกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ”

“ต้นทุน” ของการทุจริตในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์ คือ ผู้ที่จะกระทำการทุจริต จะตัดสินใจ ก็ต่อเมื่อ “ผลตอบแทนที่ได้ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตามนั้นมากกว่าต้นทุนที่ต้องจ่ายไป” เช่น ต้นทุนการถูกจับ และต้นทุนการถูกดำเนินคดี

ประเภทของการทุจริต

Arnold J. Heidenheimer
Michael Johnston
Victor T. LeVine
Editors

**Political
Corruption**
A Handbook

แนวคิดการคอร์รัปชันทางการเมือง

Arnold J. Heidenheimer & Michael
Johnston

ได้อธิบายแนวคิดและจำแนกประเภทการคอร์รัปชัน
ออกเป็น 3 ประเภท

1. คอร์รัปชันสีขาว (White Corruption) เป็นรูปแบบหรือกระบวนการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ประชาชนหรือสมาชิกในสังคมยอมรับการทุจริตเหล่านั้นได้ เนื่องจากเป็นการทุจริตที่เกิดขึ้นหรือสร้างความเสียหายต่อส่วนรวมเพียงเล็กน้อย และสมาชิกในสังคมเห็นว่าการทุจริตประเภทนี้ไม่ควรได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง เพราะการทุจริตในลักษณะนี้ไม่ได้มีความสำคัญหรือสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมที่รุนแรง

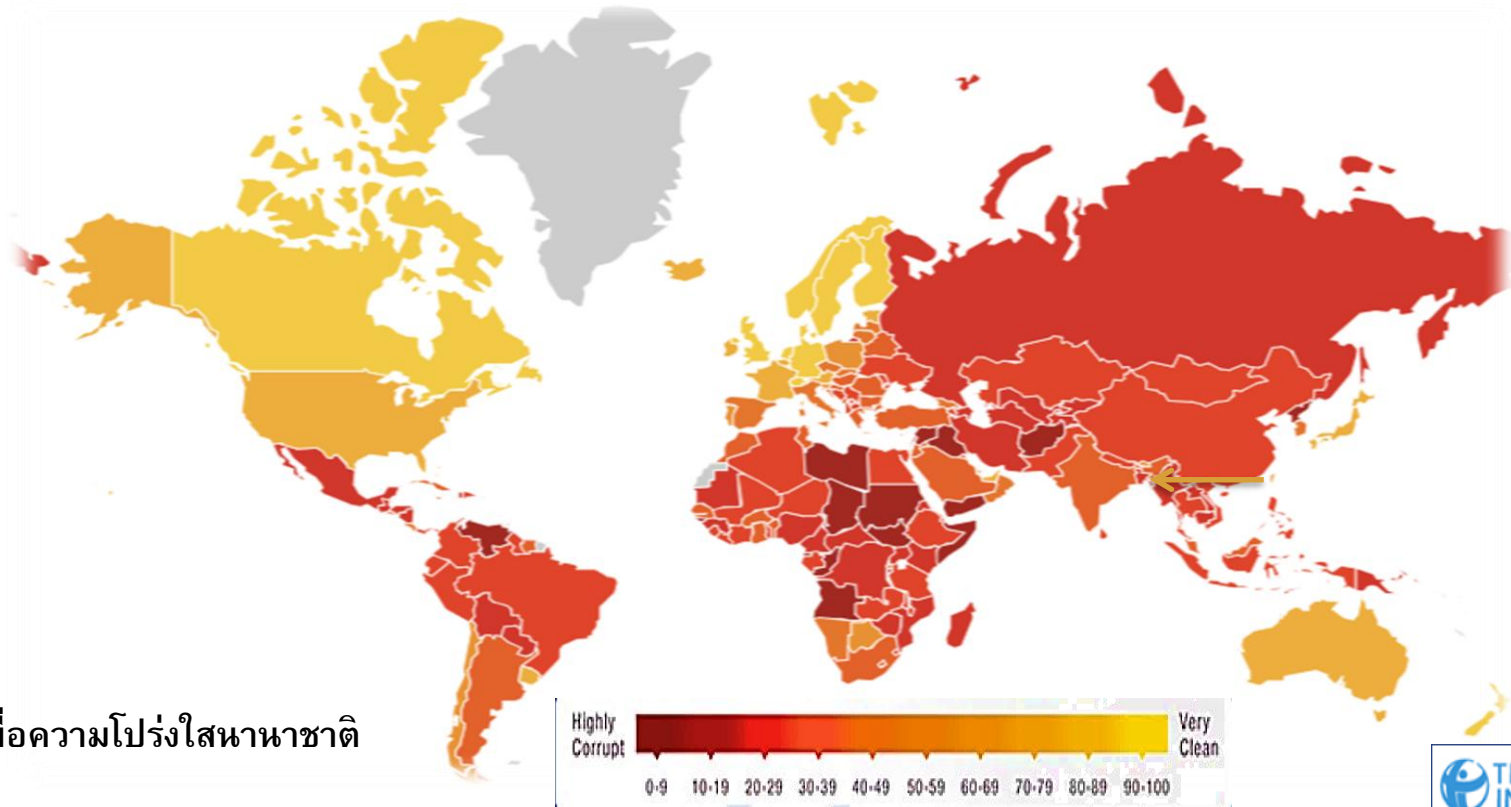
2. คอรัปชันสีเทา (Gray Corruption) เป็นรูปแบบหรือกระบวนการทุจริตที่อยู่ในระดับกึ่งกลาง ซึ่งประชาชนหรือสมาชิกในสังคมถูกแบ่งออกเป็นสองฝ่ายระหว่างผู้ที่ยอมรับและไม่ยอมรับการกระทำความผิดในประเพณีนี้ ซึ่งเป็นรูปแบบการทุจริตที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม แต่ในขณะเดียวกันก็สร้างประโยชน์หรือผลกระทบในทางที่ดีอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสังคมอยู่

3. คอร์รัปชันสีดำ (Black Corruption) เป็นรูปแบบหรือกระบวนการทุจริตที่สร้างความเสียหายและผลกระทบที่รุนแรง ซึ่งประชาชนหรือสมาชิกในสังคมทุกฝ่ายต่อต้าน ไม่ยอมรับกับการทุจริต และสนับสนุนให้มีการลงโทษผู้ทำการทุจริตในประเพณีอย่างเต็มรูปแบบตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วการทุจริตประเพณีนี้เป็นการสร้างความเสียหายขนาดใหญ่ต่อส่วนรวม สมาชิกในสังคมมองว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมที่จะต้องต่อต้านและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรุนแรง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตในลักษณะนี้ขึ้นอีก

สถานการณ์การทุจริต

สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

สถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทย
การประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI)

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ

ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย

Corruption Perceptions Index: CPI

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI)

ประเด็นการประเมินค่า CPI

จาก 9 แหล่งข้อมูล

ประเด็น/แหล่งข้อมูล	BF(TI)	EIU	GI	IMD	PERC	PRS	WEF	WJP	VDEM
1. สินบน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การขัดกันแห่งผลประโยชน์		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. นโยบายของรัฐในการแก้ไข ปัญหาการทุจริต	✓			✓	✓				
4. การตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ	✓	✓			✓				
5. ความโปร่งใสในระบบ งบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง		✓			✓				

ข้อคำถาม 9 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล	คำถาม	ผู้ให้ข้อมูล	ช่วงเวลาจัดเก็บข้อมูล
BF (TI)	1. การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริต 2. ความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาทุจริต	ประเมินโดยการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญไม่เกิน 2 คน	กุมภาพันธ์ 2021 – มกราคม ** จัดเก็บข้อมูล 2 ปีครั้ง **
EIU	การจัดสรรงบประมาณ การใช้ทรัพย์สินเพื่อส่วนตัว การจ่ายสินบน เพื่อได้ สัญญา	ผู้เชี่ยวชาญ 2 - 3 คน	จัดเก็บข้อมูลถึงประมาณ เดือนกันยายน
GI	ความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับการติดสินบน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่าง ราบรื่น	ผู้เชี่ยวชาญ	ตุลาคม – ธันวาคม
PRS	การคอร์รัปชันโดยตรงที่การดำเนินธุรกิจ คือ การเรียกร้องเงิน การจ่ายสินบน	ผู้เชี่ยวชาญ	กันยายน 2023 – สิงหาคม
WJP	เจ้าหน้าที่รัฐสายบริหาร ตุลาการ ทหารตำรวจ สภานิติบัญญัติ ไม่ได้ใช้อำนาจ ในตำแหน่งหน้าที่ราชการโดยมิชอบ	ผู้เชี่ยวชาญ	กุมภาพันธ์ – มิถุนายน
VDEM	เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้บริหารระดับสูง ฝ่ายนิติบัญญัติ ตุลาการ มีพฤติกรรมเรียกรับ สินบน หรือสิ่งของอื่นใด หรือมีพฤติกรรมเบียดบังเงิน	ผู้เชี่ยวชาญในภูมิภาคอาเซียน	ข้อมูลทั้งปี
IMD	มีการติดสินบนและการคอร์รัปชันหรือไม่	ใช้แบบสอบถามผู้บริหาร	กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม
PERC	คุณจะให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศ ที่คุณกำลังทำงานอยู่ในระดับใด	ใช้แบบสอบถาม	มกราคม – มีนาคม
WEF	จ่ายเงินพิเศษหรือจ่ายสินบน เช่น การนำเข้า – ส่งออก สาธารณูปโภค การชำระภาษีประจำปี	ใช้แบบสอบถาม	มีนาคม – สิงหาคม

Corruption Perceptions Index: CPI

BF (TI)

EIU

GI

IMD

PERC

PRS

WEF

WJP

VDEM

นโยบายของรัฐบาลในการ
แก้ไขปัญหาการทุจริต

Education

Prevention

Enforcement

การตรวจสอบ
เจ้าหน้าที่รัฐ

Education

Prevention

Enforcement

ผู้ประเมิน : มูลนิธิเบอร์เทลแมนน์ ประเทศเยอรมนี

วิธีการเก็บข้อมูล : Expert ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญของแต่ละประเทศ

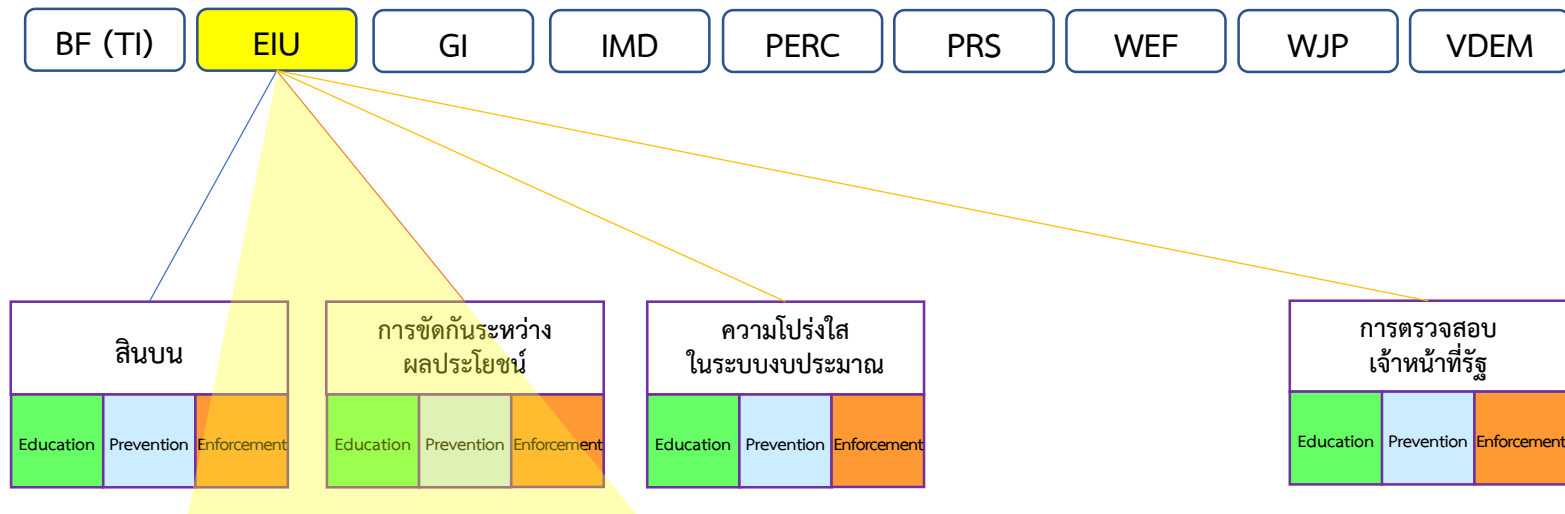
กลุ่มเป้าหมาย : Napisa Waitookiat, Paul Chambers มหาวิทยาลัยนเรศวร

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : จัดเก็บข้อมูลทุกสองปี แต่ไม่ปรากฏช่วงเดือนที่จัดเก็บข้อมูล และไม่มีหลักการตายตัวว่าจะต้องจัดเก็บทุกสองปี

สรุปประเด็นคำถาม :

- 1) คุณเห็นด้วยในระดับใดว่าเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจในทางมิชอบจะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหรือถูกลงโทษ
- 2) คุณเห็นด้วยในระดับใดว่ารัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

Corruption Perceptions Index: CPI

ผู้ประเมิน : Economist Intelligence Unit (EIU) ประเทศอังกฤษ (องค์กรวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการแสวงหาผลกำไร)

วิธีการเก็บข้อมูล : Expert ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญของ EIU ประมาณ 2 - 3 คน

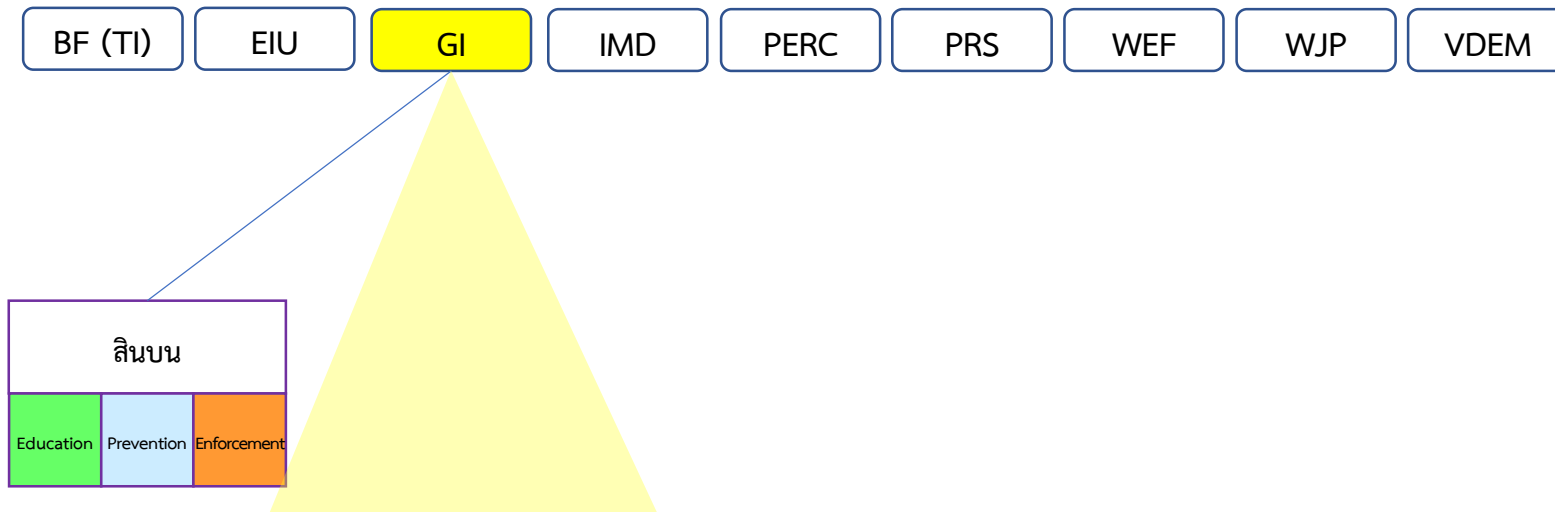
กลุ่มเป้าหมาย : ไม่ปรากฏข้อมูลรายชื่อ Expert

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : ช่วงเดือนมกราคม – สิงหาคม ในแต่ละปี

สรุปประเด็นคำถาม :

- 1) การจัดสรรงบประมาณและการใช้เงินสาธารณะเป็นไปตามขั้นตอนและมีความพร้อมรับผิดชอบหรือไม่
- 2) รัฐมนตรีหรือหน่วยงานภาครัฐมีการใช้เงินสาธารณะอย่างเหมาะสมหรือไม่
- 3) มีเงินพิเศษที่สามารถดำเนินการใช้จ่ายโดยไม่ต้องรับผิดชอบหรือไม่
- 4) โดยทั่วไปแล้วมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างถูกต้องหรือไม่
- 5) มีข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายจากรัฐบาลโดยตรงหรือไม่
- 6) มีหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้งบประมาณภาครัฐหรือไม่
- 7) มีองค์กรตุลาการอิสระที่มีอำนาจในการจัดการกับการใช้อำนาจในทางมิชอบของรัฐบาล/เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่
- 8) มีธรรมเนียมปฏิบัติในการจ่ายสินบนเพื่อได้สัญญาและได้รับความดีความชอบหรือไม่

Corruption Perceptions Index: CPI

ผู้ประเมิน : บริษัท Information Handling Services (IHS) ประเทศสหรัฐอเมริกา

วิธีการเก็บข้อมูล : Expert ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละประเทศ ซึ่งได้รับข้อมูลจากกลุ่มลูกค้า ผู้ทำสัญญากับภาครัฐ นักลงทุน นักธุรกิจ

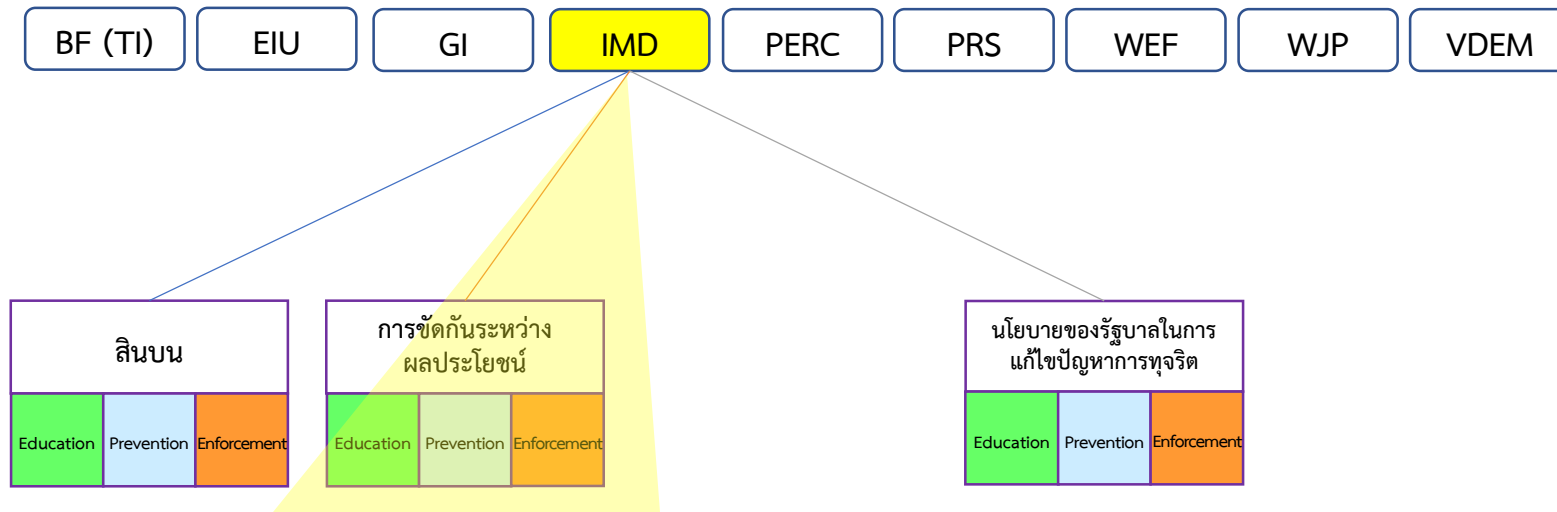
ผู้รับงานอิสระ และเครือข่ายนักข่าว

กลุ่มเป้าหมาย : ไม่ปรากฏข้อมูลรายชื่อ Expert

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : ไม่ปรากฏช่วงเดือนที่จัดเก็บข้อมูล

สรุปประเด็นคำถาม : ผู้เชี่ยวชาญจะถูกถามว่า “ความเสี่ยงของการที่บุคคลหรือบริษัทจะต้องเผชิญกับการติดสินบนหรือการคอร์รัปชันในรูปแบบอื่น เพื่อที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น เพื่อให้ได้รับสัญญา เพื่อการส่งออก นำเข้า หรือ เพื่อความสะดวกสบายเกี่ยวกับงานด้านเอกสารต่าง ๆ มีมากน้อยเพียงใด”

Corruption Perceptions Index: CPI

ผู้ประเมิน : IMD World Competitiveness Yearbook ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

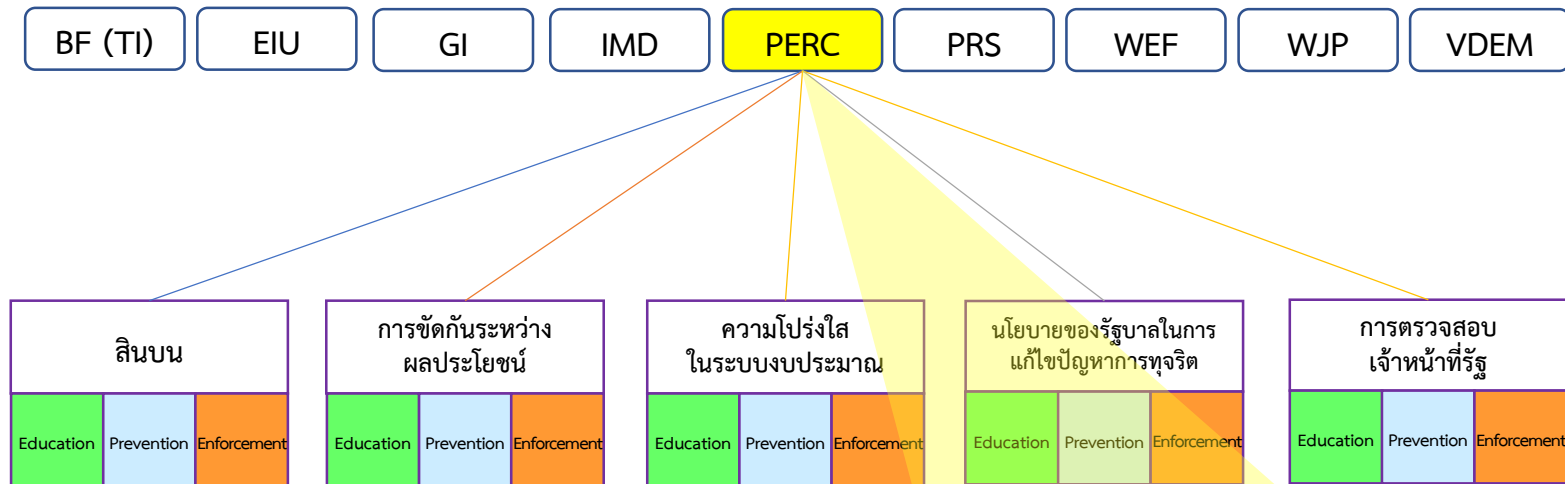
วิธีการเก็บข้อมูล : Survey

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้บริหารระดับสูงในภาคธุรกิจ ทั้งผู้ประกอบการที่เป็นคนในประเทศนั้น ๆ ผู้ประกอบการชาวต่างชาติ

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน ในแต่ละปี

สรุปประเด็นคำถาม : มีการติดสินบนและการคอร์รัปชันหรือไม่

Corruption Perceptions Index: CPI

ผู้ประเมิน : บริษัท Political and Economic Risk Consultancy, Ltd. เขตบริหารพิเศษฮ่องกง

วิธีการเก็บข้อมูล : Survey ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ซึ่งหน้า การสอบถามทางโทรศัพท์ ตลอดจนการสอบถามทางอีเมล เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมาย : สํารวจข้อมูลจากนักธุรกิจที่ทำงานในประเทศในภูมิภาคเอเชีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย โดยรายชื่อผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากสมาคมธุรกิจ ผู้แทนที่เข้าร่วมการประชุมต่างๆ ในเอเชีย รวมทั้งผู้แทนหอการค้าประเทศต่างๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละประเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารในประเทศ ผู้ที่มีสัญชาติเป็นคนประเทศนั้นๆ และผู้บริหารชาวต่างชาติ

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : ช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม ในแต่ละปี

สรุปประเด็นคำถาม : คุณจะให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณกำลังทำงานอยู่ในระดับใด

Corruption Perceptions Index: CPI

BF (TI)

EIU

GI

IMD

PERC

PRS

WEF

WJP

VDEM

สินบน

Education

Prevention

Enforcement

การขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์

Education

Prevention

Enforcement

ผู้ประเมิน : The PRS Group ประเทศสหรัฐอเมริกา (International Country Risk Guide: ICRG)

วิธีการเก็บข้อมูล : Expert ทั้งนี้ ไม่ปรากฏข้อมูลรายละเอียดของวิธีการเก็บข้อมูล โดยจำกัดการเข้าถึงไว้สำหรับผู้ที่เป็นสมาชิกหรือลูกค้าเท่านั้น

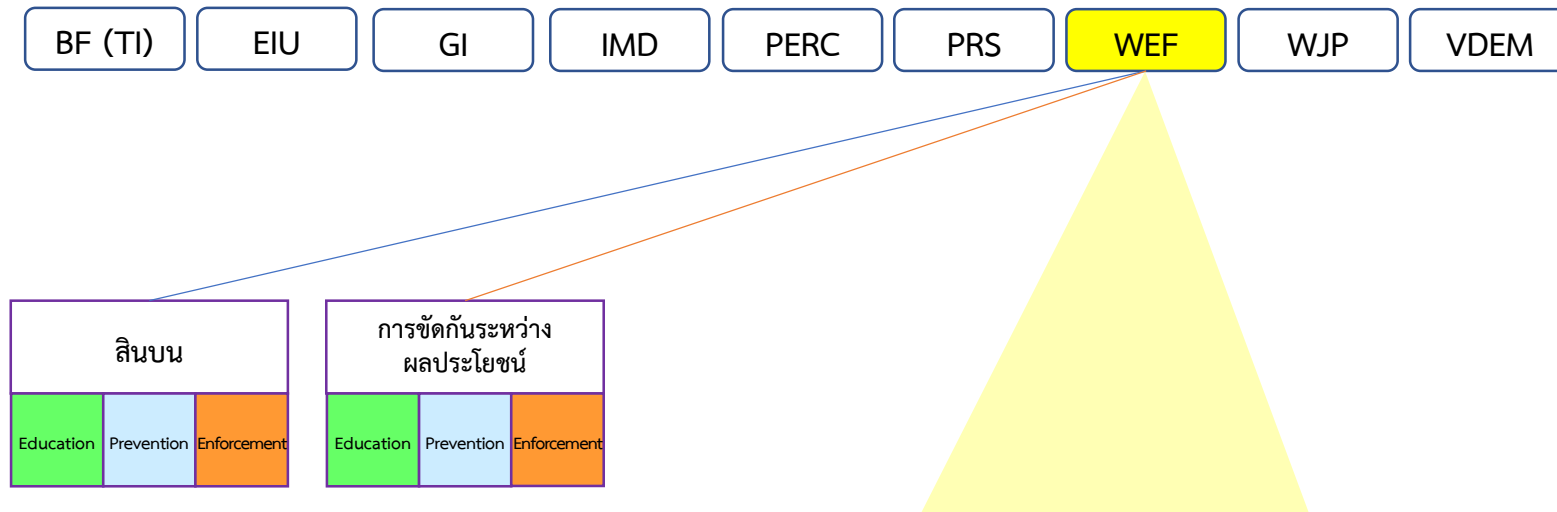
กลุ่มเป้าหมาย : ไม่ปรากฏรายชื่อกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มตัวอย่างที่นักวิจัยของ ICRG

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : ช่วงเดือนกันยายน – เดือนสิงหาคม ของปีถัดไป

สรุปประเด็นคำถาม : ขอให้ท่านช่วยให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชัน ทั้งการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริงหรือโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันจากระบบ

อุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ การฝากเข้าทำงาน การต่างตอบแทน การระดมทุนที่เป็นความลับและความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่น่าสงสัยระหว่างนักการเมืองกับภาคธุรกิจ

Corruption Perceptions Index: CPI

ผู้ประเมิน : World Economic Forum (WEF) หรือสภาเศรษฐกิจโลก ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

วิธีการเก็บข้อมูล : Survey ผ่าน “แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหาร” (Executive Opinion Survey: EOS)

กลุ่มเป้าหมาย : สำนวจความพึงพอใจของนักธุรกิจต่างประเทศ และนักธุรกิจภายในประเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสูงสุดในการทำธุรกิจสำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่จัดเก็บแบบสอบถาม EOS คือ คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : ช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ในแต่ละปี

สรุปประเด็นคำถาม : หัวข้อ Irregular Payment and Bribes ถามว่า “ในประเทศของคุณ เป็นเรื่องปกติเพียงใดที่บริษัทจ่ายเงินพิเศษโดยไม่มีเอกสารอ้างอิงหรือจ่ายสินบน ที่เชื่อมโยงกับเรื่องต่อไปนี้ 1) การนำเข้า – ส่งออก 2) สาธารณูปโภค 3) การชำระภาษีประจำปี 4) การทำสัญญาและการออกใบอนุญาต และ 5) ได้รับการตัดสินใจที่เอื้อประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรม”

หัวข้อ Diversion of Public Funds ถามว่า “ในประเทศของคุณ การเบี่ยงเบนของกองทุนสาธารณะสู่ บริษัท บุคคล หรือกลุ่มคนทั่วไปอย่างผิดกฎหมาย เป็นอย่างไร

Corruption Perceptions Index: CPI

BF (TI)

EIU

GI

IMD

PERC

PRS

WEF

WJP

VDEM

สินบน

Education

Prevention

Enforcement

การขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์

Education

Prevention

Enforcement

ผู้ประเมิน : World Justice Project ประเทศสหรัฐอเมริกา

วิธีการเก็บข้อมูล : Expert โดยคำถามที่นำมาใช้จัดทำคะแนนเป็นคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้เชี่ยวชาญและประชาชนทั่วไป

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : จัดเก็บข้อมูลทุกสองปี ในช่วงเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน ทั้งนี้ ไม่ใช่หลักการตายตัวว่าจะต้องจัดเก็บทุกสองปี

สรุปประเด็นคำถาม :

- 1) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายบริหารไม่ได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน
- 2) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายตุลาการไม่ได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน
- 3) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายตำรวจและทหารไม่ได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน
- 4) ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสภานิติบัญญัติ ไม่ได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน

Corruption Perceptions Index: CPI

BF (TI)

EIU

GI

IMD

PERC

PRS

WEF

WJP

VDEM

สินบน

Education

Prevention

Enforcement

การขัดกันระหว่าง
ผลประโยชน์

Education

Prevention

Enforcement

ผู้ประเมิน : สถาบันวิจัย V-Dem Institute ประเทศสวีเดน

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง

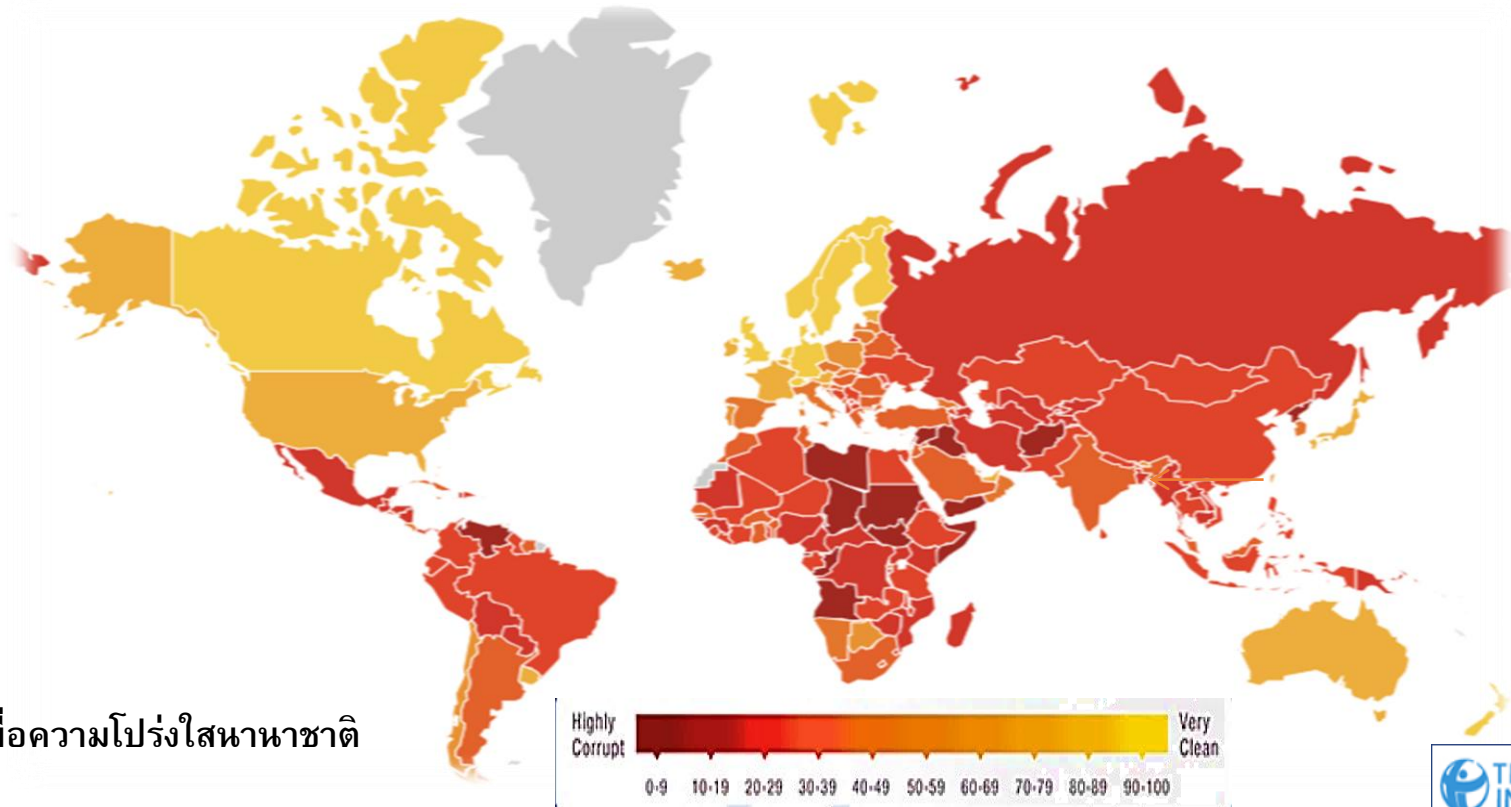
สรุปประเด็นคำถาม :

- 1) เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใดในระดับใด และเจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด
- 2) ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทน มีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใด เป็นประจำหรือไม่ และผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนเหล่านั้นมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด
- 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ในระดับใด (1) รับเงินสินบนเพื่อช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากภาครัฐ (2) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาคธุรกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้างภายหลังการออกจากงาน (3) ขโมยหรือเบียดบังเงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการบริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้จ่ายส่วนตัว
- 4) ประชาชนหรือภาคธุรกิจ มีการจ่ายเงินพิเศษ (ที่ไม่มีเอกสารการจ่ายเงิน) หรือสินบน เพื่อเร่งหรือชะลอกระบวนการของฝ่ายตุลาการในระดับใด

วิธีการเก็บข้อมูล : Expert

ช่วงเวลาเก็บข้อมูล : จัดเก็บข้อมูล

สถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไทย
การประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI)

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ

ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย

Corruption Perceptions Index: CPI

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI)

ประเด็นการประเมินค่า CPI

จาก 9 แหล่งข้อมูล

ประเด็น/แหล่งข้อมูล	BF(TI)	EIU	GI	IMD	PERC	PRS	WEF	WJP	VDEM
1. สินบน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การขัดกันแห่งผลประโยชน์		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. นโยบายของรัฐในการแก้ไข ปัญหาการทุจริต	✓			✓	✓				
4. การตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ	✓	✓			✓				
5. ความโปร่งใสในระบบ งบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง		✓			✓				

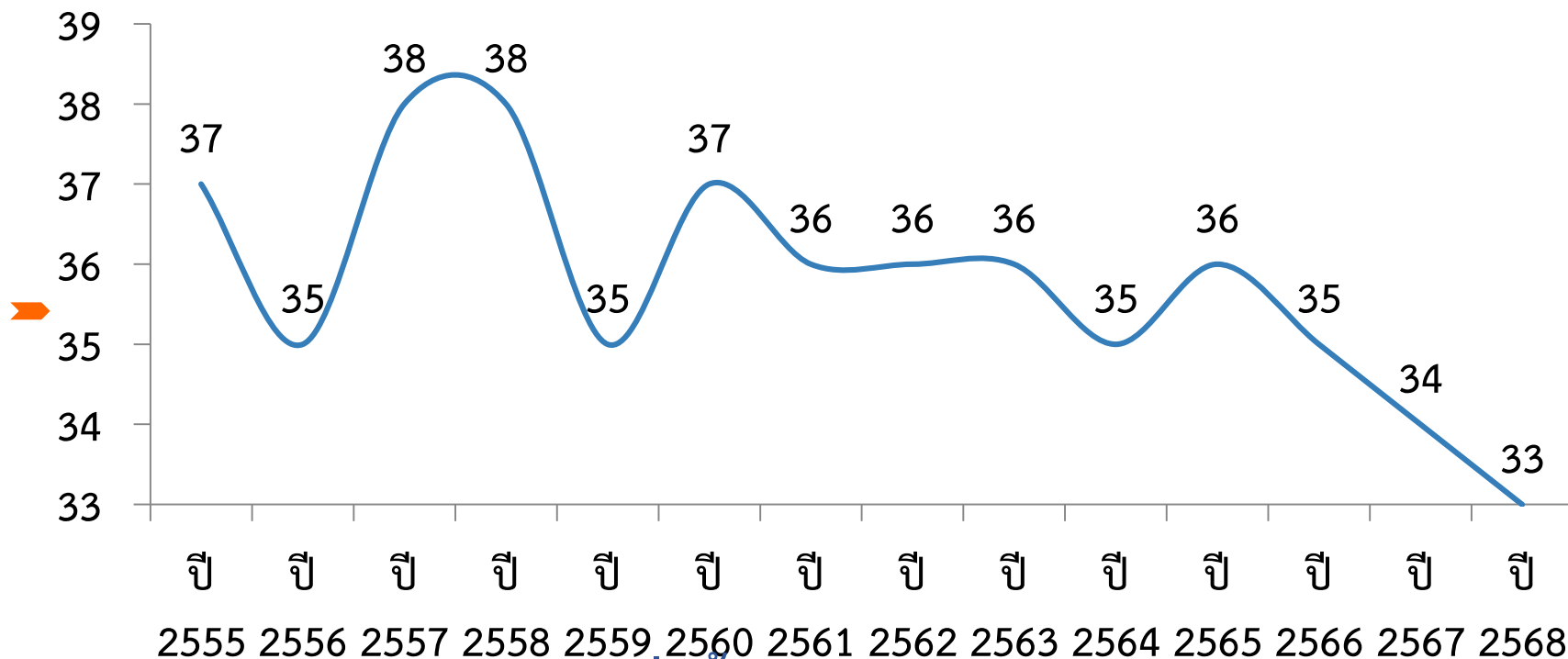
ข้อคำถาม 9 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล	คำถาม	ผู้ให้ข้อมูล	ช่วงเวลาจัดเก็บข้อมูล
BF (TI)	1. การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริต 2. ความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาทุจริต	ประเมินโดยการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญไม่เกิน 2 คน	กุมภาพันธ์ 2021 – มกราคม ** จัดเก็บข้อมูล 2 ปีครั้ง **
EIU	การจัดสรรงบประมาณ การใช้ทรัพย์สินเพื่อส่วนตัว การจ่ายสินบน เพื่อได้ สัญญา	ผู้เชี่ยวชาญ 2 - 3 คน	จัดเก็บข้อมูลถึงประมาณ เดือนกันยายน
GI	ความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญกับการติดสินบน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่าง ราบรื่น	ผู้เชี่ยวชาญ	ตุลาคม – ธันวาคม
PRS	การคอร์รัปชันโดยตรงที่การดำเนินธุรกิจ คือ การเรียกร้องเงิน การจ่ายสินบน	ผู้เชี่ยวชาญ	กันยายน 2023 – สิงหาคม
WJP	เจ้าหน้าที่รัฐสายบริหาร ตุลาการ ทหารตำรวจ สภานิติบัญญัติ ไม่ได้ใช้อำนาจ ในตำแหน่งหน้าที่ราชการโดยมิชอบ	ผู้เชี่ยวชาญ	กุมภาพันธ์ – มิถุนายน
VDEM	เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้บริหารระดับสูง ฝ่ายนิติบัญญัติ ตุลาการ มีพฤติกรรมเรียกรับ สินบน หรือสิ่งของอื่นใด หรือมีพฤติกรรมเบียดบังเงิน	ผู้เชี่ยวชาญในภูมิภาคอาเซียน	ข้อมูลทั้งปี
IMD	มีการติดสินบนและการคอร์รัปชันหรือไม่	ใช้แบบสอบถามผู้บริหาร	กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม
PERC	คุณจะให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศ ที่คุณกำลังทำงานอยู่ในระดับใด	ใช้แบบสอบถาม	มกราคม – มีนาคม
WEF	จ่ายเงินพิเศษหรือจ่ายสินบน เช่น การนำเข้า – ส่งออก สาธารณูปโภค การชำระภาษีประจำปี	ใช้แบบสอบถาม	มีนาคม – สิงหาคม

ประเด็นการประเมินค่า CPI จาก 9 แหล่งข้อมูล

ประเด็น/แหล่งข้อมูล	BF(TI)	EIU	GI	IMD	PERC	PRS	WEF	WJP	VDEM
1. สินบน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การขัดกันแห่งผลประโยชน์		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. นโยบายของรัฐในการแก้ไขปัญหาการทุจริต	✓			✓	✓				
4. การตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ	✓	✓			✓				
5. ความโปร่งใสในระบบงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง		✓			✓				

คะแนน CPI ปี พ.ศ. 2555 – 2568

คะแนน CPI เฉลี่ยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555 – 2567 =

35.78 คะแนน

	อันดับ โลก		ประเทศ	คะแนน (เต็ม 100)
1	3		สิงคโปร์	84
2	31		บรูไน	63
3	54		มาเลเซีย	52
4	73		ติมอร์ เลสเต	44
5	81		เวียดนาม	41
6	109		อินโดนีเซีย	34
6	109		ลาว	34
8	116		ไทย	33
9	120		ฟิลิปปินส์	32
10	163		กัมพูชา	20
11	169		เมียนมา	16

11 ประเทศ โปร่งใสมากที่สุดในโลก

1.	เดนมาร์ก	89	คะแนน
2.	ฟินแลนด์	88	คะแนน
3.	สิงคโปร์	84	คะแนน
4.	นิวซีแลนด์	81	คะแนน
4.	นอร์เวย์	81	คะแนน
6.	สวีเดน	80	คะแนน
6.	สวิตเซอร์แลนด์	80	คะแนน
8.	ลักเซมเบิร์ก	78	คะแนน
8.	เนเธอร์แลนด์	78	คะแนน
10.	เยอรมนี	77	คะแนน
10.	ไอซ์แลนด์	77	คะแนน

11 ประเทศ โปร่งใสน้อยที่สุดในโลก

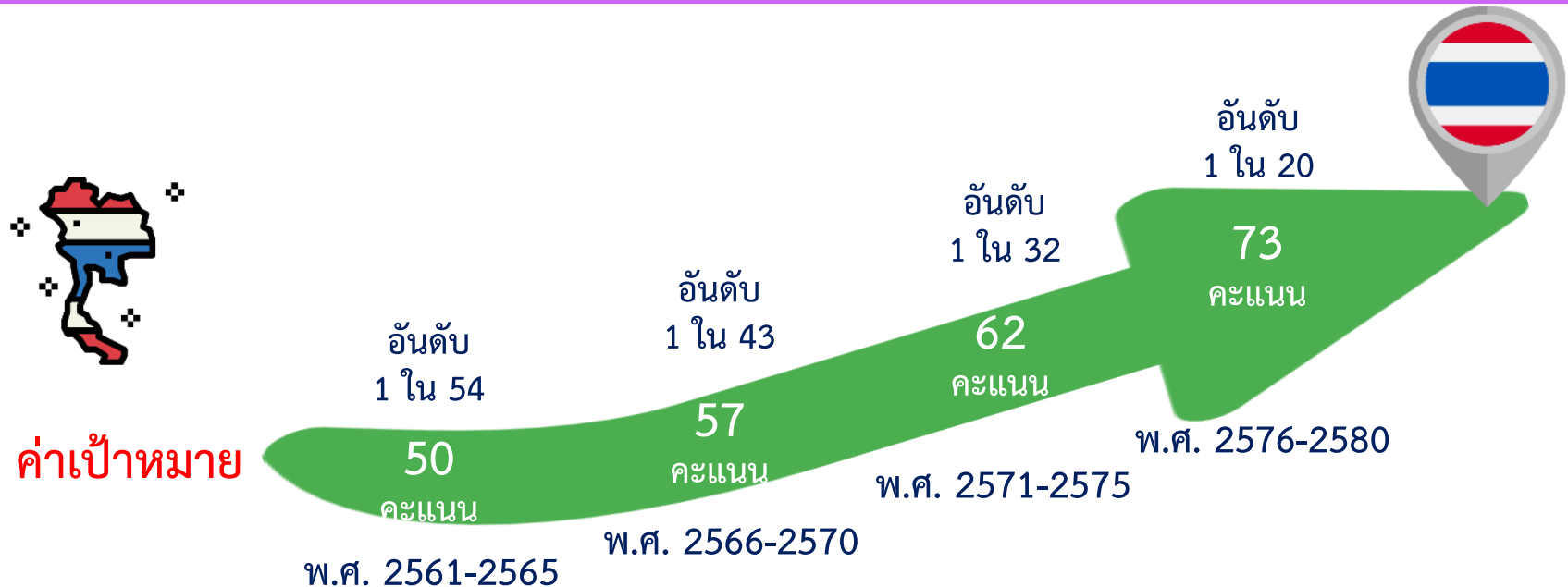
1.	ซูดานใต้	9	คะแนน
1.	โซมาเลีย	9	คะแนน
2.	เวเนซุเอลา	10	คะแนน
4.	เยเมน	13	คะแนน
4.	ลิเบีย	13	คะแนน
4.	เอริเทรีย	13	คะแนน
7.	ซูดาน	14	คะแนน
7.	นีการากวา	14	คะแนน
9.	ซีเรีย	15	คะแนน
9.	เกาหลีเหนือ	15	คะแนน
9.	อิควาดอร์	15	คะแนน

ประเด็นการประเมินค่า CPI จาก 9 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล	ประเด็นคำถามเกี่ยวกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่นำมาจัดทำ CPI
EIU	1. รัฐมนตรีหรือหน่วยงานภาครัฐมีการใช้เงินสาธารณะอย่างไม่เหมาะสม (เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือพรรคการเมือง) หรือไม่ 2. มีข้าราชการพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายจากรัฐบาลโดยตรงหรือไม่
IMD	มีการติดสินบนและการคอร์รัปชันหรือไม่ (มีการคอร์รัปชันมาก - น้อย)
PERC	คุณจะให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณกำลังทำงานอยู่ในระดับใด (เป็นปัญหาร้ายแรง - ไม่เป็นปัญหา)
PRS	ขอให้ท่านช่วยให้คะแนนปัญหาการคอร์รัปชัน ทั้งการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริงหรือโอกาสที่จะเกิดการคอร์รัปชันจากระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ การฝากเข้าทำงาน การต่างตอบแทน การระดมทุนที่เป็นความลับและความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่น่าสงสัยระหว่างนักการเมืองกับภาคธุรกิจ (มีความเสี่ยงมาก - น้อย)
WEF	ในประเทศของคุณ การเบียดเบียนของกองทุนสาธารณะสู่ บริษัท บุคคล หรือกลุ่มคนทั่วไปอย่างผิดกฎหมาย เป็นอย่างไร (มีการจ่ายสินบนเป็นปกติ - ไม่เคยต้องจ่ายสินบน)
WJP	ข้าราชการ (เจ้าหน้าที่) ในสายบริหาร ตุลาการ ตำรวจและทหาร สถานิติบัญญัติใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน (สูง - ต่ำ)
V-DEM	1. เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด 2) ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนเหล่านั้นมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด 3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ในระดับใด ช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากภาครัฐ (เพื่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ผู้สนับสนุนทางการเมือง) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาคธุรกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้างภายหลังจากออกจากสถานิติบัญญัติ ขโมย (เบียดบัง) เงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการบริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ส่วนตัว

เป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ตัวชี้วัด : ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (Corruption Perception Index - CPI)

เป้าหมายและตัวชี้วัด

ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
		ปี 2561 - 2565	ปี 2566-2570	ปี 2571 – 2575	ปี 2576 - 2580
ประเทศไทย ปลอดการทุจริต และประพฤติมิชอบ	ดัชนีการรับรู้ การทุจริต ของประเทศไทย (อันดับ/คะแนน)	อยู่ในอันดับ 1 ใน 54 และ/หรือได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 50	อยู่ในอันดับ 1 ใน 43 และ/หรือได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 57	อยู่ในอันดับ 1 ใน 32 และ/หรือได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 62	อยู่ในอันดับ 1 ใน 20 และ/หรือได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 73

สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

สะท้อนผ่านสถิติเรื่องกล่าวหาการทุจริต

รูปแบบการทุจริต

การทุจริตขนาดใหญ่

(Grand Corruption)

การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ระดับสูงโดยบิดเบือนนโยบาย หรือใช้
อำนาจรัฐในทางมิชอบ เพื่อให้ได้รับ
ผลประโยชน์

การทุจริตขนาดเล็ก

(Petty Corruption)

การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ระดับกลางและระดับล่างต่อประชาชน
ทั่วไป โดยการใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิ
ชอบ

การให้-รับสินบน

(Bribery)

การให้ หรือสัญญาว่าจะให้
ผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนต่าง ๆ
เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำ
ความผิดกฎหมาย

การยักยอก

(Embezzlement)

การที่พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
นำเงิน
หรือสิ่งของในราชการมาใช้เพื่อ
ประโยชน์ส่วนตัว

การอุปถัมภ์

(Patronage)

การคัดเลือกบุคคลจากเครือข่าย
(connection)
เพื่อเข้ามาทำงานหรือเพื่อได้รับ
ผลประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงคุณสมบัติและ
ความเหมาะสม

การเลือกที่รักมักที่ชัง

(Nepotism)

การใช้อำนาจที่มีให้ผลประโยชน์หรือ
การงานแก่เพื่อน ครอบครัว หรือบุคคล
ใกล้ชิด

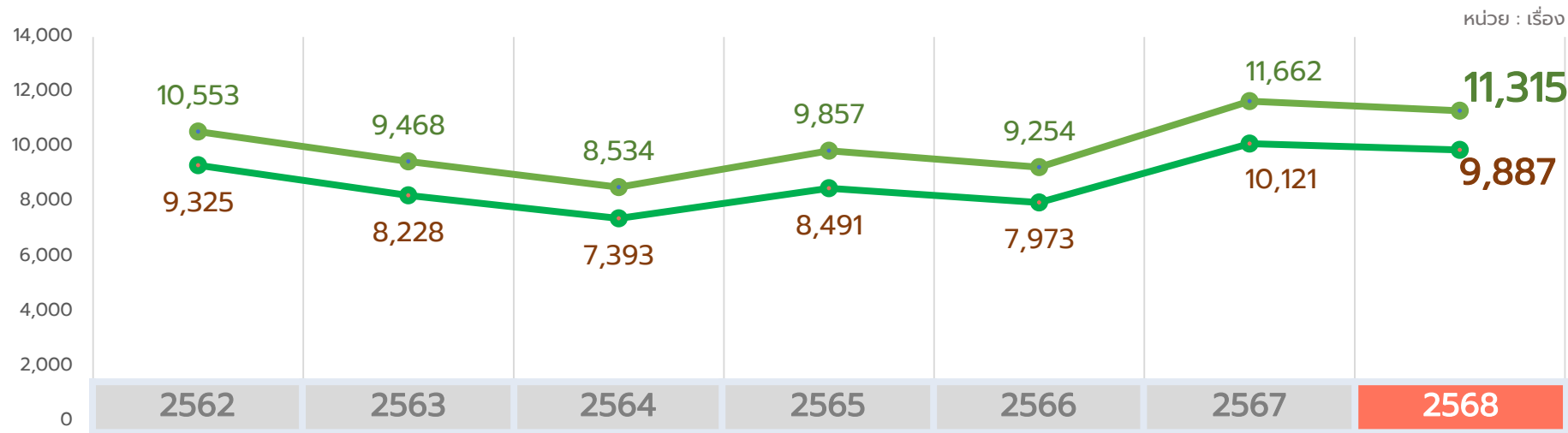
ผลประโยชน์ทับซ้อน

(Conflict of Interest)

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับ
ประโยชน์ส่วนรวม อันเกิดจากที่บุคคล
ต้องมีหน้าที่หรือสถานะมากกว่า
1 สถานะ

สถิติข้อมูลด้านการปราบปรามการทุจริต (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2568)

สถิติการดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2568

ปีงบประมาณ พ.ศ.	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568	รวม
คำกล่าวหา	10,553	9,468	8,534	9,726	9,254	11,662	11,315	70,643
คำกล่าวหา	1,228	1,240	1,141	1,366	1,281	1,541	1,428	9,225
คำกล่าวหา หักเรื่อง	9,325	8,228	7,393	8,491	7,973	10,121	9,887	61,418
ร้อยละ เรื่อง	11.64	13.10	13.37	13.86	13.84	13.21	12.62	13.06

สถิติข้อมูลด้านการปราบปรามการทุจริต (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2568)

จำแนกข้อมูล ตามประเภทการร้องเรียนและปีงบประมาณที่เกิดเหตุ

ประเภท การร้องเรียน	คำกล่าวหา		ปีงบประมาณที่เกิดเหตุ พ.ศ.								
	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ต่ำกว่า 2562	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568
หนังสือร้องเรียน	5,510	48.70	12	519	102	112	173	294	564	1,692	2,042
หนังสือราชการ	2,351	20.78	3	317	63	72	102	160	287	690	657
ร้องเรียนด้วยวาจา	112	0.99	-	6	3	4	5	9	13	42	30
เหตุอันควรสงสัย (ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.)	71	0.63	-	12	2	13	5	7	3	19	10
บัตรสนเท่ห์	2,135	18.87	137	134	15	33	53	68	157	679	859
แจ้งเบาะแส	581	5.13	46	27	8	14	12	36	32	165	241
เว็บไซต์	506	4.47	41	21	5	5	9	15	45	141	224
ข้อ 23	49	0.43	4	5	4	3	-	1	2	12	18
รวมทั้งหมด	11,315	100	243	1,041	202	256	359	590	1,103	3,440	4,081

สถิติข้อมูลด้านการปราบปรามการทุจริต (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2568)

สถิติ การตรวจรับคำกล่าวหา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จำแนกข้อมูลตามลักษณะความผิด

5 อันดับแรก

ปฏิบัติ/ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
โดยมิชอบหรือโดยทุจริต

จำนวน : เรื่อง

7,609

การจัดซื้อจัดจ้าง

จำนวน : เรื่อง

1,370

ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่
โดยมิชอบหรือโดยทุจริต

จำนวน : เรื่อง

1,208

เรียกรับสินบน

จำนวน : เรื่อง

364

เจ้าพนักงาน
ยักยอกทรัพย์

จำนวน : เรื่อง

208

10 หน่วยงานที่มีเรื่องร้องเรียนมากที่สุด

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	เปรียบเทียบปี 2567 กับค่าเฉลี่ย	
							ร้อยละ	จำนวน
1. หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	2,212	2,303	2,222	2,771	2,463	2,939	▲ 18.27	454.00
2. กระทรวงมหาดไทย	973	762	744	835	763	1,013	▲ 19.41	164.67
3. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	661	704	833	866	761	879	▲ 12.12	95.00
4. กระทรวงศึกษาธิการ	752	409	301	450	510	508	▲ 4.03	19.67
5. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม*	-	365	204	192	214	282	▲ 12.17	30.60
6. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	222	187	190	224	228	327	▲ 42.38	97.33
7. กระทรวงคมนาคม	222	169	140	259	177	183	▼ -4.52	-8.67
8. กระทรวงสาธารณสุข	158	164	140	154	210	234	▲ 32.45	57.33
9. กระทรวงการคลัง	165	158	107	202	163	175	▲ 8.25	13.33
10. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	167	124	112	177	200	161	▲ 2.66	4.17
รวมหน่วยงานอื่น ๆ	1,241	715	928	914	923	1,001	▲ 4.96	47.33
ผลรวม	6,773	6,060	5,921	7,044	6,612	7,702	▲ 15.21	1,016.67

หมายเหตุ: * ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ไม่มีเรื่องถูกกล่าวหา เนื่องจากเริ่มก่อตั้งเมื่อเดือน พฤษภาคม 2562

ที่มา : ระบบตรวจรับคำกล่าวหา (PESCA) และระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดี (CCMS)

ประเภทการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง

1. ก่อสร้างซ่อมแซมถนน สร้างสะพาน
2. ก่อสร้างซ่อมแซมอาคาร ก่อสร้างสาธารณูปโภค
3. จัดซื้อยานพาหนะต่าง ๆ เช่น รถดับเพลิง รถบรรทุก และรถเก็บขยะ ฯลฯ
4. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในสำนักงาน
5. การขุดลอกคลอง, ขุดลอกอ่างเก็บน้ำ, พัฒนาแหล่งน้ำ และพัฒนาทัศนียภาพ
6. จัดซื้อเกี่ยวกับเครื่องออกกำลังกาย การกีฬา และ นันทนาการ
7. จ้างที่ปรึกษา, จ้างเหมาบริการ และประมูลสัมปทาน
8. อาหารกลางวัน และนมโรงเรียน
9. จัดซื้อเกี่ยวกับทางการแพทย์ และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ
10. จัดซื้อเกี่ยวกับการศึกษา สื่อการเรียนการสอน และ สื่อประชาสัมพันธ์
11. จัดนิทรรศการต่าง ๆ
12. ติดตั้งเสาไฟ, ประติมากรรม และนวัตกรรม
13. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ด้านการเกษตร
14. จัดซื้อเกี่ยวกับเทคโนโลยี และสารสนเทศ
15. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย อัคคีภัย และ วาตภัย ฯลฯ
16. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สาธารณูปโภค

ลักษณะการทุจริตจัดซื้อจัดจ้าง

1. ไม่ระบุเหตุผลความจำเป็น
2. มีลักษณะแบ่งซื้อแบ่งจ้าง
3. จัดซื้อเกินราคารมาตรฐานครุภัณฑ์
4. จัดซื้อก่อนขออนุมัติ
5. ไม่เผยแพร่ประกาศสอบราคา
6. ไม่ส่งประกาศเผยแพร่ไปยังผู้ประกอบการโดยตรง
7. ไม่ประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลาง
8. การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางไม่ได้แต่งตั้งผู้มีความรู้เกี่ยวกับการประมาณการรวมเป็นกรรมการ

9. การคำนวณราคาไม่ได้มีการถอดแบบจริง
10. กำหนดราคาวัสดุก่อสร้างไม่เป็นไปตามประกาศสำนักงานพาณิชย์จังหวัด
11. ไม่คิดคำนวณราคากลางในพื้นที่หรือท้องที่
12. ไม่ควบคุมงาน ไม่ตรวจวัดปริมาณงานจริง
13. ตรวจรับงานจ้างทั้งที่ไม่ถูกต้องตามแบบรูปรายการ
14. ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยที่ไม่ได้เกิดภัยพิบัติจริง
15. ไม่ขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่สาธารณะที่ป่าไม้ หรือลำน้ำ

มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของต่างประเทศและประเทศไทย

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย

พระราชบัญญัติ

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561
- พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ประมวลกฎหมายอาญา

ข้อบังคับ/ประมวลจริยธรรม

- ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ
- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
- ประมวลจริยธรรมข้าราชการทหาร

แผนระดับที่ 1 ระดับที่ 2 และระดับที่ 3

- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561 - 2580)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)
- แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)

หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

- คณะกรรมการ ป.ป.ช.
- คณะกรรมการ ป.ป.ท.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงาน ก.พ.
- ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ได้บัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

การปราบปรามการทุจริต

1. ได้สวนกรณีกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ว่าร้ายวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่/ใช้อำนาจขัดรัฐธรรมนูญ กฎหมายหรือฝ่าฝืน/ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง
2. ได้สวนกรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศว่าร้ายวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ กระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม
3. ได้สวนกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด กระทำการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
4. ได้สวนกรณีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 หรือที่เรียกว่า กฎหมายฮั้ว
5. มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส รวมถึงคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว
6. การกันพยานโดยไม่ดำเนินคดีทั้งอาญาหรือวินัย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

การป้องกันการทุจริต

1. เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ หรือองค์กรอัยการ ในการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรือโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ การจัดให้มีกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อจัดการทุจริต และเสนอแนะปรับปรุงกฎหมายที่มีช่องโหว่ทุจริต
2. ส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ ให้ความรู้ ต่อด่าน ชี้อะไรดี โดยได้รับความคุ้มครอง
3. กำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมสำหรับนิติบุคคลในการป้องกันการให้สินบนแก่เจ้าพนักงานของรัฐ
4. จัดตั้งกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อสนับสนุนประชาชนในการตรวจสอบอำนาจรัฐ สนับสนุนภาคเอกชน ในการรณรงค์ป้องกันการทุจริต และเป็นค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองช่วยเหลือผู้กล่าวหา และเงินรางวัล ผู้ชี้ช่องเบาะแส

การตรวจสอบทรัพย์สิน

1. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง เป็นต้น ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส (รวมถึงที่อยู่กินฉันสามีภรรยา) บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และทรัพย์สินที่มอบหมายให้ผู้อื่นครอบครองหรือดูแลไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช.
2. การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ส.ว. และบุคคลตามมาตรา 102 (2) (3) (7) และ (9) ให้ประชาชนทราบเพื่อมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

- ได้บัญญัติเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตโดยกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
 1. เสนอนโยบาย มาตรการ และแผนพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี
 2. เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
 3. เสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 4. ใต้สวนข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 5. ใต้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องคดีอาญาต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 6. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบด้วย
 7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมาย
 8. ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือการอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

- การดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริต

ตามมาตรา 40 กำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดกระทำการทุจริต และเป็นกรณีมีมูลความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าววั้นั้น เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก

- การดำเนินการทางอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทุจริต

ตามมาตรา 45 กำหนดว่า กรณีที่การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 40 เป็นความผิดทางอาญาด้วย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ท. ส่งเรื่องพร้อมสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป

- การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตของเจ้าหน้าที่คืนให้กับรัฐ

- การดำเนินการป้องกันการทุจริต

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551

ได้บัญญัติเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบไว้ในหมวด 6 วินัยและการรักษาวินัย

- โดยมาตรา 85 กำหนดไว้ว่า การกระทำผิดวินัยฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต **“เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง”**
- การดำเนินการทางวินัยไม่ได้กำหนดอายุความไว้ ดังนั้น หากพบว่าข้าราชการพลเรือนกระทำผิดวินัยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งสามารถดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่กระทำผิดดังกล่าวได้ **“เว้นแต่ผู้นั้นพ้นจากการเป็นข้าราชการพลเรือนไปแล้ว แต่ไม่ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนภายใน 180 วันนับแต่วันที่ออกจากราชการ”**

ประมวลกฎหมายอาญา

ได้บัญญัติการกระทำผิดที่เกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้หลายฐานความผิด ซึ่งเป็นการกระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ได้แก่

- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใดเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย
- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจูงใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น
- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่
- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น

ประมวลกฎหมายอาญา

- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สภาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์นั้น
- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง หรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการ
- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดยทุจริต แนะนำ หรือกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชีหรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากรหรือ ค่าธรรมเนียมนั้นมิต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย
- ฐานเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

ประมวลกฎหมายอาญา

ได้บัญญัติเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ได้แก่

- ฐานเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี พนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาหรือจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายอาญา กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งอันเป็นการมิชอบ เพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่งบุคคลใดมิให้ต้องโทษ หรือให้รับโทษน้อยลง และถ้าการกระทำหรือไม่กระทำนั้น เป็นการเพื่อจะเกลี้ยให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องรับโทษ รับโทษหนักขึ้น หรือต้องถูกบังคับตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย
- ฐานเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่
- ฐานเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น

แผนของประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580

วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

มั่นคง

- มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย
- สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

มั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน มีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง อาทิ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงินและทุนอื่นๆ

ยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญด้านรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม
- มีการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก
- คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ชาติ

"ประเทศไทยมีความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตาม
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

ด้านการสร้างขีดความสามารถ
ในการแข่งขัน
[Competitiveness]
ยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ

ด้านการปรับสมดุลและ
พัฒนาระบบการ
บริหารจัดการภาครัฐ
[Good Governance]
ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน
และประโยชน์ส่วนรวม

ด้านการพัฒนาและ
เสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์
[Enhancement Human Capital
Development and Strengthening]
พัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย
ให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ

ด้านความมั่นคง
[Security]
ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีสุข

ด้านการสร้างโอกาสและ
ความเสมอภาคทางสังคม
[Social Cohesion and Just Society]
สร้างความเป็นธรรม
ลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

ด้านการสร้างการเติบโต
บนคุณภาพชีวิตที่
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
[Sustainable Development and Growth]
เติบโต สมดุล ยั่งยืน ทั้งเศรษฐกิจ
สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบ การบริหารจัดการภาครัฐ

ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงาน
ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม
ตอบสนองความต้องการของประชาชน
ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง
พร้อมปรับตัว
ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

ภาครัฐมีความโปร่งใส
ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

กระบวนการยุติธรรม
เป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม
ของประเทศ

มีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านและป้องกันการทุจริต
- บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม
- การปราบปรามการทุจริตประชนทุกมิติมีขอบ
มีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาด เป็นธรรม
และตรวจสอบได้
- การบริหารจัดการการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตอย่างเป็น
ระบบแบบบูรณาการ

บุคลากรเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

- บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยม
ในการทำงานเพื่อประชาชน
มีคุณธรรมและมีการพัฒนาตาม
เส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ
- ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มี
ความคล่องตัวยืดหยุ่นระบบคุณธรรม

บริหารงานแบบบูรณาการ เชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่

- ใช้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไก
ขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ
- มีระบบการเงินการคลัง
สนับสนุน
- ระบบติดตามประเมินผลที่
สะท้อนการบรรลุเป้าหมาย

มีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับการทำ

- ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม
- ส่งเสริมการกระจายอำนาจและ
สนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่น
- ประชาชนและทุกภาคส่วน
มีส่วนร่วมในการ
พัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการ อย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส

- ให้บริการสาธารณะในระดับมาตรฐาน
สากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค
- เชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะ
โดยนำเทคโนโลยีฯ มาประยุกต์ใช้

มีความทันสมัย

- องค์การภาครัฐมีความยืดหยุ่น
เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ
- พัฒนาและปรับระบบวิธีการ
ปฏิบัติราชการให้ทันสมัย

กระบวนการยุติธรรม เคารพสิทธิมนุษยชนและมีความเสมอภาค

- บุคลากรและหน่วยงานเคารพและยึดมั่นในหลัก
ประชาธิปไตยมีการปฏิรูปอย่างเท่าเทียม
- ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีบทบาทเชิงรุก
ร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง
- หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีเป้าหมายและ
ยุทธศาสตร์ร่วมกัน
- ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน
- พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา

มีกฎหมายที่สอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทต่างๆ และมีเท่าที่จำเป็น

- ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่ทันสมัย
เหมาะสมกับบริบทต่างๆที่เปลี่ยนแปลง
และเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ
- มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น
- บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเท่าเทียม

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

(21) ประเด็น การต่อต้านการทุจริต

และประพฤติมิชอบ

(พ.ศ. 2561 – 2580)

แผนย่อย ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

1

การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม “คน” โดยการปลูกฝังวิถีคิดในกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนเพื่อปฎิรูป “คนรุ่นใหม่” ให้มีจิตสำนึกในความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างพลังร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไปในอนาคต และการปรับ “ระบบ” โดยการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริต เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน เท้าตันพลวัตของการทุจริต ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบ แจ้งข้อมูล และชี้เบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งจะนำไปสู่การลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ

2

การปราบปรามการทุจริต

มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งในด้านของการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เฉียบขาด เป็นธรรม และการพัฒนาปรับปรุงมาตรการทางกฎหมาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปราบปรามการทุจริตให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายและตัวชี้วัด

แผนย่อย	เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย			
			ปี 2561 - 2565	ปี 2566-2570	ปี 2571 – 2575	ปี 2576 - 2580
การป้องกัน การทุจริต และ ประพฤติดี มิชอบ	① ประชาชน มีวัฒนธรรมและ พฤติกรรมซื่อสัตย์ สุจริต	1.1 ร้อยละของเด็กและเยาวชนไทยมีพฤติกรรม ที่ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80
		1.2 ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยม สุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้าน การทุจริตและประพฤติมิชอบ	ร้อยละ 50	ร้อยละ 60	ร้อยละ 70	ร้อยละ 80
		1.3 ร้อยละของหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA	ร้อยละ 80 (85 คะแนนขึ้นไป)	ร้อยละ 100 (85 คะแนนขึ้นไป)	ร้อยละ 80 (90 คะแนนขึ้นไป)	ร้อยละ 100 (90 คะแนนขึ้นไป)
	② คดีทุจริตและ ประพฤติดีมิชอบ ลดลง	2.1 จำนวนคดีทุจริตในภาพรวม	ลดลงร้อยละ 10	ลดลงร้อยละ 50	ลดลงร้อยละ 70	ลดลงร้อยละ 80
		2.2 จำนวนคดีทุจริตรายหน่วยงาน (1) จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่ถูกข่มขู่เรื่องวินัย (ทุจริต)	ลดลงร้อยละ 10	ลดลงร้อยละ 50	ลดลงร้อยละ 70	ลดลงร้อยละ 80
		(2) จำนวนข้อร้องเรียนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่ถูกข่มขู่ว่ากระทำการทุจริต	ลดลงร้อยละ 10	ลดลงร้อยละ 50	ลดลงร้อยละ 70	ลดลงร้อยละ 80
		2.3 จำนวนคดีทุจริตที่เกี่ยวข้องกับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง	ลดลงร้อยละ 25	ลดลงร้อยละ 50	ลดลงร้อยละ 80	ลดลงร้อยละ 90
การ ปราบปราม การทุจริต	③ การดำเนินคดีทุจริต มีความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ	3.1 กระบวนการดำเนินคดีทุจริตที่จำเป็นต้องขอ ขยายระยะเวลาเกินกว่ากรอบเวลาปกติที่ กฎหมายกำหนด	ไม่เกินร้อยละ 25	ไม่เกินร้อยละ 20	ไม่เกินร้อยละ 15	ไม่เกินร้อยละ 10
		3.2 จำนวนคดีอาญาที่หน่วยงานได้สวนคดีทุจริต ถูกฟ้องกลับ	ไม่เกินร้อยละ 4 ของจำนวนคดีที่ส่งฟ้อง	ไม่เกินร้อยละ 3 ของจำนวนคดีที่ส่งฟ้อง	ไม่เกินร้อยละ 2 ของจำนวนคดีที่ส่งฟ้อง	ไม่เกินร้อยละ 1 ของจำนวนคดีที่ส่งฟ้อง

หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาท ในการป้องกันและปราบปราม การทุจริต

หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

คณะกรรมการ ป.ป.ช.

- ด้านปราบปรามการทุจริต: การตรวจสอบและดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กระทำความผิดฐานทุจริต และร่ำรวยผิดปกติ
- ด้านตรวจสอบทรัพย์สิน: การตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการดำเนินการร้องขอ ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินกรณีร่ำรวยผิดปกติ
- ด้านป้องกันการทุจริต: เสนอมาตรการความเห็น ข้อเสนอแนะ เพื่อป้องกันการทุจริต การเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมซื่อสัตย์สุจริต การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านหรือชี้เบาะแส และการกำกับดูแลคุณธรรมจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คณะกรรมการ ป.ป.ท.

- กำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- การไต่สวนข้อเท็จจริงและข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงและข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการกอง

หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

- พิจารณา สอบสวน และแสวงหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนกรณีที่มีข้าราชการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งรวมถึงพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียน หรือประชาชนอย่างไม่เป็นธรรม

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และ ก.พ.

- จัดทำประมวลจริยธรรมสำหรับข้าราชการพลเรือน เพื่อกำกับและให้ข้าราชการถือปฏิบัติตาม
- กำกับดูแลจริยธรรมข้าราชการผ่านพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้ทุกส่วนราชการต้องจัดทำข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการตามค่านิยมหลัก 5 ประการ คือ การยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ ความมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม

- อำนวยความเป็นธรรมในระบบบริหารทรัพยากรบุคคลของข้าราชการพลเรือน
- ดูแลคุ้มครองการบริหารทรัพยากรบุคคลภาครัฐ
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการพิทักษ์ระบบคุณธรรมในระบบราชการโดยรวม

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในต่างประเทศ

สิงคโปร์

- มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ **สำนักงานสืบสวนการทุจริตคอร์รัปชัน** หรือเรียกว่า **CPIB** (The Corruption Practices Investigation Bureau) ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1952 เป็นองค์กรอิสระด้านการปราบปรามการทุจริตที่มีความเข้มแข็ง ปราศจากการแทรกแซงต่าง ๆ จากกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มการเมืองในทุกระดับ
- กฎหมายป้องกันการทุจริตแห่งประเทศสิงคโปร์ (The Prevention of Corruption Act) เป็นมาตรการในการปราบปรามการทุจริต
- สิงคโปร์เน้นใช้มาตรการป้องกันการทุจริตควบคู่กับการปราบปรามการทุจริต โดยการปรับอัตราเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งข้าราชการและนักการเมืองให้มีระดับรายได้ในระดับที่สูง เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่
- แก้ไขกฎหมายบางฉบับที่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นช่องทางในการทุจริต เช่น กฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาใบอนุญาต การจัดเก็บภาษี และค่าปรับต่าง ๆ ให้มีลักษณะการกระจายอำนาจ เพื่อลดช่องทางการทุจริต รวมทั้งปรับปรุงระบบการติดต่อทางราชการที่ยุ่งยากซับซ้อนอันเป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่
- สิงคโปร์ใช้งบประมาณจำนวนมากในการลงทุนกับการพัฒนาการศึกษาและการสร้างจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่ตระหนักถึงภัยที่จะเกิดขึ้นจากปัญหาการทุจริต โดยเชื่อว่าการลงทุนกับองค์กรภาคประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นการลงทุนที่ดีที่สุดและคุ้มค่าที่สุด โดยเน้นการสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรภาคประชาชนให้เข้มแข็งและคอยเป็นหูเป็นตาให้รัฐแทนการตั้งองค์กรตรวจสอบการทุจริตขึ้นภายในประเทศหลาย ๆ องค์กร

มาเลเซีย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาเลเซีย หรือเรียกว่า **MACC** (Malaysian Anti-Corruption Commission)

- เป็นองค์กรของรัฐภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เฉพาะในเรื่องงบประมาณและบุคลากร ส่วนการดำเนินการเป็นอิสระ
- เจ้าหน้าที่ของ MACC อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของประธานคณะกรรมการฯ โดยไม่มีการแทรกแซงจากฝ่ายใด มีภารกิจดำเนินงานเพื่อขจัดการทุจริต การใช้อำนาจ และการทุจริตต่อหน้าที่ทุกรูปแบบ ตลอดถึงการเสริมสร้าง คุณธรรม และความซื่อสัตย์ด้วยการดำเนินแผนงานพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
- MACC ใช้กลยุทธ์ 3 ข้อ ในการต่อสู้กับการฉ้อราษฎร์บังหลวงตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาเลเซีย 2552 ในพระราชบัญญัติ 694 ภายใต้กฎหมายของประเทศมาเลเซีย (Laws of Malaysia Act 694) ดังนี้ (Strategy, 2016)

1. การบังคับใช้

- ตรวจสอบความผิดการทุจริต
- ตรวจสอบความผิดเกี่ยวกับการทุจริต

2. การป้องกัน

- ตรวจสอบความเสี่ยงของการทุจริตในการปฏิบัติงาน ระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- ให้คำแนะนำ (ถ้าจำเป็น) เกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสียหาย

3. การศึกษาชุมชน

- ให้ความรู้แก่สาธารณชนต่อการทุจริต
- สนับสนุนและส่งเสริมประชาชนต่อการทุจริต

ฮ่องกง

คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริต หรือเรียกว่า **ICAC** (Independent Commission Against Corruption)

- ก่อตั้งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1974 เป็นหน่วยงานทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ICAC ใช้กลยุทธ์ที่แก้ไขปัญหาการทุจริตภายในประเทศ เรียกว่า แนวทางสามประสาน หรือ three-pronged attack ได้แก่

1. ด้านการสืบสวน

- การพิจารณาและไต่สวนข้อหาเกี่ยวกับการทุจริตที่มีการร้องเรียนจากภาคประชาชน โดยรายงานผลการดำเนินการให้เจ้าของเรื่องทราบภายใน 1 สัปดาห์ และเก็บรักษาความลับของผู้ร้องเรียนโดยถือเป็นการลับชั้นสูงของทางราชการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนรู้สึกไว้วางใจและศรัทธาว่าเป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือและพึ่งพาได้

2. ด้านการป้องกัน

- เน้นจัดโอกาสการกระทำทุจริตเชิงระบบ (Systemic corruption) ทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน โดยเสนอคำแนะนำในการป้องกันการทุจริต
- การออกกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการปราบปรามการทุจริตเข้าตรวจสอบผู้ต้องสงสัยในคดีทุจริตได้อย่างเต็มที่
- การเพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่รัฐที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้สูงและมีสวัสดิการที่ดี เพื่อป้องกันไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของอำนาจมืดได้โดยง่าย
- การออกกฎหมายให้เจ้าหน้าที่รัฐที่มีทรัพย์สินมากและไม่สามารถอธิบายที่มาได้ หรือใช้ชีวิตที่หรูหราฟุ่มเฟือยเกินกว่าเงินเดือนที่ตนได้รับมาชี้แจงต่อศาล ถ้าไม่สามารถชี้แจงได้จะถูกตั้งข้อหาว่าทุจริต ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ติดรูปแบบการใช้ชีวิตหรูหรา ฟุ่มเฟือยอันเป็นบ่อเกิดที่สำคัญของระบบหนี้สินและปัญหาทุจริตที่เรื้อรัง

3. ด้านการให้ความรู้

- กองประชาสัมพันธ์ชุมชน (Community Relations Department) ทำหน้าที่สร้างทัศนคติของประชาชนให้ต่อต้านการทุจริต และให้ประชาชนเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่รัฐด้วยการร้องเรียน
- ให้ความรู้กับประชาชนและสาธารณะให้รับรู้และเข้าใจถึงอันตรายที่เกิดขึ้นจากปัญหาทุจริต

เกาหลีใต้

- เมื่อปี ค.ศ. 2002 ประกาศใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริต (The Anti-Corruption Act)
- การตั้งคณะกรรมการอิสระ ชื่อว่า **คณะกรรมการอิสระต่อต้านการทุจริตแห่งชาติเกาหลีใต้** หรือเรียกว่า **KICAC** (Korea Independent Commission Against Corruption) เป็นหน่วยงานระดับชาติ มีสถานะเทียบเท่ากระทรวง มีหน้าที่หลักในการจัดวางนโยบายการประเมินผลด้านนโยบายต่อต้านการทุจริต การให้ความคุ้มครองปกป้องแก่ผู้แจ้งเบาะแส รวมถึงติดตามและตรวจสอบกิจกรรมของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงภายในประเทศ
- เกาหลีใต้เน้นแนวทางการตรวจสอบโดยภาคประชาชนเป็นหลัก ด้วยการปฏิรูปความคิดและจิตใจของเจ้าหน้าที่รัฐและพลเมืองให้ต่อต้านการทุจริต โดยใช้แนวทางการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่กระทำความผิดในคดีทุจริตอย่างจริงจังและไม่ไว้หน้า อันเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชน
- สร้างแรงจูงใจให้กับประชาชน โดยเมื่อพบเบาะแสการทุจริตให้แจ้งไปยัง KICAC ซึ่งหากข้อมูลที่แจ้งนั้นเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการสูญเสียอันอาจเกิดขึ้นต่อรัฐหรือเป็นเรื่องประโยชน์สาธารณะผู้แจ้งจะได้รับรางวัลจากรัฐ โดยข้อมูลของประชาชนที่แจ้งนั้นจะมีระบบป้องกันและรักษาความลับของผู้แจ้งให้เป็นความลับขั้นสูงสุดของทางราชการ
- การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นตัวช่วยในการให้บริการต่อคำร้องขอต่าง ๆ ของประชาชน เพื่อลดโอกาสการทุจริตของเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2561

มีผลบังคับใช้วันที่ 22 กรกฎาคม 2561

มีทั้งสิ้น 11 หมวด 200 มาตรา

กำหนดหน้าที่และอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งมีกลไก กระบวนการ
ดำเนินการสำคัญหลายประการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

1. ไต่สวนกรณีกล่าวหา

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

- ร่ำรวยผิดปกติ
- ทุจริตต่อหน้าที่
- จงใจปฏิบัติหน้าที่/ใช้อำนาจขัดรัฐธรรมนูญ/กฎหมายหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

2. ไต่สวนกรณีกล่าวหา

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ

- ร่ำรวยผิดปกติ
- ทุจริตต่อหน้าที่
- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3. ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือมีกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3.1 สอบสวนทางลับ กรณีความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 144 วรรคสี่ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณ โดยรู้ว่ามี การดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เช่น กรณี ส.ส. แปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี กรณี ส.ส./ส.ว./คณะกรรมการธิการเสนอ/แปรญัตติ/กระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ ส.ส./ส.ว./กรรมการธิการ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมมีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย เป็นต้น

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3. ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือมีกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3.2 ไต่สวนกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด กระทำการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ตามมาตรา 126, 127, 128 ได้แก่ เป็นคู่สัญญา/มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานที่ตนปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานของรัฐไม่ว่าโดยตรง/โดยอ้อม ในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี, การรับทรัพย์สิน/ประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากที่สามารถรับได้ตามกฎหมาย/การรับที่ไม่ได้เป็นไปตามธรรมจรรยาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด เป็นต้น

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3. ไต่สวนเพื่อดำเนินคดีในฐานความผิดอื่นที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือมีกฎหมายอื่นกำหนดให้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3.3 การไต่สวนกรณีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 หรือที่เรียกว่า “กฎหมายฮั้ว”

3.4 พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 25, 26 กำหนดให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ไม่ดำเนินการหรือดำเนินการไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท

ประเด็นข้อกฎหมายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

1. กฎหมายคุ้มครองปกป้องผู้ร้อง ผู้ชี้ช่องแจ้งเบาะแส และพยาน ดังปรากฏในมาตรา 36 กำหนดห้ามบุคลากรของ ป.ป.ช.เปิดเผยหรือกระทำการใดที่จะทำให้ทราบถึงบุคคลดังกล่าว นอกจากนี้ในมาตรา 48 ยังระบุว่า เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ ถ้าเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช.ให้ดำเนินการโดยลับ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีผู้ร้อง รวมทั้งยังคงมีการกำหนดเรื่องมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำหรือผู้แจ้งเบาะแส รวมถึงคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว ดังที่ปรากฏในมาตรา 131 ตลอดจนมีการกำหนดเรื่องกันพยานโดยไม่ดำเนินคดีทั้งอาญาหรือวินัยกับผู้ที่ถูกกันไว้เป็นพยาน ตามมาตรา 135 อีกทั้งมีมาตรการจูงใจโดยการให้เงินรางวัลจากกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แก่ผู้ชี้ช่องแจ้งเบาะแสให้ข้อมูลตามมาตรา 162

ประเด็นข้อกฎหมายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

2. มีการกำหนดว่า ผู้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแส ถ้ากระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา ตามมาตรา 132 แต่หากผู้ใดแจ้งข้อความเท็จแก่พนักงานฟ้องเท็จหรือเบิกความอันเป็นเท็จต่อศาล เพื่อจะกลั่นแกล้งบุคคลใดให้ถูกไต่สวน ให้ได้รับโทษหรือรับโทษหนักขึ้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 140,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 184

ประเด็นข้อกฎหมายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

3. กำหนดระยะเวลาการดำเนินคดี โดยต้องไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกิน 2 ปี นับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน กรณีมีเหตุจำเป็นขอขยายเวลาได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 3 ปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่เป็นต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศไต่สวนให้ หรือขอเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขอขยายออกเท่าที่จำเป็นก็ได้ ตามมาตรา 48

ประเด็นข้อกฎหมายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

เมื่อจัดทำสำนวนการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้เสนอประธานกรรมการ ป.ป.ช. และประธานกรรมการ ป.ป.ช. ต้องเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อมีมติภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับสำนวน ตาม มาตรา 75 หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดในเรื่องที่จะส่งอัยการสูงสุด ต้องส่งอัยการ สูงสุดภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มามีมติ ตามมาตรา 76 นอกจากนี้ เมื่ออัยการสูงสุดรับสำนวน คดีอาญาแล้ว ต้องฟ้องคดีต่อศาลภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ได้รับสำนวน และหากมีข้อไม่สมบูรณ์ มีการตั้งคณะทำงานร่วม ก็มีเรื่องระยะเวลากำกับไว้ด้วย ตามมาตรา 77

ประเด็นข้อกฎหมายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

หากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจประทับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา และหากศาลพิพากษาว่าผิด ผู้ต้องคำพิพากษานั้นต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่เกิน 10 ปีด้วยหรือไม่ก็ได้ ตามมาตรา 81 ประกอบมาตรา 93

ประเด็นข้อกฎหมายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

4. กรณีเรื่องในชั้นไต่สวน หากเห็นว่าให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหา และหากเห็นว่าการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อาจเกิดความเสียหายกับทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวเป็นเวลา 6 เดือน หรือจนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งกรณีนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน ด้วยเช่นกัน ตามมาตรา 90

ประเด็นข้อกฎหมายใหม่ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามการทุจริตมากยิ่งขึ้น

5. กรณีผู้บังคับบัญชาสั่งการให้กระทำโดยมิชอบ ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นโต้แย้งหรือขอทบทวน หรือขอให้ยืนยันคำสั่งนั้น

โดยที่มาตรา 134 บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำ ความผิดเพราะถูกผู้บังคับบัญชาสั่งการให้ทำ ถ้าได้ทำหนังสือโต้แย้งหรือให้ผู้บังคับบัญชาทบทวน คำสั่งหรือให้ยืนยันคำสั่งแล้ว หรือได้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบถึงเบาะแส ข้อมูล หรือ ข้อเท็จจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้กระทำการนั้น ให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้อง
รับโทษ”

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

1. กำหนดให้

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. ตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบ
ทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว

ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ให้ยื่นของตนเอง
คู่สมรส (รวมถึงที่อยู่กินฉันสามีภรรยา)
บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และทรัพย์สินที่
มอบหมายให้ผู้อื่นครอบครองหรือดูแล
ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

ตำแหน่งที่ต้องยื่นบัญชีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 102

1. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
2. ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
3. ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
4. ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป
5. ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป
6. ข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป
7. ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
8. ตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน
9. ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐใดเพิ่มเติม
ตามมาตรา 102 และ 103

เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. ที่ต้องยื่นบัญชี

ในส่วนเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ช. มีกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ผู้ช่วยพนักงานไต่สวน พนักงานไต่สวน หัวหน้าพนักงานไต่สวน และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีตำแหน่งและหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งทรัพย์สินที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สิน โดยในการตรวจสอบดังกล่าว เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลและเป็นการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดระเบียบมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเป็นการเฉพาะก็ได้ ทั้งนี้ตามมาตรา 158

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อประธานวุฒิสภา หรือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 42 มาตรา 103 และมาตรา 158

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อประธานวุฒิสภา หรือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 42 มาตรา 103 และมาตรา 158 นั้น มาตรา 130 กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อหัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่ใช่บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้มีเงินเดือนและตำแหน่งประจำ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง ให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินสำหรับตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นประจำเพียงตำแหน่งเดียว

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อประธานวุฒิสภา หรือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 42 มาตรา 103 และมาตรา 158

บัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ และให้ถือเป็นความลับในราชการที่จะเปิดเผยมิได้ เว้นแต่จะส่งมอบให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ร้องขอ หรือเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 103 หรือเมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐย้ายไปสังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใหม่ ให้หน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่เดิม ส่งมอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้นั้นให้แก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไปสังกัดใหม่ ทั้งนี้ ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพ้นจากหน่วยงานของรัฐนั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อประธานวุฒิสภา หรือต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 42 มาตรา 103 และมาตรา 158

ระยะเวลาการยื่น แบบรายการ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและการเก็บรักษาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องคำนึงถึงการตรวจสอบได้ ความสะดวกและไม่สร้างภาระจนเกินจำเป็น ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะยกเว้นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จ้างมาเป็นการชั่วคราว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางประเภท ให้ไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งก็ได้

ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งและวรรคหก

นอกจากนี้ มาตรา 200 กำหนดว่า ในวาระเริ่มแรก เพื่อมิให้เกิดภาระเกินสมควรในการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 130 จะกำหนดการเริ่มใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละระดับ หรือแต่ละประเภทแตกต่างกันตามที่เห็นสมควรก็ได้

การยื่นบัญชีฯ ให้ยื่นตามกำหนด โดยเป็นไปตามมาตรา 105

1. ตำแหน่งตามมาตรา 102 (1) (2) (3) และ (9) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและพ้นตำแหน่ง
2. ตำแหน่งตามมาตรา 102 (4) (5) (6) (7) (8) และตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจากข้อ 1 ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุก 3 ปี ตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ โดยเป็นไปตาม มาตรา 106 กำหนดให้เปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป เพื่อการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ กรณีตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และบุคคล ตามมาตรา (2) (3) (7) และ (9)

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

1. เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์การอิสระ
หรือองค์กรอัยการ ตามมาตรา 32

ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ
หรือวางแผนงานโครงการ
ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ
หรือหน่วยงานของรัฐ
เพื่อป้องกัน/ปราบปรามการทุจริต

จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มี
ประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและ
ขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน
อย่างเข้มงวด

เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ
ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็น
ช่องทางให้มีการทุจริต/ประพฤติมิชอบ
หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติ
หน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

- ถ้าองค์กรนั้นไม่อาจดำเนินการได้ ให้แจ้งปัญหาอุปสรรคให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายใน 90 วัน

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

2. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแจ้งหน่วยงานของรัฐและคณะรัฐมนตรี กรณีมีเหตุที่จะนำไปสู่การทุจริต พร้อมข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข ตามมาตรา 35 รวมทั้งสำนักงาน ป.ป.ช. สามารถเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานของรัฐ หรือภาคเอกชน เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามมาตรา 142 (6)

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

3. กำหนดมาตรการและกลไกที่จำเป็นในเรื่องต่าง ๆ ตามมาตรา 33

(1) การส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการ **รณรงค์** **ให้ความรู้** **ต่อต้าน** หรือ **ชี้เบาะแส** โดยได้รับความคุ้มครอง รวมทั้งจัดให้มีช่องทางการแจ้งข้อมูลเบาะแส พยานหลักฐานที่ง่าย สะดวก ไม่มีความยุ่งยาก และไม่ก่อผลร้ายกับผู้แจ้ง ตลอดจนดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต เสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต

(2) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีกลไกการแจ้งเตือนกรณีพบว่ามีพฤติการณ์ที่สื่อว่ามีการทุจริตในหน่วยงานของตน

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(3) ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริต รวมถึงค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม เพื่อให้เกิดการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างกว้างขวาง

(4) รับฟังข้อเสนอแนะจากประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ การดำเนินการตาม (1) (2) (3) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อให้คำเสนอแนะ ช่วยเหลือ และร่วมมือดำเนินการ

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

4. จัดตั้งกองทุนป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา 162 เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และสนับสนุนภาคเอกชนในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ในการป้องกันการทุจริต รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือและค่าทดแทนผู้กล่าวหา ฯลฯ ตามมาตรา 131 และเงินรางวัลตามมาตรา 137 ตลอดจนใช้ในการคุ้มครองการปฏิบัติงานของบุคลากร ป.ป.ช. ตามมาตรา 41 และค่าใช้จ่ายอื่นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interests

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

Conflict of Interests

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

ผลประโยชน์ขัดกัน

การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

Conflict of Interests

ผลประโยชน์ขัดแย้ง

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนตน

ประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน

ความขัดแย้งทางผลประโยชน์

แนวคิด/หลักการ

อนุสัญญากรุงมอนเตวิเดโอว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของรัฐ ค.ศ. 1933 (Montevideo Convention on Rights and Duties of the States) เป็นอนุสัญญาที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมภาคีชาติอเมริกา เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2476 ณ กรุงมอนเตวิเดโอ ประเทศอุรุกวัย ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ของรัฐ ซึ่งแสดงถึงสถานะความเป็นรัฐที่สมบูรณ์ เป็นหลักในการรับรองความเป็นรัฐที่จะเกิดขึ้นใหม่ว่า

“รัฐที่สมบูรณ์ทุกรัฐ จะต้องมียุทธสมบัติ 4 ประการ” คือ

1. ต้องมีประชากร
2. ต้องมีดินแดนที่แน่นอนบนพื้นผิวโลก
3. ต้องมีรัฐบาล
4. ความสามารถที่จะสถาปนาความสัมพันธ์กับต่างประเทศได้

การกำเนิดขึ้นรัฐสมัยใหม่ (Modern State) นี้ได้ให้ความสำคัญในการแยกบุคคล พื้นที่ ดินแดน อาณาเขต และอำนาจอธิปไตยอย่างชัดเจนไม่ปะปนกัน จึงเกิดแนวคิดตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ (Position of Authority) ต้องแยกอำนาจออกจากตัวบุคคล โดยเป็นหลักการที่แยก “ตัวบุคคล” ซึ่งมีประโยชน์ส่วนตัว ออกจาก “อำนาจ” คือ อำนาจทางการเมืองของรัฐที่ประกอบด้วยตำแหน่งที่มีภาระหน้าที่ที่ต้องทำเพื่อ ประโยชน์สาธารณะ และเพื่อให้ภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติแทนรัฐนั้นลุล่วง ตำแหน่งดังกล่าวจึงต้องมีอำนาจ เหนือบุคคลธรรมดาทั่วไป เพื่อที่จะสามารถสั่งผู้อื่นให้กระทำตามได้ ตำแหน่งนี้จึงเป็นตำแหน่งสาธารณะ (Public Office) จึงไม่ใช่สถานะส่วนตัวหรือเอกสิทธิ์ (Privilege)

หลักการแยกเรื่อง “ส่วนตัว” ออกจาก “ตำแหน่งหน้าที่” หรือที่เรียกว่า “หลักการห้ามการขัดกัน ของผลประโยชน์ส่วนตัวกับตำแหน่งหน้าที่” (Conflict of Interest) ที่ผู้ดำรงตำแหน่งมีสองสถานะ คือ สถานะของบุคคลธรรมดาการกระทำใดที่ทำไปในฐานะส่วนตัวย่อมไม่ผูกพันกับรัฐ และสถานะของบุคคล สาธารณะการกระทำใดที่ทำไปในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะย่อมผูกพันกับรัฐ เพราะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ แทนรัฐ ดังนั้นผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะจะต้องไม่นำผลประโยชน์ส่วนตัวมาปะปนกันกับผลประโยชน์ สาธารณะและต้องมีมาตรฐานแห่งความประพฤติที่สูงกว่าบุคคลธรรมดาทั่วไป

“เจ้าหน้าที่ของรัฐที่**ขาดจริยธรรม**ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปกระทำการใด ๆ ที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และอาจจะเป็น**ต้นเหตุของการทุจริตต่อไป**”

“จริยธรรม” (Ethics) เป็นกรอบใหญ่ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต การกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต ย่อมเป็นความผิดต่อจริยธรรมด้วย แต่ตรงกันข้ามการกระทำใดที่ฝ่าฝืนจริยธรรมอาจไม่มีความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมและการทุจริต เช่น การมีพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่เหมาะสม การมีพฤติกรรมชั่วช้า เป็นต้น

“การขัดกันแห่งผลประโยชน์” (Conflict of Interest) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรม หรือการดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริตก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ

“การทุจริต” (Corruption) เป็นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยตรง ถือเป็นความผิดอย่างชัดเจน สังคมส่วนใหญ่จะมีการบัญญัติกฎหมายออกมารองรับ มีบทลงโทษชัดเจน ถือเป็นความผิดขั้นรุนแรงที่สุดที่เจ้าหน้าที่รัฐต้องไม่ปฏิบัติ

มาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่
3. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
4. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ
5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน
6. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ
7. ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ

อ้างอิง: พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 หมวด 1 มาตรฐานทางจริยธรรมและประมวลจริยธรรม มาตรา 5

ความหมาย

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interests)

“

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจเพื่อประโยชน์ของรัฐ
หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม แต่เข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง
ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐหรือส่วนรวม

”

รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมีได้หลายรูปแบบไม่จำกัด อยู่เฉพาะในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย

John Langford และ Kenneth Kernaghan ได้จำแนกรูปแบบของ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” ออกเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
2. การเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ
3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหรือหลังเกษียณ
4. การทำงานพิเศษ
5. การรู้ข้อมูลภายใน
6. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ
7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ทางการเมือง

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting benefits)

เจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ไม่ว่าจะเป็นของขวัญ ของกำนัล ของที่ระลึก การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการเข้าฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน ซึ่งการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ นั้นมีผลต่อการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

2. การทำธุรกิจกับตนเอง (Self - dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีอำนาจและหน้าที่ในการตัดสินใจ เข้าไปเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด หรือการทำสัญญากับบริษัทกับบุคคลในครอบครัว ญาติ หรือพวกพ้อง

3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post – employment)

เจ้าพนักงานของรัฐลาออกจากตำแหน่งหรือเกษียณจากตำแหน่งของหน่วยงานของรัฐ และได้มาปฏิบัติงานในบริษัทเอกชนที่เคยอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือ ตรวจสอบ ของหน่วยงานของรัฐ หรือประกอบธุรกิจประเภทเดียวกันกับหน่วยงานของรัฐที่ตนเคยสังกัด และตนได้นำความลับวิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติ หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือมีความสัมพันธ์ในหน่วยงานเดิม เพื่อแสวงหาประโยชน์ รายได้ หรือกำไร สำหรับบริษัทเอกชนนั้น

4. การทำงานพิเศษ (Outside employment or moonlighting)

เจ้าพนักงานของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่สาธารณะ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับหน่วยงานภาคเอกชนเพื่อได้รับการแต่งตั้ง หรือปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทเอกชนนั้น โดยอาจเป็นที่ปรึกษา กรรมการ หุ่นส่วน หรือผู้มีส่วนได้เสียใด ๆ ในกิจการดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ของบริษัทไม่มีเหตุขัดข้องหรือติดขัดกับหน่วยงานที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด หรือการที่เจ้าพนักงานของรัฐดำเนินธุรกิจเพื่อเป็นการแข่งขันกับหน่วยงานสาธารณะที่สังกัด

5. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside information)

เจ้าพนักงานของรัฐได้รับทราบข้อมูลซึ่งเป็นความลับของทางราชการจากการปฏิบัติหน้าที่ และได้นำความลับที่ตนได้รับรู้ ไปใช้แสวงหาประโยชน์ทั้งทางเงินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด สำหรับตนเอง ครอบครัว ญาติ หรือพวกพ้อง

6. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage)

เจ้าพนักงานของรัฐนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง ครอบครัว ญาติ หรือพวกพ้อง หรือการสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไปทำธุระหรือดำเนินการอย่างใด ๆ เพื่อการส่วนตัวของผู้บังคับบัญชานั้น

7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork - barreling)

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใช้อำนาจในการอนุมัติโครงการหรือสิ่งใด ๆ ลงในเขตพื้นที่เลือกตั้งของตนเพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมือง เพื่อสร้างค่านิยมและคะแนนเสียงในพื้นที่ของตน รวมถึงการใช้งบประมาณของรัฐไปเพื่อการหาเสียง

8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง (Nepotism) หรืออาจจะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์พิเศษ

เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ที่ตนมีเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่กลับมีประโยชน์ส่วนตน หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามาแอบแฝงจนเป็นเหตุหรือมีอิทธิพลครอบงำในการใช้ดุลพินิจพิจารณาเรื่องใด ๆ เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลในครอบครัว ญาติ หรือพวกพ้อง

9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น (influence)

เจ้าพนักงานของรัฐอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใด หรือเข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เพื่อให้กระทำการอันอาจมิชอบด้วยระเบียบ หรือกฎหมาย เพื่อเอื้อประโยชน์นั้นแก่ตนเอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

10. การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมรูปแบบอื่น ๆ

พฤติการณ์ของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมที่นอกเหนือจาก 9 รูปแบบดังกล่าว

แนวคิดในการป้องกันการรับผลประโยชน์ต่าง ๆ ของเจ้าพนักงานของรัฐ

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ หรือ “Transparency International” (TI) กำหนดให้ “การรับสินน้ำใจ” เป็นกลุ่ม “ประพฤติมิชอบ” (Misconduct) เป็นการคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่งที่ต้อง “ขจัด” ให้หมดไป โดยประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดมาตรการการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันคำนวณเป็นเงินได้ของเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมี ๓ แนวคิดหลัก ๆ ดังนี้

แนวคิดที่หนึ่ง ไม่ห้ามการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แต่ต้องเปิดเผยการรับประโยชน์ในรอบปีต่อสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนตรวจสอบ

แนวคิดที่สอง กำหนดวงเงินที่สามารถรับได้ตามปกติประเพณีนิยม ได้แก่ การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ และธรรมจรรยา ซึ่งหมายถึงการรับจากญาติตามฐานานุรูป

แนวคิดที่สาม ห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดที่คำนวณเป็นเงินได้ทุกชนิด

สินบนที่พบในประเทศไทย?

1. เงินแป๊ะเจี๊ยะ
2. เงินใต้โต๊ะ
3. ส่วย
4. สินน้ำใจ
5. ค่าดำเนินการ
6. ค่าอำนวยความสะดวก
7. ค่าน้ำร้อนน้ำชา
8. ค่าหัวคิว
9. เงินทอน
10. กินตามน้ำ
11. ค่ารับรองและของขวัญ

“เงินแป๊ะเจี๊ยะ” หมายถึง กินเปล่า หรือเงินกินเปล่า เงินแป๊ะเจี๊ยะ มักใช้ในการให้สินบนในวงการการศึกษา

“เงินใต้โต๊ะ” หมายถึง เรียกเงินที่แอบให้กันโดยมิชอบ เพื่อจูงใจหรือตอบแทนเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการอนุมัติ อนุญาต หรือการเร่งรัดในการดำเนินงาน

“ส่วย” เดิม หมายถึง รายได้แผ่นดินประเภทหนึ่ง เรียกเก็บเป็นสิ่งของหรือเงินตรา แต่ปัจจุบัน ส่วย เกิดจากการสมัครใจตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจผิดกฎหมายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อปล่อยให้ผู้ประกอบการธุรกิจผิดกฎหมายสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้หรือได้รับความคุ้มครองหรือได้รับการอำนวยความสะดวก

“สินน้ำใจ” หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ให้เพื่อแสดงน้ำใจของผู้ที่ช่วยเหลือหรือกระทำความดี หรือบำเพ็ญกิจประโยชน์เพื่อสร้างความสุขให้กับคนส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน **แต่ในบางกรณีการให้สินน้ำใจก็อาจเป็นสินบนได้**

“คำดำเนินการ” หมายถึง การเรียก “สินบน” ในกรณีที่เป็นการทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดแก่เจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการเร่งรัดเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการในหน้าที่ ส่วนใหญ่มักปรากฏในกรณีเป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานรัฐในการขออนุมัติ อนุญาต เพื่อเร่งรัดกระบวนการพิจารณาของเจ้าพนักงานของรัฐ หรือให้เจ้าพนักงานของรัฐใช้ดุลพินิจเป็นกรณีพิเศษ รวมถึงการขอรับการบริการ หรือการอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐด้วย

“ค่าน้ำร้อนน้ำชา” หมายถึง เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่เรียกเงินจากประชาชนเกินค่าธรรมเนียมเล็กน้อย ๆ หรือเป็นค่าตอบแทนจากการทำหน้าที่

“ค่าหัวคิว” หมายถึง หรือ **“กินหัวคิว”** หมายถึง การเรียกร้องเอาเงินหรือผลประโยชน์จากผู้ดำเนินกิจกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้มีอิทธิพลหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลในเรื่องนั้น เพื่อแลกกับความสะดวกหรือสิทธิในการดำเนินกิจกรรมก่อนผู้อื่น เช่น การขอเปอร์เซ็นต์จากนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

“เงินทอน” หมายถึง แบ่งส่วนที่ได้รับให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐที่อนุมัติ อนุญาต หรือดำเนินการให้ หรืออีกกรณีหนึ่ง คือ กรณีที่หน่วยงานของรัฐทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง และเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ขอรับเอาส่วนแบ่งจากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง กรณีเช่นนี้ก็จะใช้เรียกเป็น **“เงินทอน”** หรือที่ปรากฏตามสื่อ เช่น กรณีเงินทอนวัด

“**กินตามน้ำ**” หมายถึง การรับของสมนาคุณที่เขาเอามาให้โดยไม่ได้เรียกร้อง

“**ค่ารับรองและของขวัญ**” หมายถึง “**ค่ารับรอง**” เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมของนิติบุคคลเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือในบางโอกาสถือเป็นการแสดงออกของมารยาททางสังคม ซึ่งค่ารับรองอาจรวมถึงค่าที่พัก ค่าโดยสารสำหรับการเยี่ยมชมสถานที่ประกอบการ การศึกษา ดูงาน หรือค่าอาหารและเครื่องดื่ม

ส่วน “**ของขวัญ**” อาจมีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเงิน สินค้า บริการ บัตรกำนัล เป็นต้น เป็นการให้เพื่อจูงใจเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่

เจ้าพนักงานของรัฐกับ 2 สถานะทางกฎหมาย

เจ้าพนักงานของรัฐเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการใช้อำนาจรัฐซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงจำเป็นต้องอยู่ภายใต้การตรวจสอบอย่างใดก็ตาม กฎหมายมิได้มุ่งหมายให้การตรวจสอบนั้นลบล้างชีวิตส่วนตัวของเจ้าหน้าที่รัฐเกินสมควร จึงเกิดแนวคิด เรื่องการแยกสถานะทางกฎหมาย

หลักกฎหมายที่รองรับ

แนวคิด 2 สถานะ

หลักนิติธรรมกำหนดให้
การใช้อำนาจรัฐต้องมี
กฎหมายรองรับ โปร่งใส
และตรวจสอบได้
ขณะเดียวกันหลักศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์
กำหนดให้บุคคลทุกคน
ย่อมได้รับความคุ้มครอง
สิทธิขั้นพื้นฐาน การแยก
ตำแหน่งออกจาก
ตัวบุคคล จึงเป็นหัวใจ
สำคัญ

สถานะบุคคลสาธารณะ

เมื่อเจ้าพนักงานของรัฐ
ปฏิบัติหน้าที่ใช้อำนาจ
ตามกฎหมาย
ใช้งบประมาณหรือ
ทรัพยากรของรัฐ
หรือการกระทำมี
ผลกระทบต่อสิทธิ
ของประชาชน ย่อมถือว่าเป็น
อยู่ในสถานะบุคคล
สาธารณะ ต้องยอมรับ
การตรวจสอบและ
ความรับผิดชอบทางกฎหมาย
ในระดับสูง

สถานะบุคคลธรรมดา

เมื่อการกระทำไม่
เกี่ยวข้องกับหน้าที่
ราชการ เจ้าพนักงานของ
รัฐย่อมมีสถานะเป็น
บุคคลธรรมดา ได้รับ
ความคุ้มครองในเรื่อง
ความเป็นส่วนตัว
ชื่อเสียง และเสรีภาพใน
การดำเนินชีวิต การนำ
ตำแหน่งมาเชื่อมโยงโดย
ไม่มีเหตุอันควรอาจเป็น
การละเมิดสิทธิ

เส้นแบ่งเชิงปฏิบัติ

การพิจารณาสถานะต้อง
พิจารณาจากลักษณะการ
กระทำ ไม่ใช่เพียง
ตำแหน่งหรือเวลา
ราชการ หากการกระทำ
อาศัยอำนาจจาก
ตำแหน่งหรือส่งผลต่อ
สาธารณะ ย่อมถือเป็น
สถานะบุคคลสาธารณะ

ผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน
เกิดขึ้น เมื่อผลประโยชน์
ส่วนตนแทรกแซงการใช้
อำนาจหน้าที่ของรัฐ แม้
จะอ้างว่าเป็นการกระทำ
ส่วนตัว หากมีอิทธิพล
จากตำแหน่ง ย่อมถือว่าเป็น
การใช้อำนาจรัฐ

แนวทางเชิงคู่มือ สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ

เจ้าหน้าที่รัฐควรแยก
บทบาทหน้าที่ออกจาก
ชีวิตส่วนตัวอย่างชัดเจน
หลีกเลี่ยงการใช้อิทธิพล
แฝง เปิดเผยและจัดการ
ผลประโยชน์ทับซ้อน
อย่างโปร่งใส และบันทึก
การใช้อำนาจให้
ตรวจสอบได้

การมี 2 สถานะของเจ้าพนักงานของรัฐมิใช่เอกสิทธิ์
แต่เป็นกลไกสำคัญในการรักษาสมดุลระหว่างการตรวจสอบอำนาจรัฐ
กับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ตำแหน่งเป็นของรัฐ แต่ศักดิ์ศรีเป็นของบุคคล

กรณีศึกษา

1. เจ้าพนักงานของรัฐรับหรือเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

(1) พนักงานอัยการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อไม่สั่งฟ้องผู้ต้องหาในสำนวนคดีอาญา

นาย ป. อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก ได้นัดพบและติดต่อกับกลุ่มผู้ต้องหาในสำนวนคดีอาญา ส.1 เลขรับที่ 1854/2561 ของสำนักงานอัยการจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งถูกดำเนินคดีในความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยที่นาย ป. มิได้อำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับสำนวนคดีดังกล่าว และได้แจ้งกับกลุ่มผู้ต้องหาในทำนองว่าจะหาวิธีช่วยเหลือเพื่อสั่งไม่ฟ้องคดี แต่ต้องจ่ายค่าดูแลผู้ใหญ่ประมาณหลักแสนบาทเป็นการตอบแทน การกระทำของนาย ป. จึงเป็นการเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากกลุ่มผู้ต้องหาเพื่อเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจเจ้าพนักงานในตำแหน่งพนักงานอัยการผู้มีอำนาจหน้าที่ในการสั่งคดีโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมาย เพื่อให้กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณแก่กลุ่มผู้ต้องหาด้วยการสั่งไม่ฟ้องคดีดังกล่าว

การกระทำของนาย ป. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 143 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 175 และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

กรณีศึกษา

(2) รองอัยการจังหวัดเสนอให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานศุลกากร เพื่อช่วยเหลือกลุ่มบุคคลผู้ลักลอบนำ
นอแรด

พันตำรวจตรี ว. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรองอัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการ
บังคับคดีจังหวัดสระบุรี ได้เสนอให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานศุลกากร ประจำสำนักงานศุลกากรตรวจของ
ผู้โดยสาร ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มบุคคลผู้ลักลอบนำนอแรดขนาดเล็ก จำนวน 12 นอ/ชิ้น น้ำหนักรวม
49.4 กิโลกรัม เข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ให้ต้องถูกดำเนินคดีอาญา การกระทำของพันตำรวจตรี ว. จึงเป็นการให้ ขอให้
หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำ
อันมิชอบด้วยหน้าที่

การกระทำของพันตำรวจตรี ว. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 144
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา
123/5 วรรคหนึ่ง (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 176) และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

กรณีศึกษา

(3) รองผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น เรียกรับ “เงินแป๊ะเจี๊ยะ”

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้รับแจ้งเรื่องร้องเรียนกล่าวหา รองผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น มีพฤติการณ์ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่เรียกรับสินบนเป็นเงินเพื่อรับย้ายนักเรียนระหว่างปีการศึกษา โดยรองผู้อำนวยการคนดังกล่าวแจ้งกับผู้ปกครองที่ต้องการย้ายบุตรเข้าไปเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนดังกล่าวว่าต้องมีการบริจาคเงิน 20,000 บาท แต่เนื่องจากบุตรของผู้กล่าวหาผ่านเกณฑ์อ่านออกเขียนได้ จึงลดให้เหลือ 10,000 บาท จ่ายเป็นเงินสดเท่านั้น ไม่ได้จ่ายที่ห้องการเงินเหมือนค่าเทอม พร้อมแจ้งว่าเป็นเงินบริหารที่เป็นอัตราราคาตามที่คณะกรรมการคณะครูของโรงเรียนได้ตกลงกันว่าจะเรียกรับเงินเป็นเงินสดเท่านั้น รวมถึงมิได้แจ้งว่าเงินจำนวนดังกล่าวเป็นการรับบริจาคให้แก่โรงเรียนตามระเบียบ หรือเป็นเงินที่ขอเก็บไปเพื่อนำไปใช้เป็นตัวจ่ายด้านใดของโรงเรียนหรือนักเรียน ทั้งยังมิได้แจ้งว่าจะทำการออกใบเสร็จรับเงินให้ หรือให้นำเงินไปจ่ายกับฝ่ายการเงินของโรงเรียนแต่อย่างใด เพียงแต่แจ้งว่าให้นำเงินจำนวนดังกล่าวมาให้กับทางรองผู้อำนวยการคนดังกล่าวในห้องทำงานส่วนตัวโดยตรง และหากจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้วจะได้เข้าเรียนที่โรงเรียนดังกล่าว ทั้งที่บุตรของผู้กล่าวหาผ่านการทดสอบ และในใบสมัครเรียน หรือเอกสารอื่นใดของโรงเรียนก็ได้มีการแจ้งให้ทราบ และเผยแพร่เป็นการทั่วไปถึงการเรียกเก็บเงินดังกล่าว

กรณีศึกษา

(4) ผู้บริหารท้องถิ่นเรียกรับเงินสินบนจากผู้ประกอบการ เพื่อแลกกับการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดิน และใบอนุญาตการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร พบของกลางเงินได้ไต่กว่า 2 ล้านบาท

สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับกองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) และสำนักงาน ป.ป.ท. จับกุมนาย ช. อายุ 61 ปี และนางสาว พ. อายุ 44 ปี ผู้ต้องหา ตามหมายจับศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 1 “ร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับเงิน เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการตามหน้าที่และร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ” ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล บ. อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ พบของกลางเป็นเงินสด จำนวน 2,271,427 บาท และอาวุธปืน ยี่ห้อ Smith & Wesson ขนาด 9 มม. พร้อมเครื่องกระสุนปืนจำนวน 11 นัด โดย บก.ปปป. ได้รับเรื่องร้องเรียนจากผู้ประกอบการในพื้นที่ว่ามีเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. อำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ มีพฤติกรรมเรียกรับเงินสินบนจากผู้ประกอบการ เพื่อแลกกับการออกใบอนุญาตขุดดินและถมดิน และขอใบอนุญาตการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 โดยก่อนหน้านี้มีผู้ประกอบการรับเหมารับผิดชอบ เข้าไปติดต่อยื่นคำร้องขออนุญาตขุดดินในพื้นที่ แต่ปรากฏว่าถูกผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. เรียกเข้าไปคุยเจรจาขอเงินค่าดำเนินการเป็นเงินจำนวน 2.6 ล้านบาท

กรณีศึกษา

เพื่อแลกกับการออกใบอนุญาตขุดดินให้ ซึ่งโดยปกติแล้วในการขออนุญาตขุดดินดังกล่าวจะเสียค่าธรรมเนียมให้ทางราชการเพียง 500 บาท แต่ขอต่อรองเหลือ 2 ล้านบาท ต่อมาผู้ประกอบการได้ไปขอใบอนุญาตการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แต่ถูกผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล บ. เรียกเงินตารางเมตรละ 30 บาท รวมเป็นเงิน 3.6 ล้านบาท จึงได้นำหลักฐานที่เป็นภาพบันทึกเสียงวิดีโอการเรียกเก็บเงินดังกล่าวมายื่นร้องเรียน

กรณีศึกษา

(5) การเรียกรับ “ค่าดำเนินการ” “ค่าคุ้มครอง” “ค่าอำนวยความสะดวก” หรือสิ่งใดในทำนองดังกล่าวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกหลายกรณี ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

1. การจับกุมผู้อำนวยความสะดวก สังกัดเทศบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี โดยได้เรียกรับเงินค่าอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ จำนวน 160,000 บาท จากการที่ผู้เสียหายได้เข้าไปติดต่อเพื่อขอก่อสร้างอาคารหอพัก 4 ชั้น ในพื้นที่เทศบาล

2. การจับกุมพนักงานเทศกิจ สังกัดสำนักงานเขตแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เรียกรับเงินจำนวน 6,000 บาท จากผู้ประกอบการในพื้นที่เขต เพื่อแลกค่าดูแลเพื่อไม่ให้ตรวจสอบพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. การจับกุมนายช่างโยธา สังกัดสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร กับพวก ร่วมกันแสดงตนเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เรียกรับเงินจากผู้ประกอบการสนามกอล์ฟจำนวน 3 ครั้ง เป็นจำนวนเงินกว่า 9 ล้านบาท โดยทำให้ผู้ประกอบการสนามกอล์ฟเชื่อว่าที่ดินของผู้ประกอบการจะถูกเวนคืนในโครงการของรัฐ อ้างว่าตนเองมีตำแหน่งหรือหน้าที่ที่สามารถยับยั้งเขตในการเวนคืนที่ดินของรัฐในโครงการต่าง ๆ ที่จะกระทบกับที่ดินของสนามกอล์ฟได้

กรณีศึกษา

(6) นายกเทศมนตรีกับพวก เรียกรับเงินโครงการก่อสร้างประปา

สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าจับกุมตัวนาย ว. นายกเทศมนตรีตำบล ต. จังหวัดอุทัยธานี กับพวกรวม 4 คน ตามหมายจับของศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง กรณีร่วมกันเรียกรับผลประโยชน์จากผู้เสียหายซึ่งเป็นคู่สัญญากับเทศบาลตำบล ต. ในโครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านแบบบาดาลขนาดใหญ่ของเทศบาลตำบล ห. อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี และของเทศบาลตำบล ต. อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี จากการสืบสวนพบว่า บุคคล ทั้ง 4 ราย มีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากผู้เสียหาย จำนวน 600,000 บาท โดยแบ่งหน้าที่กันทำตั้งแต่ขั้นตอนที่ผู้เสียหายชนะการเสนอราคาและได้เข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลตำบล ต. จนกระทั่งได้ดำเนินการตามสัญญาจ้างแล้วเสร็จ

กรณีศึกษา

(7) นายกองคํการบรหการส่วนตํบลเรยกรัรบรับเงินจากบุคคลที่ประสงคจะเข้าทำงานที่ อบต. โดยมีชอบ

นาย ร. เมื่อครั้งดำรงตําหน่งนายกองคํการบรหการส่วนตํบล พ. อำเภอพนทอง จังหวัตร้อยเอ็ด ได้ติดต่อกับบุคคลซึ่งประสงคจะให้บุตรสาวเข้าทำงานที่องคํการบรหการส่วนตํบล พ. โดยแจ้งว่าจะมีตําหน่งงานบัญชีว่าง 1 อัตรา และได้เรยกรัรบเงินเป็นค่าใช้จ่ยในการดําเนินการเพื่อให้บุตรสาวของบุคคลดังกล่าวได้เข้าทำงานภายในเดือนตุลาคม 2560 จนบุคคลดังกล่าวหลงเชื่อและมอบเงินให้แก่ นาย ร. จำนวน 3 ครั้ง รวมเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 190,000 บาท โดยที่องคํการบรหการส่วนตํบล พ. ไม่มีการเปิดตําหน่งตามทีนาย ร. กล่าวอ้างแต่อย่างใด

การกระทำของนาย ร. มีมูลความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 และมาตรา 157 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 103 และมาตรา 122 (ปัจจุบันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 และมาตรา 169) และมีมูลความผิดตามพระราชบัญญัติสภาตํบลและองคํการบรหการส่วนตํบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 92

กรณีศึกษา

(8) นายก อบต. เรียกรับเงิน โดยอ้างว่าจะสามารถช่วยเหลือให้สอบบรรจุเป็นพนักงานท้องถิ่น

นาย ว. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ต. ได้ร่วมกันเรียกรับเงินจากบิดาของผู้ที่ประสงค์จะสอบบรรจุเข้ารับราชการรายหนึ่ง โดยแจ้งว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะเปิดรับสมัครสอบพนักงานส่วนตำบล และอ้างว่าสามารถช่วยเหลือบุตรให้สามารถสอบเข้าเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต. ได้ หากต้องการให้บุตรบรรจุเป็นข้าราชการตำแหน่งนิติกรระดับ 3 ในลำดับที่ 1 ต้องชำระเงินจำนวน 600,000 บาท เพื่อเป็นค่าดำเนินการให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง ในการช่วยเหลือให้สอบได้ จนกระทั่งบิดาของผู้ประสงค์จะสอบบรรจุเข้ารับราชการหลงเชื่อโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากของนาย ว. จำนวน 7 ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 600,000 บาท

กรณีศึกษา

2. เจ้าพนักงานของรัฐเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

(1) การเข้าไปเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ

นาง ร. นักวิชาการพัสดุ และนาง จ. เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สังกัดกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ซึ่งมีความสัมพันธ์เป็นมารดาและบุตรสาว ได้ร่วมกันทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดซื้อพัสดุประเภทพัสดุวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง จำนวน 44 ครั้ง มูลค่า 4,386,313.06 บาท กับ บริษัท อ. จำกัด ซึ่งมี นาย อ. เป็นกรรมการผู้มีอำนาจและเป็นสามีของนาง ร. บุคคลทั้งสามได้ร่วมกันจัดซื้อจัดจ้างเครื่องมืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ โดยไม่มีการส่งมอบของแต่อย่างใด แต่กลับมีการเบิกจ่ายงบประมาณการจัดซื้อให้แก่บริษัทของ นาย อ. อยู่อย่างต่อเนื่อง

การกระทำมีมูลความผิดฐานร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 และร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 172

กรณีศึกษา

(2) การเข้าไปมีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นในกิจการที่ทำกับรัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบล น. ได้จัดจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. ก่อสร้างถนนดินวงเงิน 202,000 บาท โครงการก่อสร้างถนนหินคลุกบดอัดแน่น 95 เปอร์เซ็นต์ วงเงิน 378,000 บาท และโครงการก่อสร้างถนนหินคลุกบดอัดแน่น 95 เปอร์เซ็นต์ วงเงิน 245,000 บาท ในการซื้อแบบ เสนอราคา ลงนามในสัญญาจ้าง เบิกเงินค่าจ้าง และอื่น ๆ มีนาง ป. ภรรยาของนาย ต. นายกองค์การบริหารส่วนตำบล น. และเป็นน้องสาวของนาย ธ. หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. เป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น โดยที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ก. เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดที่นาย ต. และนาง ป. จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการรับเหมางานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล น. โดยใช้ชื่อนาย ธ. เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการบังหน้า

กรณีศึกษา

(3) การเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

(3.1) คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ไม่เสนอจ้างบริษัทที่มีคุณสมบัติถูกต้องและเสนอราคาต่ำที่สุด

กรมเจ้าท่าได้ดำเนินการจ้างเหมาก่อสร้างโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง บริเวณหาดสมิหลา จังหวัดสงขลา โดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ราคากลางจำนวน 269,900,000 บาท มีผู้ยื่นข้อเสนอและใบเสนอราคาจำนวน 4 ราย คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ได้รายงานผลการประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งบริเวณหาดสมิหลา ต่ออธิบดีกรมเจ้าท่าว่า กิจการร่วมค้า น. ซึ่งเสนอราคา 254,330,000 บาท ไม่ผ่านคุณสมบัติในการเข้าประกวดราคา **เนื่องจากไม่ได้ยื่นผลงานประเภทเดียวกันกับงานที่ประกวดราคาครั้งนี้** และเห็นควรจ้างบริษัท ค. จำกัด ซึ่งเสนอราคา 269,600,000 บาท เนื่องจากมีคุณสมบัติถูกต้องและเสนอราคาต่ำที่สุด ทั้งที่ผลงานของผู้เสนอราคาทั้งสองรายดังกล่าวใช้เทคนิคการก่อสร้างเดียวกัน ต่อมากรมเจ้าท่าได้เสนอเรื่องขออนุมัติจ้างเหมาก่อสร้าง โดยเห็นควรจ้างบริษัท ค. จำกัด จนกระทั่งได้มีการอนุมัติและทำสัญญาจ้าง โดยที่มิได้รอระยะเวลาที่ให้กิจการร่วมค้า น. อุทธรณ์ผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

กรณีศึกษา

(3.2) ช่วยเหลือผู้ประกอบการนำเข้ารถยนต์ที่ไม่ใช่ตัวแทน สำแดงราคาต่ำกว่าความเป็นจริง และตรวจปล่อยไปจากอารักขาศุลกากร รวมจำนวน 62 คัน

จากหลักฐานบัญชีราคาสินค้า (INVOICE) ซึ่งเป็นหลักฐานตามคำร้องขอความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญาจากสาธารณรัฐอิตาลี ว่ารถยนต์ยี่ห้อ LAMBORGHINI และยี่ห้อ MASERATI จำนวน 122 คัน ที่นำเข้าโดยบริษัท จ. จำกัด บริษัท บ. จำกัด และบริษัท พ. จำกัด มีการสำแดงราคาต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรสังกัดสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง ได้ตรวจปล่อยรถยนต์ LAMBORGHINI นำเข้าโดยบริษัท จ.และบริษัท บ. จำนวน 29 คัน และ MASERATI นำเข้าโดยบริษัท พ. จำนวน 33 คัน โดยรู้อยู่แล้วว่าราคาที่บริษัทผู้นำเข้าทั้งสามบริษัทสำแดงไม่ใช่ราคาที่ได้ชำระจริงและเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาซื้อขายจริง ทำให้บริษัทผู้นำเข้าได้ประโยชน์ในการชำระค่าภาษีอากรนำเข้าที่น้อยกว่าที่ต้องชำระจริง เป็นเหตุรัฐได้รับความเสียหายรวมเป็นเงินจำนวนไม่น้อยกว่า 897,148,369 บาท

กรณีศึกษา

(3.3) ตรวจสอบปล่อยสินค้าตามใบขนสินค้าขาและคืนภาษีมูลค่าเพิ่มแก่ผู้ประกอบการส่งออกเป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย

ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัดขึ้นหลายแห่งเพื่อแสดงว่าเป็นผู้ประกอบการซื้อขายและส่งออกสินค้าประเภทคอมพิวเตอร์ และจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม **ทั้งที่มีได้ประกอบการจริงและมีวัตถุประสงค์เพื่อขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มอันเป็นเท็จ** โดยออกใบกำกับภาษีซื้อให้กับบริษัทผู้ส่งออกทั้งที่ไม่มีการซื้อขายกันจริง และจัดทำเอกสารใบกำกับสินค้า (Invoice) อันเป็นเท็จว่ามีการส่งสินค้าออกสำหรับผ่านพิธีการศุลกากร โดยเจ้าหน้าที่ด่านศุลกากรหนองคาย ตรวจสอบปล่อยสินค้าตามใบขนสินค้าขาออก ทั้งที่สินค้าที่ส่งออกไม่ตรงกับที่สำแดงไว้ในรายการใบขนสินค้า **ทำให้บริษัทผู้ส่งออกนำไปใช้เป็นเอกสารประกอบในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภ.พ.30) ต่อกรมสรรพากร โดยแสดงให้เห็นว่ามีภาษีซื้อตามใบกำกับภาษีซึ่งถูกเรียกเก็บและนำส่งต่อกรมสรรพากรมากกว่าภาษีขาย สรรพากรพื้นที่สมุทรปราการ 2 สรรพากรพื้นที่สมุทรสาคร 1 สรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 21 และสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 5 ได้อนุมัติให้คืนภาษีมูลค่าเพิ่มแก่บริษัทผู้ส่งออก เป็นเหตุให้รัฐได้รับความเสียหายจำนวนเงิน 613,877,793.31 บาท**

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003
United Nations Convention against Corruption 2003
(UNCAC)

อนุสัญญา UNCAC

- มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2548 (ค.ศ.2005) ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าวเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2546 และได้ให้สัตยาบันร่วมเป็นภาคีเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2554
- วัตถุประสงค์ในการต่อต้านการทุจริต โดยมีหลักการพื้นฐาน 4 ประการ ได้แก่
 1. การป้องกันการทุจริต
 2. การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย
 3. ความร่วมมือระหว่างประเทศ
 4. การติดตามทรัพย์สินคืน

อนุสัญญา UNCAC

1. การป้องกันการทุจริต (Chapter 2 Preventive Measures)

- การป้องกันทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มาตรการความโปร่งใสในการสนับสนุนทางการเงินของพรรคการเมือง มาตรการประกันความเป็นอิสระ และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของฝ่ายตุลาการและอัยการ
- การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- การป้องกันความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมของอดีตข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ลาออก หรือเกษียณอายุ
- การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชนอย่างเปิดเผย และไม่เปิดเผยชื่อผู้รายงานการทุจริต

อนุสัญญา UNCAC

2. การกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญาและการบังคับใช้กฎหมาย (Chapter 3 Criminalization and law enforcement)

- การให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศระดับระหว่างรัฐบาล ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงการเรียกหรือการรับประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญา
- การยักยอก เบียดบัง หรือยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยเจตนา และกำหนดให้การให้สินบนแก่บุคคลในหน่วยงานเอกชนเป็นความผิดทางอาญา (bribery in the private sector)
- การใช้อิทธิพลเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อันมิชอบ (trading in influence)
- การร่ำรวยผิดปกติ (illicit enrichment)
- การยักยอกทรัพย์สินในภาคเอกชน (embezzlement of property in the private sector)
- การฟอกทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด (laundering of proceeds of crime)
- การปกปิดทรัพย์สินซึ่งได้มาภายหลังการกระทำความผิด (concealment)
- การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม (obstruction of justice)
- การกำหนดอายุความสำหรับความผิดที่กำหนดตามอนุสัญญานี้ให้มีระยะเวลานานขึ้นหรือให้อายุความสะดุดหยุดอยู่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีกระบวนการยุติธรรม

อนุสัญญา UNCAC

3. ความร่วมมือระหว่างประเทศ (Chapter 4 International Cooperation)

- กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือกันและกันทางกฎหมาย (mutual legal assistance) ในการสืบสวนสอบสวน และกระบวนการพิจารณาทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองเกี่ยวกับการทุจริต การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (extradition) ที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่กันแม้ในกรณีที่การกระทำอันเป็นพื้นฐานทางกฎหมายของการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้จะไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐภาคีที่ได้รับการร้องขอก็ตาม กล่าวคือ อนุสัญญานี้กำหนดเป็นพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องยกเว้นให้ไม่ต้องใช้หลัก double หรือ dual criminality นอกจากนี้ ยังมีมาตรการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมายในการสืบสวน สอบสวน การฟ้องคดี และกระบวนการทางศาลต่างๆ ที่เกี่ยวกับความผิดภายในอนุสัญญานี้

อนุสัญญา UNCAC

4. การติดตามสินทรัพย์คืน (Chapter 5 Asset Recovery)

- กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องดำเนินการให้ความร่วมมือและการช่วยเหลือในเรื่องการติดตามสินทรัพย์คืนตามหลักมูลค่า (value based) มีการตรวจสอบข้อมูลลูกค้าของสถาบัน การเงิน และบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการโอนเงินที่แท้จริง มีการป้องกันและการสืบหาการโอนเงินสินที่ได้มาจากการกระทำความผิด โดยมาตรการที่สำคัญประการหนึ่งคือ **ความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีในการติดตามสินทรัพย์คืนที่มีการโอนย้ายสินทรัพย์ระหว่างรัฐภาคี การอายัดหรือยึดทรัพย์สินตามคำร้องขอของรัฐภาคีอื่น** อนุสัญญานี้กำหนดให้ต้องมีการพิจารณามาตรการที่จำเป็นในการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามอนุสัญญานี้โดยใช้มาตรการทางแพ่ง โดยไม่ต้องฟ้องร้องเป็นคดีอาญา รวมถึงการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดจ่ายค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายให้แก่รัฐภาคีอื่นที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดนั้นได้

แนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสากล

จรรยาบรรณระหว่างประเทศ
สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หลักคิดการแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสากล ซึ่งองค์กรในระดับสากลต่างก็ให้ความสำคัญ ดังจะเห็นได้จากจรรยาบรรณสากลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศขององค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption - UNCAC) ค.ศ. 2003 ที่กำหนดให้ “การแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่เป็นมาตรฐานความประพฤติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติงานของรัฐแต่ละรัฐและระหว่างรัฐ”

แนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับสากล

จรรยาบรรณระหว่างประเทศ
สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผลประโยชน์ขัดกัน และการขาดคุณสมบัติ

- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่พึงใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ของตนในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือผลประโยชน์ทางการเงินอันไม่สมควรสำหรับตนหรือสมาชิกในครอบครัว ไม่พึงประกอบธุรกรรมเข้ารับตำแหน่งหรือหน้าที่หรือมีผลประโยชน์ทางการเงิน การค้า หรือผลประโยชน์อื่นใดในทำนองเดียวกันซึ่งขัดกับตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ หรือการปฏิบัติในตำแหน่ง หรือบทบาทหน้าที่นั้น
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามขอบเขตที่กำหนดโดยตำแหน่งหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมายหรือนโยบายในการบริหาร พึงแจ้งเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางธุรกิจ การค้า และการเงิน หรือกิจการอื่นทำเพื่อผลตอบแทนทางการเงิน ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดกันได้ในสถานการณ์ที่มีโอกาสจะเกิดหรือที่ดูเหมือนว่าได้เกิดกรณีผลประโยชน์ขัดกันขึ้นระหว่างหน้าที่และผลประโยชน์ส่วนตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพึงปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้เพื่อลดหรือขจัดซึ่งผลประโยชน์ขัดกันนั้น
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่พึงใช้เงิน ทรัพย์สิน บริการ หรือข้อมูลซึ่งได้มาจากการปฏิบัติงาน หรือเป็นผลมาจากการปฏิบัติงาน เพื่อกิจการอื่นใดโดยไม่เกี่ยวข้องข้องกับงานในตำแหน่งหน้าที่โดยไม่สมควรอย่างเด็ดขาด
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ พึงปฏิบัติตามมาตรการซึ่งกำหนดโดยกฎหมายหรือนโยบายในการบริหาร เพื่อมิให้ผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่เดิมของตนโดยไม่สมควรเมื่อพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ไปแล้ว

การรับของขวัญหรือของกำนัล

- เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่พึงเรียกร้อง หรือรับของขวัญหรือของกำนัลอื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทการดำเนินงานตามหน้าที่หรือการวินิจฉัยของตน

ประมวลจริยธรรม

หลักคิดการแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมอย่างเด็ดขาดดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนข้อ 4 ที่กำหนดให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน จึงต้องวางตน ดังนี้

1

ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

2

ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

ประมวลจริยธรรม (ต่อ)

3

ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อน แล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

4

ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

4/1

การป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
การขัดกันแห่งผลประโยชน์

หลักการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์

1. หลักการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ = การปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ต้องคำนึงถึงคุณค่าของการบริการสาธารณะด้วยการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ
2. หลักความโปร่งใสและความรับผิดชอบ = ต้องมีกระบวนการเปิดเผย ตรวจสอบ และติดตามการป้องกันมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์
3. หลักการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อบุคคล = ต้องให้มีการเปิดเผยเรื่องราวเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว
4. หลักการสร้างวัฒนธรรมองค์กร = การสร้างความรู้และความเข้าใจต่อกฎเกณฑ์และวิธีการเป็นหลักยึดถือปฏิบัติหากมีการขัดกันแห่งผลประโยชน์เกิดขึ้น

องค์กรธรรมาภิบาล

1. การสร้างพฤติกรรมและวัฒนธรรมองค์กร
2. การประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยง ประเด็น COI & ITA แล้วจัดการความเสี่ยงด้วยแผนงาน/กลยุทธ์

GG

ITA

COI

ความเชื่อมโยง COI กับการยกระดับผลการประเมิน ITA และ GG

GG

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance: GG)

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

ITA

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
(Integrity and Transparency Assessment: ITA)

ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่	ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน
ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ	ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร
ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ	ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน
ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของราชการ	ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล
ตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต	ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต

COI

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest: COI)

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ
2. การทำธุรกิจกับตนเอง
3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะ/หลังเกษียณ
4. การทำงานพิเศษ
5. การรู้ข้อมูลภายใน
6. การใช้ทรัพย์สินของราชการเพื่อประโยชน์ธุรกิจส่วนตัว
7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง
8. การใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่เครือญาติหรือพวกพ้อง
9. การใช้อิทธิพลเข้าไปมีผลต่อการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐอื่น
10. การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมรูปแบบอื่น ๆ

สมองสามส่วน

พัฒนาการของสมอง 3 ส่วน

1. สมองส่วนหลัง (Reptilian)

“สมองตะกวด” – สัตว์ขาดญาณ (500 ล้านปี)

ทำหน้าที่เพื่อการอยู่รอดของชีวิต

2. สมองส่วนกลาง (Mammalian)

“สมองสุนัข” – ศูนย์อารมณ์ (300 ล้านปี)

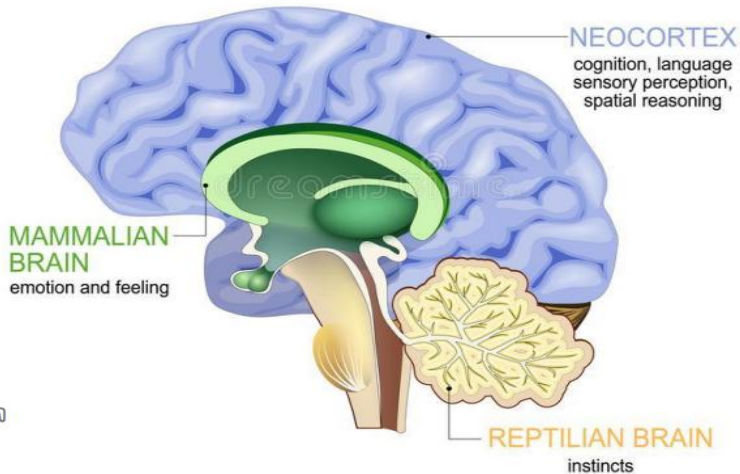
ทำหน้าที่ด้านอารมณ์ ความจำระยะยาว แรงจูงใจ
เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นฝูง

3. สมองส่วนหน้า (Neocortex)

“สมองมนุษย์” – ศูนย์เหตุผล (100 ล้านปี)

มีสติปัญญา รู้ตน รู้เขา รู้ควมคุมตน มีศีลธรรม มีน้ำใจ
เพื่อการอยู่อย่างมีความหมาย

Brain evolution

สมอง 3 ส่วนกับความต้องการของมนุษย์

การทำความเข้าใจเรื่องการทุจริตต่อหน้าที่ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ (COI) และจริยธรรมจะต้องใช้สมองส่วนหน้า การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์แยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม แล้วยึดประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว จึงเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นและจะก่อให้เกิดผลหรือการแสดงออกทางพฤติกรรมโดยอัตโนมัติ

โครงสร้างสมอง	หน้าที่	ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์	ความต้องการของมนุษย์	ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของอับบราฮัม มาสโลว์	ปัจจัยเอื้อต่อความต้องการ	Three-Pronged Approach (3PA)	ไตรสิกขา	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
1. สมองส่วนหลัง (ตะกวด)	1. สัญชาตญาณ ความอยู่รอด	1. ID	1. อยู่รอด Existence	1. ปัจจัยพื้นฐาน 2. ความมั่นคงปลอดภัย	1. เงิน	1. Enforcement	1. ศีล (ศีลสิกขา)	- ป.อาญา - พรบ.ปปช.หมวด2-4และหมวด11 - พรบ.ความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ - พรบ.ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ - พรบ.จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ - พรบ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ - พรบ.วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
2. สมองส่วนกลาง (สุนัข)	2. อารมณ์	2. EGO	2. อยู่ร่วม Relation	3. ความรัก/ผูกพัน 4. ชื่อเสียง/ภูมิไฉน	2. เวลา	2. Prevention	2. สมาธิ (จิตตสิกขา)	- พรบ.ปปช. - ม.32, ม.35 มาตราการป้องกันการทุจริต - ม.126 - 129 การขัดกันแห่งผลประโยชน์ - ม.102 - 125 การตรวจสอบทรัพย์สิน - พรบ.การจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐวิสาหกิจ
3. สมองส่วนหน้า (มนุษย์)	3. สติปัญญา ศีลธรรม	3. SUPER EGO	3. อยู่อย่างมีความหมาย Growth	5. ความเป็นมนุษย์สมบูรณ์	3. การพัฒนาตนเอง	3. Education	3. ปัญญา (ปัญญาสิกขา)	- พรบ.ปปช. - ม.33 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายของการทุจริตและค่านิยมที่เน้นการพึ่งพาระบบอุปถัมภ์ในสังคม

Digital thinking

การแยกแยะประโยชน์ส่วนตน

Mindset

และประโยชน์ส่วนรวม

ระบบคิดฐาน 2

Mindset

Digital thinking

เอาวัสดุครุภัณฑ์หลวง
ไปใช้ที่บ้าน

ไม่รับของขวัญจาก
ผู้มาติดต่อราชการ

เอารถยนต์หลวงมาใช้
ในธุระส่วนตัว

ไม่ใช้รถหลวงในเรื่อง
ส่วนตัว

เอาโทรศัพท์หลวงมาโทร
ติดต่อธุระส่วนตัว

ไม่ใช้โทรศัพท์หลวง
โทรธุระส่วนตัว

เอาอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนตัว
มาชาร์จที่ทำงาน

ไม่นำอุปกรณ์ไฟฟ้า
ส่วนตัวมาชาร์จที่ทำงาน

ใช้น้ำประปาหลวง
มาล้างรถส่วนตัว

ไม่นำวัสดุครุภัณฑ์
หลวงไปใช้ที่บ้าน

มาตรา 126 และ 127

มาตรา 126 เป็นบทบัญญัติเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมของ “เจ้าพนักงานของรัฐซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐ” ทำให้มีอำนาจในการ “อนุมัติ อนุญาต การให้สัมปทาน และลงนามในสัญญาต่าง ๆ รวมถึงเจ้าพนักงานของรัฐที่มีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี และเจ้าพนักงานของรัฐที่ได้รับมอบอำนาจให้กระทำการดังกล่าว”

โดยกำหนดตำแหน่งห้ามดำเนินกิจการอันมีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

ตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามมาตรา 126

1. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ นายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรี, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา
2. ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง, ทบวง, กรม (สำหรับข้าราชการพลเรือน) ปลัดกระทรวงกลาโหม, ผู้บัญชาการทหารสูงสุด, ผู้บัญชาการเหล่าทัพ (สำหรับข้าราชการทหาร) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ, ผู้ว่าราชการจังหวัด, ปลัดกรุงเทพมหานคร กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ, หัวหน้า - หน่วยงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ได้แก่ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, เลขาธิการศาลยุติธรรม, เลขาธิการศาลปกครอง, เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และเลขาธิการวุฒิสภา

ตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามมาตรา 126

3. ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร, นายกเมืองพัทยา, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด, นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

***ให้ใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นด้วย เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่จะเข้าดำรงตำแหน่ง**

(ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามความในมาตรา 126 พ.ศ. 2563 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนที่ 20 ก เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2563 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2563)

ลักษณะกิจการที่ต้องห้ามมาตรา 126

1. เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ที่ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
 2. เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ที่ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด **ไม่เกินร้อยละห้า** ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทนั้น
- ทั้งนี้ หากเจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นดังกล่าว ต้องดำเนินการไม่ให้มีเสีย **ภายในสามสิบวัน** นับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

ลักษณะกิจการที่ต้องห้ามมาตรา 126 (ต่อ)

3. รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญา อันมีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญา ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

กรณีเป็นผู้ถือหุ้น ก็ต้องไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้

ทั้งนี้ หากเจ้าพนักงานของรัฐที่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นดังกล่าว ต้องดำเนินการไม่ให้มี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

ลักษณะกิจการที่ต้องห้ามมาตรา 126 (ต่อ)

4. เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่ เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของ ผลประโยชน์ของธุรกิจเอกชนนั้นอาจขัดแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือ กระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ความหมายของคู่สมรส

“คู่สมรส” นอกจากที่จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ยังหมายความรวมถึง “บุคคลผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันคู่สมรสโดยมิได้จดทะเบียนสมรสกับเจ้าพนักงานของรัฐ” และมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

1. ได้ทำพิธีมงคลสมรสหรือพิธีอื่นใดในทำนองเดียวกันกับเจ้าพนักงานของรัฐ โดยมีบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกรับทราบว่าเป็นการอยู่กินเป็นสามีภริยากันตามประเพณี
2. เจ้าพนักงานของรัฐแสดงให้เห็นปรากฏว่ามีสถานะเป็นสามีภริยา หรือมีพฤติการณ์เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะดังกล่าว
3. บุคคลซึ่งจดทะเบียนสมรสกับเจ้าพนักงานของรัฐ และต่อมาได้จดทะเบียนหย่าขาดจากกันตามกฎหมาย แต่ยังปรากฏหรือมีพฤติการณ์ซึ่งเป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะเป็นสามีหรือภริยากัน

ลักษณะและองค์ประกอบความผิดมาตรา 126

การกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐ

1. การเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ
2. การเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ
3. การรับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็น

การผูกขาดตัดตอน รวมถึงการเป็นผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือเป็นหุ้นส่วนในบริษัทที่รับสัมปทานหรือได้ทำสัญญาในลักษณะดังกล่าว

4. การเข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนในฐานะกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทนพนักงานหรือลูกจ้าง

ลักษณะและองค์ประกอบมาตรา 126

ความล้มพันธ์

1. เชิงบริหาร โดยเป็นผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ตัวแทน ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของบุคคลธรรมดาหรือของนิติบุคคลที่มีการกระทำกับเทศบาล
2. เชิงทุน โดยเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดซึ่งสามารถครอบงำการจัดการบริษัทได้
3. เชิงบุคคล เช่น ความล้มพันธ์ระหว่างสามีภริยา หรือระหว่างบิดามารดากับบุตร เป็นต้น

ตัวอย่างกรณี “ห้ามคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ”

นาย ก ในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นเจ้าพนักงานของรัฐมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดีองค์การบริหารส่วนจังหวัด A ได้รู้เห็นยินยอมให้ นางสาว ข ซึ่งมีได้จดทะเบียนสมรสกับนาย ก แต่มีพฤติการณ์เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่ามีสถานะเป็นภรรยาของนาย ก เข้าเป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนจังหวัด A

“จึงเป็นกรณีห้ามคู่สมรสของผู้บริหารท้องถิ่นเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของเจ้าพนักงานของรัฐ ตามมาตรา 126 (1)”

มาตรา 127 เป็นบทบัญญัติ “ห้าม” กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น “ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งด้วย”

ตัวอย่างกรณี “ห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นกรรมการในบริษัทเอกชน”

นาย ก เป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งพ้นจากตำแหน่งมาแล้วยังไม่เกินสองปี ต่อมาได้รับเชิญให้เข้าเป็นกรรมการบริษัท A จำกัด (มหาชน) ซึ่งประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย โดยที่การออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยตรง และยังมีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบด้วย

“จึงเป็นกรณีห้ามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 127”

ผลของการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 126 และ 127

1. กรณีทำการฝ่าฝืนมาตรา 126 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2. กรณีคู่สมรสดำเนินกิจการที่เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 126 ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเจ้าพนักงานของรัฐนั้นรู้เห็นยินยอมด้วย เจ้าพนักงานของรัฐนั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3. กรณีทำการฝ่าฝืนมาตรา 127 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ
4. ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 126 และ 127

1. การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง

(1) ตรวจสอบว่าตำแหน่งที่จะเข้าดำรงตำแหน่งนั้นเป็นตำแหน่งที่ห้ามดำเนินการหรือไม่?

(2) ตรวจสอบการดำเนินการของตนเองว่าได้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ เป็นหุ้นส่วน หรือเป็นผู้ถือหุ้นในธุรกิจเอกชนที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ รับสัมปทานหรือคงไว้ซึ่งสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐที่มีลักษณะผูกขาดตัดตอนหรือไม่?

(3) จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการทำการค้าหรือการทำธุรกิจนั้นอย่างไร? ให้เป็นไปตามกฎหมาย

(4) กฎหมายใช้บังคับกับคู่สมรสและผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอย่างไร?

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 126 และ 127

2. การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐที่ตนเป็นผู้มีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดีไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม
 - (1) ไม่เข้าเป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ
 - (2) ไม่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทหรือหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ หรือที่รับสัมปทานจากรัฐ
 - (3) ไม่รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น
 - (4) ไม่เข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนในฐานะกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้าง

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 126 และ 127

(5) กรณีเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วน ต้อง “ไม่เกินห้าเปอร์เซ็นต์” ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ หากถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนเกินห้าเปอร์เซ็นต์ ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา 128

1. “ห้าม” มิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดที่มีหน้าที่และอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบ หรือดำเนินคดีกับผู้ให้ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ให้ (อาจเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล) เช่น ของขวัญ บัตร ตัว หรือการให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการลดราคาทรัพย์สิน การได้รับบริการ การรับการฝึกอบรม การรับความบันเทิง ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก หรือค่าอาหาร เป็นต้น
2. ใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วย
3. รับได้ภายใต้เงื่อนไขตามหลักเกณฑ์หรือข้อยกเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

หลักการสำคัญของมาตรา 128

ข้อยกเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้
ในกรณีดังต่อไปนี้

- กรณีรับตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ
- กรณีรับจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติ (ประเพณีหรือฐานานุรูป)
- กรณีรับโดยธรรมจรรยาจากบุคคลซึ่งไม่ใช่ญาติ (มูลค่าไม่เกินสามพันบาท)
- กรณีรับจากการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป (ไม่เฉพาะเจาะจงผู้รับ)
- กรณีรับโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ (มีความจำเป็นต้องรับ)

รับได้อย่างไร? ภายใต้งบเงื่อนไขอะไรบ้าง?

หลักการสำคัญของมาตรา 128

รับได้ภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

(1) รับตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เช่น เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เป็นต้น (ไม่ต้องรายงาน)

(2) รับจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี หรือตามฐานานุรูป เช่น บิดามารดาให้บุตร บุตรให้บิดามารดา หรือ ลุงป้าให้หลาน ทั้งนี้ตามหลักความสามารถและความสมควรแก่ฐานะของผู้ให้ (ไม่ต้องรายงาน)

(3) รับโดยธรรมจรรยา คือ รับจากบุคคลซึ่งไม่ใช่ญาติที่มีราคาหรือมูลค่าไม่เกินสามพันบาท ตามปกติประเพณีนิยม คือ เทศกาล วันสำคัญ หรือโอกาสแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม (กรณีมูลค่าไม่เกินสามพันบาทไม่ต้องรายงาน แต่ถ้ามีมูลค่าเกินกว่านี้ต้องรายงาน)

หลักการสำคัญของมาตรา 128

(4) รับจากการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป/ไม่เฉพาะเจาะจงผู้รับ “**กรณีนี้ไม่กำหนดมูลค่าและไม่ต้องรายงาน**”

(5) รับโดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์จากบุคคลซึ่งไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่เป็นไปตามปกติประเพณีนิยม และมีมูลค่าเกินสามพันบาท

(5.1) ต้องเป็นกรณีที่ได้รับมาโดย**มีความจำเป็นอย่างยิ่ง**ที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรีมิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล

(5.2) **ต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงต่อหัวหน้าส่วนราชการ** ผู้บริหารสูงสุดของ รัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัด**ภายในสามสิบวัน**นับแต่วันที่ได้รับ เพื่อวินิจฉัยเหตุผลหรือความจำเป็น

ตัวอย่างกรณี “ห้ามรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้”

นาย ก เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากบริษัท A โดยรับตัวโดยสารเครื่องบินเดินทางไปและกลับระหว่างประเทศจำนวนสองครั้ง ครั้งแรกคำนวณเป็นเงินได้ จำนวน 40,000 บาท และครั้งที่สองคำนวณเป็นเงินได้จำนวน 20,000 บาท ซึ่งเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีได้อยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่จะรับได้โดยธรรมดาหรือมีเหตุความจำเป็นต้องรับ เนื่องจากบริษัท A เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่นาย ก มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ อนุมัติ อนุญาต หรือดำเนินคดี

นาย ข ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด A รับสิ่งของจากห้างหุ้นส่วนจำกัด B ห้างหุ้นส่วนจำกัด C และห้างหุ้นส่วนจำกัด D ซึ่งเป็นคู่สัญญากับ อบจ. A เพื่อนำมาจัดเป็นของขวัญในการจัดงานวันปีใหม่ให้แก่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด A

หลักการสำคัญของมาตรา 128

5. บทกำหนดโทษ

ฝ่าฝืนมาตรา 128 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท และให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือในการยุติธรรม

สรุปประเด็นข้อบัญญัติมาตรา 128

1. “ห้าม” เจ้าพนักงานของรัฐทุกคนรับทรัพย์สินและประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นตัวเงินได้
2. ใช้บังคับกรณีพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้ว “ไม่ถึงสองปี” ด้วย
3. สามารถรับได้ภายใต้ “ช้อยกเว้น 5 เจือนไซ”
4. การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือ มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนด ในกรณีมีความจำเป็นต้องรับ ต้องแจ้งหัวหน้าส่วนราชการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ เพื่อวินิจฉัยว่าจะสมควรรับไว้หรือไม่ กรณี “ไม่สมควรรับ” ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์แก่ผู้ให้ทันที กรณี “ไม่สามารถคืนได้” ให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นเป็นสิทธิแก่หน่วยงาน

กรณีศึกษามาตรา 128

กรณีอดีตรองอธิบดีกรมหนึ่ง รับนาฬิกาข้อมือ TAG HEUER ราคาประมาณ 85,500 บาท จากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติที่มาแสดงความยินดีในการโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ และมีมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสเกินสามพันบาท โดยมีได้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงและเหตุผลความจำเป็นในการรับทรัพย์สินของตนต่อผู้บังคับบัญชา แม้ต่อมาภายหลังได้รับนาฬิกาดังกล่าวแล้ว เป็นระยะเวลา 3 ปี 11 เดือน จะมีการรายงานข้อเท็จจริงและส่งคืนแก่หน่วยงานต้นสังกัดก็ตาม

การกระทำมีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา 128 ประกอบมาตรา 169 และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

ผู้ดำรงตำแหน่ง ส.ส. ส.ว.
และสมาชิกสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นหัวหน้า
ส่วนราชการ ระดับกระทรวง
หรือเทียบเท่า

การรายงานการรับทรัพย์สินฯ

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือ
ประธานสภาท้องถิ่น

ประธานกรรมการและกรรมการในองค์กร
อิสระตามรัฐธรรมนูญ

ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (1)

บัญญัติห้ามเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

นาย ท. ในฐานะนายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ต่อมา นาง พ. ซึ่งเป็นคู่สมรสของนาย ท. ได้เข้าเป็นคู่สัญญา หรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาจะซื้อจะขาย และสัญญาซื้อขายที่ดินรัชดาภิเษกกับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดย นาย ท. รู้เห็นยินยอมให้ นาง พ. เข้าทำสัญญาซื้อที่ดินพิพาทกับกองทุนฯ ด้วยการลงลายมือชื่อ พร้อมมอบหลักฐานสำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประเพณีข้าราชการการเมือง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อประกอบการทำสัญญา

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (1)

ย่อมถือว่าการเข้าทำสัญญานั้นเป็นการกระทำของนาย ท. เอง ดังนั้น นาย ท. ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงมีความผิดตามมาตรา 100 (1) วรรค 3 และมาตรา 122 วรรค 1 ให้ลงโทษจำคุก 2 ปี

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

เจ้าพนักงานของรัฐเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษามูลนิธิของเอกชน

บัญญัติห้ามเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

นาย ป. พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมาแล้วไม่ถึงสองปี และได้รับเชิญให้เข้าเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของมูลนิธิโรงเรียน บ.

มูลนิธิโรงเรียน บ. ซึ่งจดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีสถานะเป็นเอกชน โดยการดำเนินการรับจดทะเบียนมูลนิธิและอำนาจในการกำกับควบคุมดูแลเป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้ง **มิได้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง หรือหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังแต่อย่างใด**

ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังซึ่งพ้นจากตำแหน่งไม่เกินสองปีเข้าไปเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษามูลนิธิโรงเรียน บ. จึงไม่ขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 126 (4) ประกอบมาตรา 127 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

เจ้าพนักงานของรัฐเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาบริษัทเอกชน

นาย ป. พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมาแล้วไม่ถึงสองปี และได้รับเชิญให้เข้าเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของบริษัท ค. จำกัด (มหาชน) บริษัท ค. จำกัด (มหาชน) มีหน้าที่ต้องเสียภาษีต่อกรมสรรพากร อันเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังและเป็นหน้าที่โดยทั่วไปของผู้ประกอบธุรกิจ ไม่ได้เป็นเรื่องที่ใช้บังคับเฉพาะกับการประกอบธุรกิจในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเท่านั้น ซึ่งหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร มิได้ขึ้นอยู่กับการใช้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่อย่างใด และการเสียภาษีสรรพสามิตย่อมเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ หรือผู้อื่นที่พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 กำหนด และเป็นหน้าที่ทั่วไปของผู้ประกอบธุรกิจ

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

เจ้าพนักงานของรัฐเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาบริษัทเอกชน

ประกอบกับหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตก็เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพสามิตตามกฎหมาย มิได้ขึ้นอยู่กับอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเช่นเดียวกัน ซึ่งแม้ว่าบริษัท ค. จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ในการยื่นคำขอจดทะเบียนเพื่อเข้าเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องยื่นต่อสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกฎหมายได้มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการไว้ชัดเจนเป็นอำนาจหน้าที่ของ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมิได้ เป็นนายทะเบียนตามกฎหมายที่จะมีอำนาจหรือหน้าที่ในการรับหรือไม่รับจดทะเบียนดังกล่าว

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

เจ้าพนักงานของรัฐเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาบริษัทเอกชน

ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงไม่มีสภาพแห่งผลประโยชน์ทางธุรกิจขัดหรือแย้งกับประโยชน์ส่วนตัวในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 126 (4) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ทั้งนี้ การห้ามเจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 126 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว **จำเป็นต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำด้วยว่ามีสภาพแห่งการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือไม่ด้วย** เพื่อมิให้เกิดการลิดรอนสิทธิในการประกอบอาชีพของเจ้าหน้าที่รัฐภายหลังพ้นจากตำแหน่ง

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

เจ้าพนักงานของรัฐเป็นกรรมการผู้จัดการในบริษัทเอกชน

นาย ว. ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี แต่ในขณะเดียวกันก็ยังดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการ ของบริษัท เอบีซี จำกัด ด้วย

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานของรัฐที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามมาตรา 126 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มิได้กำหนดตำแหน่งกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรีเป็นตำแหน่งที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามมาตรา 126 ดังนั้น จึงมิได้เป็นการต้องห้ามตามมาตรา 126 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

เจ้าพนักงานของรัฐเป็นกรรมการผู้จัดการในบริษัทเอกชน

แต่การดำเนินกิจการในนามบริษัทดังกล่าวจะถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายหรือไม่นั้น
ยังต้องคำนึงถึงพฤติการณ์และองค์ประกอบอื่น ๆ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

คู่สมรสของสมาชิกวุฒิสภาเข้าเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติงานของ กสทช.

กรณีคู่สมรสของสมาชิกวุฒิสภา จะดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติงานของ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช. หรือ สำนักงาน กสทช.) ยังไม่ถือว่า มีลักษณะต้องห้ามหรือเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามมาตรา 126 วรรคหนึ่ง (4) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เนื่องจากสำนักงาน กสทช. มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการ โทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงมิใช่กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือคู่สมรสเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะ กรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน อันมีลักษณะต้องห้ามหรือเป็นการขัดกันแห่ง ผลประโยชน์ตามมาตรา 126 วรรคหนึ่ง (4) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. 2561

กรณีตัวอย่างมาตรา 126 (4)

คู่สมรสของสมาชิกวุฒิสภาเข้าเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติงานของ กสทช.

ข้อสังเกต

1. การที่คู่สมรสของสมาชิกวุฒิสภา จะเข้าไปดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติงานของคณะกรรมการ กสทช. หรือสำนักงาน กสทช. นั้น ควรต้องพิจารณากฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ กสทช. หรือสำนักงาน กสทช. ด้วยว่าได้มีการกำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หรือเงื่อนไขการแต่งตั้งที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือไม่อย่างไรด้วย
2. กรณีที่คู่สมรสของสมาชิกวุฒิสภา เข้าไปดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ปฏิบัติงานของคณะกรรมการ กสทช. หรือสำนักงาน กสทช. แล้วต่อมาหากปรากฏพฤติการณ์ว่าสมาชิกวุฒิสภาหรือคู่สมรสของสมาชิกวุฒิสภา มีการกระทำความผิดอันเป็นการเข้าไปมีส่วนได้เสียหรือมีการกระทำความผิดอันเป็นการขัดกันในเรื่องอื่น หรือมีการกระทำที่เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ก็ไม่ตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการไต่สวนตามหน้าที่และอำนาจต่อไปได้

กรณีตัวอย่างมาตรา 127

ห้ามมิให้กรรมการ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตามมาตรา 126 (4) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

นาย ป. เป็นอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ซึ่งพ้นจากตำแหน่งมายังไม่เกินสองปี ต่อมาได้รับเชิญให้เข้าเป็นกรรมการบริษัท ก. จำกัด (มหาชน) ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย ซึ่งการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยนั้น เป็นอำนาจของ รมต.การคลัง โดยตรง

ดังนั้น การที่ นาย ป. อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จะเข้าไปเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในบริษัท ก. จำกัด (มหาชน) ด้วยนั้น ย่อมมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการของบริษัท ก. จำกัด (มหาชน) ซึ่งรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ โดยสภาพของผลประโยชน์ทางธุรกิจของบริษัท ก. จำกัด (มหาชน) นั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

กรณีตัวอย่างมาตรา 127

คณะรัฐมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภา
ยังมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือไม่

คณะรัฐมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภา
และยังอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญนั้น
ยังคงมีสถานะเป็น “เจ้าพนักงานของรัฐ” ตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

การพ้นจากตำแหน่งของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจะอยู่ภายใต้บังคับมาตรา 127 แห่ง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561
และให้ถือว่าวันที่คณะรัฐมนตรีคณะใหม่ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม

ม. 126

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ห้ามดำเนินการดังต่อไปนี้ ...

1 เป็นคู่สัญญา หรือ มีส่วนได้เสีย
ในสัญญาที่ทำขึ้นกับหน่วยงาน
ของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่

2 เป็นผู้ถือหุ้น ในบริษัท หรือ
เป็นหุ้นส่วน ในห้างหุ้นส่วน
ที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน
ของรัฐที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่

3 รับสินบน หรือค่าตัว
ซึ่งสัมพันธ์กับสัญญา
หน่วยงานราชการ หน่วยงาน
ของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือ
ราชการส่วนท้องถิ่น

4 เข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของ
เอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ
ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ
ของหน่วยงานของรัฐที่ตน
สังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่อยู่

ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ
หรือดำเนินการใด ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม

กรณีเป็นผู้ถือหุ้น หรือ เป็นหุ้นส่วน ตาม 1 หรือ 2

- ▶ สามารถถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดได้ไม่เกิน 5% ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้
- ▶ หากถือหุ้นเกิน 5% ต้องดำเนินการเพื่อให้มีสถานะดังกล่าวภายใน 30 วัน นับแต่วัน
เข้าดำรงตำแหน่ง

หรือ เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท
หรือ เป็นหุ้นส่วน ในห้างหุ้นส่วน
ที่รับสินบน หรือ เข้าเป็น
คู่สัญญากับหน่วยงานดังกล่าว

โดยเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะ:

- กรรมการ
- ที่ปรึกษา
- ตัวแทน
- พนักงาน
- ลูกจ้าง

ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์
ของธุรกิจของเอกชนอาจขัด
หรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม
หรือประโยชน์ทางราชการ หรือ
กระทบต่อความมีอิสระในการ
ปฏิบัติหน้าที่ของตน

คู่สมรส

หมายความว่ารวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภริยา
โดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย

หลักเกณฑ์การอยู่กินกันฉันสามีภริยา

- ได้กำเริบมงคลสมรสหรือพิธีขึ้นทะเบียนก่อนด้วย
- เจ้าพนักงานของรัฐแสดงให้ปรากฏว่ามีสถานะเป็น
สามีภริยากัน หรือมีพฤติการณ์เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไป
- เคยจดทะเบียนสมรส ต่อมาจดทะเบียนหย่าขาดกัน แต่ยังไม่
สละหรือมีพฤติการณ์เป็นที่รับรู้ของสังคมทั่วไปว่าเป็น
สามีภริยากัน

สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม

ม. 127

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ห้ามดำเนินการใดตาม ม. 126 (4) นับแต่พ้นจากตำแหน่งภายใน 2 ปี

เข้าไปมีส่วนได้เสียในธุรกิจของเอกชนในฐานะ:

ซึ่งธุรกิจนี้อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐ
ที่ตนสังกัดหรือปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชน
อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อ
ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

- กรรมการ ป.ป.ช.
- ผู้ดำรงตำแหน่ง
ในองค์กรอิสระ
- ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
ทางการเมือง

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ม. 126

แตกต่างกันอย่างไร ?

ม. 127

กรรมการ ป.ป.ช.
ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ตำแหน่ง

ตำแหน่ง

- กรรมการ ป.ป.ช.
- ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ
- ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง
- ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง
กำหนดตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการตาม
มาตรา 126 และ 127

ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง
กำหนดตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่ของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการตาม
มาตรา 127 พ.ศ. 2563

ห้ามดำเนินการตาม ม. 126 (1) - (4)

ห้ามดำเนินการตาม ม. 126 (4)

บังคับใช้ ขณะดำรงตำแหน่ง

บังคับใช้ หลังพ้นจากตำแหน่ง

บังคับใช้กับคู่สมรสด้วย

ไม่บังคับ ใช้กับคู่สมรส

สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การจัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม

ม.128

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

- เจ้าพนักงานของรัฐ
ทุกตำแหน่ง
(เจ้าพนักงานของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.)
- ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็น
เจ้าพนักงานของรัฐ
ยังไม่ถึง 2 ปี

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด

หลักการ

**ห้ามเจ้าพนักงานของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
อันอาจคำนวณเป็นเงินได้**

และยังห้ามผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงาน
ของรัฐมาแล้ว **ยังไม่ถึง 2 ปี** ด้วย

หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา
การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับ
การฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อยกเว้น

เจ้าพนักงานของรัฐสามารถรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ ในกรณีดังนี้

- 1 มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถรับได้
เช่น เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง
เบี้ยเลี้ยงไปราชการ เงินปันผลหุ้น

- 2 เป็นการรับจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติ
โดยจะต้องเป็นการให้ตามประเพณี หรือ
ตามธรรมเนียมประเพณีตามฐานะ

- 3 เป็นการรับ โดยธรรมเนียมประเพณี

คือ การรับจากบุคคลที่ใกล้ชิดในโอกาสเทศกาลหรือวันสำคัญ
รวมถึงการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ
การแสดงถึงความเสียใจ หรือการให้ตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม

ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- การให้นับเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป
- การรับจากผู้ซึ่งมิใช่ญาติที่ปราศหรือมูลค่าในการรับ
จากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาส **ไม่เกิน 3,000 บาท**

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีมูลค่าเกิน 3,000 บาท

รับเงิน 3,000
ต้องทำอะไร

โดยมีความจำเป็นอย่างที่สุดจำเป็นต้องเป็นการรักษาบัตร บัตรภาพ หรือความลับของคดี

ต้องแจ้งรายละเอียดต่อผู้บังคับการสูงสุดของ
หน่วยงานของรัฐ / ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน
ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทรัพย์สิน

ผู้บังคับการสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ / ผู้มีอำนาจ
แต่งตั้งถอดถอน เมื่อทราบละเมิดคำสั่ง

ให้ส่งต่อ

ได้รับทรัพย์สิน

ดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่
www.nacc.go.th/form

ส่งคืน
ทรัพย์สิน
โดยทันที

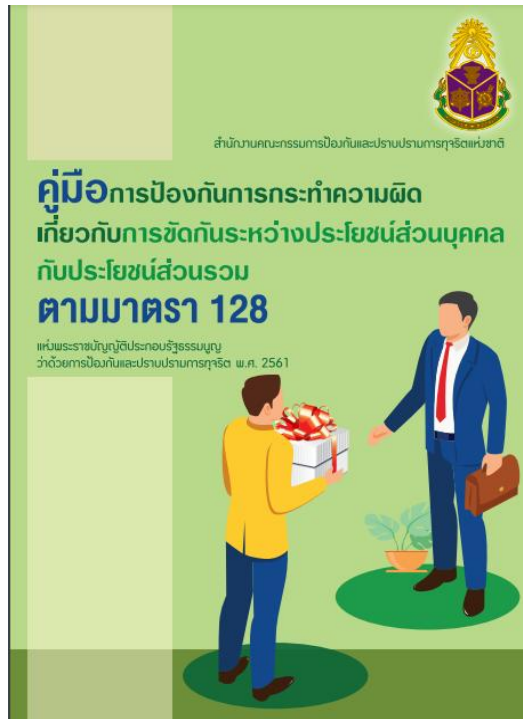
หากไม่สามารถ
ส่งคืน ให้ส่งมอบ
เป็นหลักฐานของ
หน่วยงานโดยเร็ว

คู่มือมาตรา 126 และ 127

คู่มือมาตรา 128

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญ
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2565

สาระสำคัญของระเบียบนี้

ข้อ 4

ของขวัญ = เงินหรือทรัพย์สินที่ให้แก่กันเพื่ออภัยภัยไมตรี ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หา ให้เพื่อการสงเคราะห์ ให้เป็นสินน้ำใจ หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้

ทรัพย์สิน = ทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสินทรัพย์ดิจิทัลตามกฎหมาย - ว่าด้วยการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

ปกติประเพณีนิยม = เทศกาล หรือวันสำคัญ หรือโอกาสแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม

ผู้บังคับบัญชา = หัวหน้างาน หรือผู้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแล

บุคคลในครอบครัว = คู่สมรสตามความหมายที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด บุตร บุตรบุญธรรม ผู้รับบุตรบุญธรรม บิดามารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดา หรือร่วมมารดา

ข้อ 5 ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัว ให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เว้นแต่เป็นการให้ตามประเพณีนิยม เช่น เทศกาลหรือวันสำคัญ โอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือที่ถือปฏิบัติกันในสังคม และต้องมีมูลค่าไม่เกินสามพันบาท หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ข้อ 6 ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐจัดหาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา

ข้อ 7 ห้ามผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัว รับของขวัญจากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน เว้นแต่เป็นการรับตามข้อ 5

ข้อ 8 ห้ามผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัว
รับของขวัญอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่จากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ยื่นคำขอ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ผู้ประกอบธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติ
หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่เป็นการรับตามข้อ 5 หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

/สรุปสาระสำคัญ...

สรุปสาระสำคัญ

1. **ห้ามผู้บังคับบัญชา** รับหรือยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัว รับของขวัญจากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ใต้บังคับบัญชา
2. **ห้ามผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคคลในครอบครัว** ให้หรือจัดหาของขวัญให้แก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา
3. **ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลในครอบครัว** รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
4. **ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลในครอบครัว** รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของตน (อนุมัติ อนุญาต การให้สัมปทาน การลงนามในสัญญาต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือ การร้องเรียน รวมถึงที่มีอำนาจในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ)
5. ยกเว้นเป็นการให้หรือรับตามปกติประเพณีนิยมและมีมูลค่าไม่เกินสามพันบาท และการให้ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

6. เมื่อเห็นว่ามี**การฝ่าฝืนระเบียบนี้** ให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งคืนของขวัญแก่ผู้ให้ทันที กรณีที่ไม่สามารถคืนได้ให้ผู้รับรายงานและส่งของขวัญนั้นให้เป็นสิทธิของหน่วยงานต้นสังกัด และให้เก็บรักษาไว้เป็นระยะเวลาหนึ่งปี เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีให้นำออกขาย แลกเปลี่ยน โอน แปรสภาพ หรือทำลายตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ หรือตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้นำเงินที่ได้ส่งคืนเป็นรายได้ของแผ่นดิน
7. ในการแสดงความยินดี ความปรารถนาดี การขอบคุณ การแสดงการต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือในโอกาสตามปกติประเพณีนิยม **ให้ใช้วิธีการแสดงออกอย่างอื่นแทน** เช่น บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือการสื่อสารผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์
8. **ผู้ใดฝ่าฝืนตามระเบียบนี้ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ** และให้ดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
9. ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่**สอดส่อง ดูแล และให้คำแนะนำ**ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชาของตน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไร
ของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2566

สาระสำคัญของระเบียบนี้

1. ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรียกโดยย่อว่า “กคร.”
2. ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัดในทุกจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กคร. จังหวัด”
3. ตามหลักเกณฑ์การเรียไร การเรียไรจะต้องมีลักษณะและวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้
 - (1) เพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐ
 - (2) เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันหรือพัฒนาประเทศ
 - (3) เพื่อสาธารณะประโยชน์
4. ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด กรณีดังนี้
 - (1) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และคณะรัฐมนตรีมีมติให้เรียไรได้
 - (2) จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากสาธารณภัยหรือเหตุการณ์ใดที่สำคัญ
 - (3) การทำบุญในโอกาสการทอดผ้ากฐินพระราชทาน

สาระสำคัญของระเบียบนี้

5. ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐ

- (1) กำหนดประโยชน์ที่ผู้บริจาคหรือบุคคลอื่นจะได้รับ ซึ่งมีใช้ประโยชน์ที่หน่วยงานของรัฐประกาศไว้
- (2) กำหนดให้ผู้บริจาคต้องบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเป็นจำนวนหรือมูลค่าที่แน่นอน เว้นแต่โดยสภาพมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน
- (3) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบังคับให้บุคคลใดทำการเรียไหรือบริจาค...
- (4) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกทำการเรียไ หรือใช้ ล้ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นออกทำการเรียไ

6. ห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไตามกฎหมายแล้ว

- (1) ใช้หรือแสดงตำแหน่งที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไ ทั้งการโฆษณาในทุกช่องทางหรือวิธีการใด
- (2) ใช้ ล้ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ได้บังคับบัญชา หรือบุคคลใดช่วยทำการเรียไให้...ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สิน
ที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ พ.ศ. 2526

สาระสำคัญของระเบียบนี้

1. การรับเงินหรือทรัพย์สินไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้ส่วนราชการผู้รับบริจาค คำนึงถึงผลได้ผลเสียและประโยชน์ที่ทางราชการพึงจะได้รับและจะพึงตอบแทนทั้งในปัจจุบันและอนาคต
2. กรณีมีเงื่อนไขผูกพัน จะต้องไม่ให้ประโยชน์ต่อผู้ใดโดยเฉพาะ
3. ส่วนราชการผู้รับบริจาคจะต้องพิจารณาว่าผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค่างับค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องเสียไปหรือไม่
4. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคไม่ตรงกับอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้ส่งมอบหมายให้แก่ส่วนราชการที่มีหน้าที่โดยตรงในการดูแลและบริหารทรัพย์สินของแผ่นดินต่อไป
5. ห้ามมิให้ส่วนราชการกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ขาย ผู้รับจ้าง ผู้เช่าทรัพย์สิน หรือผู้ที่เป็นคู่สัญญา ต้องบริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ส่วนราชการนั้น
6. เงินบริจาคหรือดอกผลที่เกิดจากทรัพย์สิน จะนำไปใช้จ่ายหรือก่อกำหนดผูกพันได้เฉพาะกิจการที่ผู้บริจาคระบุวัตถุประสงค์ไว้เท่านั้น กรณีผู้บริจาคมิได้ระบุวัตถุประสงค์ไว้หรือระบุไม่ชัดเจน ให้ส่วนราชการนำไปใช้จ่ายหรือก่อกำหนดผูกพันได้ในกิจการของส่วนราชการนั้น หรือในทางที่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการโดยส่วนรวมตามระเบียบที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

ประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 144 ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาล หรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา 152 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

การจัดการต่อต้านการติดสินบน

Anti - bribery Management Systems

International Organization for Standardization: ISO 37001

ข้อมติการประชุมรัฐภาคี UNCAC

ข้อมติของการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตสมัยที่ 10 เรื่อง “การส่งเสริมให้ภาคเอกชนให้มีมาตรการธรรมาภิบาลในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมให้รัฐภาคีพัฒนากรอบกฎหมายและมาตรการจูงใจ รวมถึงมาตรการเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมให้ภาคเอกชนต่อต้านการทุจริต
2. ส่งเสริมธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาคเอกชนให้เข้าสู่กระบวนการชะลอการไต่สวน/ฟ้อง
3. การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและแบ่งปัน
4. การพิจารณาใช้มาตรการจูงใจแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการทุจริตและดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใสและมีธรรมาภิบาลต่อสาธารณะ

อ้างอิง: รายงานสรุปผลการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตสมัยที่ 10; สำนักงานกิจการและคดีทุจริตระหว่างประเทศ สำนักงาน ป.ป.ช.

ข้อเสนอแนะคณะกรรมการการศึกษาธิการฯ วุฒิสภา

เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2566 คณะกรรมการการศึกษาธิการฯ ตรวจสอบเรื่องการทุจริตประพฤติมิชอบและเสริมสร้างธรรมาภิบาล วุฒิสภา ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ สว (กมธ 2) 0010/4743 เรื่อง “ข้อเสนอแนะเร่งด่วนต่อรัฐบาลในการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ” โดยเสนอเร่งรัดการประกาศและนํานโยบายต่อต้านการติดสินบนไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และผู้บริหารหน่วยงานทุกหน่วยงานในทุกระดับ ต้องเป็นแบบอย่างและประกาศนํานโยบายต่อต้านการให้และรับสินบน มีการนํานโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD)

ที่มา

1. เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2566 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบการแสดงเจตจำนงของประเทศไทยในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD)
2. เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2567 คณะมนตรี OECD มีมติเปิดกระบวนการการหารือการเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทย
3. เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567 คณะมนตรี OECD ได้เห็นชอบแผนการดำเนินการเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทย (Roadmap of the OECD Accession Process of Thailand)

ข้อเสนอแนะของสภาว่าด้วยแนวทางการต่อต้านการทุจริต และความซื่อสัตย์ในรัฐวิสาหกิจ

ข้อเสนอแนะโดยสาระสังเขป

1. ธรรมาภิบาลภาครัฐ (Integrity of the State)

- การกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานทางจริยธรรมระดับสูงกับภาครัฐ และส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต เช่น

(1) นำมาตรฐานทางจริยธรรมระดับสูงมาใช้กับรัฐ รัฐต้องให้ความสำคัญต่อประโยชน์สาธารณะ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความโปร่งใสในทุกระดับของภาครัฐ เมื่อมีปัญหาทางจริยธรรม ผู้นำจะต้องมีความรับผิดชอบและให้คำแนะนำแก้ไขปัญหายอย่างทันที

(2) ควรกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมระดับสูง แสดงความซื่อสัตย์ต่อสาธารณะ และอยู่ภายใต้กฎว่าด้วยผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น การถือครองหุ้นในภาคเอกชนที่เป็นคู่สัญญา การนำข้อมูลภายในมาแสวงหาผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะของสภาว่าด้วยแนวทางการต่อต้านการทุจริต และความซื่อสัตย์ในรัฐวิสาหกิจ

(3) รายงานการกระทำผิดกฎหมาย ผู้มีหน้าที่และอำนาจในการสอบสวนต้องเป็นอิสระและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(4) มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการใช้รัฐวิสาหกิจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือทางการเมือง ห้ามรัฐวิสาหกิจติดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งในและต่างประเทศ ห้ามใช้รัฐวิสาหกิจเป็นช่องทางในการสนับสนุนหรือบริจาคทางการเมือง

2. บทบาทความเป็นเจ้าของของรัฐเพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์โปร่งใส

- การกำหนดกรอบกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และความคาดหวังของรัฐต่อการต่อต้านการทุจริตและความซื่อสัตย์สุจริตอย่างชัดเจน รวมถึงการทำหน้าที่ในฐานะเจ้าของรัฐวิสาหกิจอย่างเหมาะสมและมีบทบาทเชิงรุกในการต่อต้านการทุจริตและความซื่อสัตย์สุจริต เช่น รัฐวิสาหกิจควรนำแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของภาคเอกชนในความรับผิดชอบทางกฎหมายของบริษัท การบัญชี และการตรวจสอบบัญชี

ข้อเสนอแนะของสภาว่าด้วยแนวทางการต่อต้านการทุจริต และความซื่อสัตย์ในรัฐวิสาหกิจ

3. การส่งเสริมความซื่อสัตย์และป้องกันการทุจริตในระดับองค์กร

- การส่งเสริมให้รัฐวิสาหกิจมีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้มีมาตรการควบคุมภายใน มาตรฐานจริยธรรม และการปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการคุ้มครองความเป็นอิสระในการตัดสินใจของคณะกรรมการและฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจ และนักการเมืองไม่ควรเป็นกรรมการในบริษัทที่นักการเมืองมีอำนาจ และมีอิทธิพล

4. ความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ

- การกำหนดให้มีระบบความรับผิดชอบและเครื่องมือในการตรวจสอบสำหรับรัฐวิสาหกิจ และการดำเนินการและเคารพกระบวนการยุติธรรมในการสอบสวนและดำเนินคดี รวมถึงการเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม สาธารณชน สื่อมวลชน และภาคธุรกิจ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และรัฐควรกำหนดให้รัฐวิสาหกิจได้รับการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบบัญชี ภายนอกตามมาตรฐานสากล

การจัดการต่อต้านการติดสินบน ISO 37001 (ต่อ)

เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2559 องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO) ได้ประกาศใช้มาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการติดสินบน ISO 37001 (Anti-bribery Management Systems) ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่ให้แนวทางในการจัดทำ ดำเนินการ การรักษาไว้ ตลอดจนการปรับปรุงระบบการจัดการป้องกันการติดสินบน และเป็นมาตรฐานที่สามารถขอการรับรองจากหน่วยรับรอง (Certification Body) เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการลดความเสี่ยงด้านการทุจริตติดสินบนจากกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรไม่แสวงหากำไร เป็นระบบการจัดการป้องกันการติดสินบนที่ช่วยให้ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรมีความมั่นใจว่าองค์กรมีการดำเนินงานที่ดี และเหมาะสม เพื่อป้องกันการทุจริตติดสินบน องค์กรสามารถนำมาตรฐานนี้เป็นเงื่อนไขในการดำเนินโครงการ หรือทำธุรกิจกับคู่ค้าทางธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การจัดการต่อต้านการติดสินบน ISO 37001

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ระบุว่า

“การติดสินบน เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้เกิดการทุจริต เพราะเป็นการนำเสนอสัญญาว่าจะให้ ผลประโยชน์ในรูปแบบของเงินหรือสิ่งตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคล หรือองค์การธุรกิจ ทั้งโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อแลกเปลี่ยนหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการ”

ในขณะที่มีข้อมูลจากธนาคารโลกประเมินว่า ในแต่ละปีมีองค์กรธุรกิจกว่า 50% จ่ายเงินเพื่อติดสินบนปีละ 1 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ หรือ 3% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมโลก ซึ่งจะสร้างปัญหามากมาย ไม่ใช่เพียงความน่าเชื่อถือขององค์กรเท่านั้น แต่เป็นปัญหาความไม่เป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ การพัฒนาการแข่งขันของประเทศ และเป็นอุปสรรคในการแก้ปัญหาคาใจความยากจนโลกด้วย ทำให้สหประชาชาติ (UN) และองค์การเพื่อการร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ (OECD) ได้จัดการประชุมเพื่อหาวิธีปราบปรามและป้องกันการติดสินบน

อ้างอิง: <https://www.adpt.news/2023/05/09/iso-37001-anti-bribery-management-system-standards-guest-post/>

การจัดการต่อต้านการติดสินบน ISO 37001 (ต่อ)

มาตรฐาน ISO 37001 ช่วยให้องค์กรสามารถนำนโยบายการต่อต้านการติดสินบนไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม การมอบหมายให้มีผู้ดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย การฝึกอบรม การประเมินความเสี่ยง รวมถึงการตรวจสอบสถานะโครงการและคู่ค้า การนำมาตรการควบคุมดูแลด้านการเงินและธุรกรรมมาใช้ ตลอดจนการวางระบบการรายงานและขั้นตอนการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

อ้างอิง: https://www.thaicr.com/2016/11/blog-post_4.html

ภาพรวมของมาตรฐาน ISO 37001

1. มุ่งเน้นการจัดการกับปัญหาการติดสินบน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการทุจริต ไม่ครอบคลุมถึงการทุจริตในรูปแบบอื่น เช่น การยักยอกทรัพย์สิน หรือการฉ้อโกง เป็นต้น
2. กำหนดให้องค์กรที่ประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO 37001 ออกระบบงานที่สามารถป้องกันการติดสินบนได้
3. ใช้การบริหารความเสี่ยงเป็นกลไกหลัก เพื่อบ่งชี้ความเสี่ยงในการติดสินบนทั้งหมดในขั้นตอน/กระบวนการต่าง ๆ ขององค์กรที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะขั้นตอนงานที่บุคลากรขององค์กรมีการติดต่อกับผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอก ให้ปฏิบัติเป็นไปตามมาตรการควบคุมที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผลอยู่เสมอ

อ้างอิง: https://www.thaicr.com/2016/11/blog-post_4.html

หลักการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน ISO 37001

1. ป่งชี้ประเด็นความเสี่ยงการตัดสินใจที่อาจเกิดขึ้นได้ในกิจกรรมขั้นตอนของกระบวนการต่าง ๆ
2. ป่งชี้มาตรการควบคุมขององค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบัน
3. ประเมินและจัดระดับความเสี่ยง เพื่อพิจารณาความจำเป็นในการกำหนดมาตรการควบคุมเพิ่มเติมเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่สูงกว่าระดับต่ำ
4. ตรวจสอบสถานะเพื่อพิจารณาหาลักษณะและขอบเขตของความเสี่ยงที่สูงกว่าระดับต่ำ
5. กำหนดมาตรการควบคุมเพิ่มเติมที่สามารถจัดการกับความเสี่ยงในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะและขอบเขตของความเสี่ยง
6. ติดตามผลการนำมาตรการควบคุมไปปฏิบัติ
7. ประเมินประสิทธิผลของการจัดการกับความเสี่ยง

อ้างอิง: https://www.thaicssr.com/2016/11/blog-post_4.html

กำหนดโทษฐานติดสินบนตามกฎหมาย ปพช.

มาตรา 176 ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าว **ไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น** นิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรานี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่า แต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ

บทกำหนดโทษ (ต่อ)

นิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึงนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความรวมถึงผู้แทนของนิติบุคคล ลูกจ้าง ตัวแทน บริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะมิหน้าที่และอำนาจในการนั้นหรือไม่ก็ตาม

องค์ประกอบความผิด

มาตรา 176 วรรคหนึ่ง = เป็นกรณีเอาผิดกับผู้ให้ ขอให้ รับว่าจะให้

องค์ประกอบภายนอก

1. ผู้ใด
2. ให้ ขอให้ รับว่าจะให้
3. ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
4. เจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ

องค์ประกอบภายใน

เจตนา = มีเจตนาที่จะให้และรู้ว่าผู้ที่ตนจะให้สินบนนั้นเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ

เจตนาพิเศษ = เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ ประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

องค์ประกอบความผิด

มาตรา 176 วรรคสอง = เป็นกรณีเอาผิดกับนิติบุคคล

องค์ประกอบภายนอก

ตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน =

1. ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคล (ผู้ให้ ขอให้ รับว่าจะให้)
2. บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคล ได้แก่ ผู้แทนของนิติบุคคล ลูกจ้าง ตัวแทน บริษัทในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคล ไม่ว่าจะมิหน้าที่และอำนาจในการนั้นหรือไม่

องค์ประกอบภายใน

เจตนา = (1) ผู้กระทำความผิดกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น
(2) นิติบุคคลไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิด

มาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม

นิติบุคคลจำเป็นต้องกำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม 8 ประการ ดังนี้

1. การป้องกันการให้สินบนต้องเป็นนโยบายสำคัญจากระดับบริหารสูงสุด
2. นิติบุคคลต้องมีการประเมินความเสี่ยงในการให้สินบน
3. มาตรการเกี่ยวกับกรณีมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นการให้สินบนต้องมีรายละเอียดที่ชัดเจน

มาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม (ต่อ)

4. นิติบุคคลต้องนำมาตรการป้องกันการให้สินบนไปปรับใช้กับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องทางธุรกิจกับนิติบุคคล
 5. นิติบุคคลต้องมีระบบบัญชีที่ดี
 6. นิติบุคคลต้องมีแนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคลที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการให้สินบน
 7. นิติบุคคลต้องมีมาตรการสนับสนุนให้มีการรายงานการกระทำความผิดหรือกรณีมีเหตุน่าสงสัย
 8. นิติบุคคลต้องทบทวนตรวจสอบและประเมินผลมาตรการป้องกันการให้สินบนเป็นระยะ
- อ้างอิง: สำนักงาน ป.ป.ช., คู่มือแนวทางการกำหนดมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมสำหรับนิติบุคคลในการป้องกันการให้สินบน
เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ.

งานแถลงข่าวการประกาศความร่วมมือสนับสนุน กิจกรรมป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

30 มกราคม 2568

EXIM THAILAND

CAC
COLLECTIVE ACTION AGAINST
CORRUPTION

งานแถลงข่าวการประกาศความร่วมมือสนับสนุน กิจกรรมป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน

30 มกราคม 2568

ส่งเสริมสนับสนุนการผลักดันเรื่องมาตรการจูงใจ (Incentive) เพื่อส่งเสริมให้
ภาคเอกชนมีมาตรการและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต

กิจกรรมป้องกันกาทุจริตคอร์รัปชัน

30 มกราคม 2568

กรรมการผู้จัดการ

เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

การรับรองจากแนวร่วมต่อต้านคอร์รัปชันของภาคเอกชน
คณะกรรมการ ค.ป.ท. กำหนด ให้ถือว่าได้จัดทำมีมาตรฐาน
การทุจริตในการจ้างแล้ว และสามารถยื่นเอกสารรับ
ในการจัดซื้อจัดจ้าง

เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2568

สำนักงาน ป.ป.ช.

ได้มีหนังสือเชิญชวนหน่วยงานภาครัฐ

ระดับกรม กระทรวง และรัฐวิสาหกิจ

รวม 208 หน่วยงาน

เข้าร่วมเข้าร่วมโครงการรณรงค์การแจ้ง

เบาะแสการกระทำ

การทุจริต (เรียกรับ...เราร้อง)

ณ วันที่ 19 กันยายน 68 มีหน่วยงานรัฐ

สมัครเข้าร่วมโครงการ รวมจำนวน

117 หน่วยงาน

เรียกรับ...เราร้อง

สำนักงาน ป.ป.ช.

ขอเรียนเชิญหน่วยงาน/องค์กร
เข้าร่วมโครงการรณรงค์การแจ้งเบาะแส
การกระทำความการทุจริต (เรียกรับ...เราร้อง)

ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม
และลงทะเบียนผ่าน QR CODE

**ช่องทางแจ้งเบาะแสการทุจริต
และติดตามสถานะการแจ้งเบาะแส**

 <https://wbs.nacc.go.th/>

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำนักงาน ป.ป.ช. ☎ 1205

“บรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการ Corporate Governance: CG”

การวางโครงสร้างและระบบการกำกับดูแลกิจการอย่างมีประสิทธิภาพในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผล เพื่อให้ทุกฝ่ายมีแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันตามหลักพื้นฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดี 5 ประการ

1. ความซื่อสัตย์ (Integrity) คือ การบริหารจัดการด้วยความซื่อสัตย์น่าเชื่อถือและยึดมั่นในความถูกต้อง
2. ความยุติธรรม (Fairness) คือ การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรอย่างเป็นธรรม
3. ความโปร่งใส (Transparency) คือ การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและสามารถตรวจสอบได้
4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนด้วยสติปัญญาและความสามารถอย่างเต็มกำลัง มุ่งมั่นให้งานสำเร็จและพัฒนางานให้ดีขึ้น
5. ภาระรับผิดชอบ (Accountability) คือ ความรับผิดชอบในผลของการกระทำที่เกิดขึ้น อันเนื่องจากการกระทำ การสั่งการ การมอบหมาย และการตัดสินใจ ตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยสามารถชี้แจงและอธิบายการตัดสินใจนั้นได้

แหล่งที่มาของข้อมูล: ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน <https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=>

“5 แนวทางการขับเคลื่อนองค์กรอย่างยั่งยืน ตามหลักการ Corporate Governance: CG”

แหล่งที่มาของข้อมูล: ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน <https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=>

2. การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์

แหล่งที่มาของข้อมูล: ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน

<https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=>

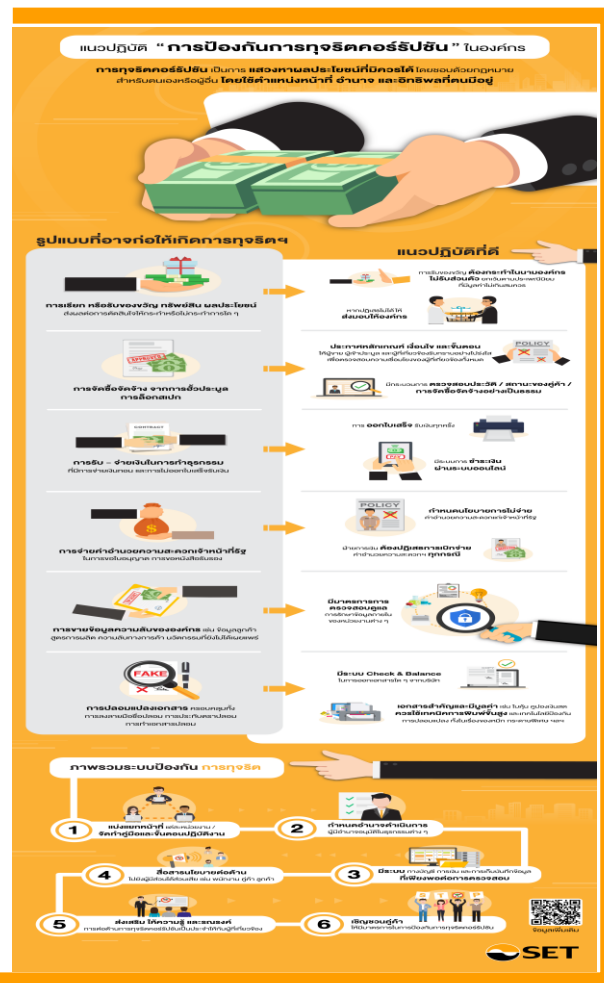

3. การป้องกันการทุจริต

แหล่งที่มาของข้อมูล: ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน

[https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-](https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=)

[CG?category=16&type=&search=](https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=)

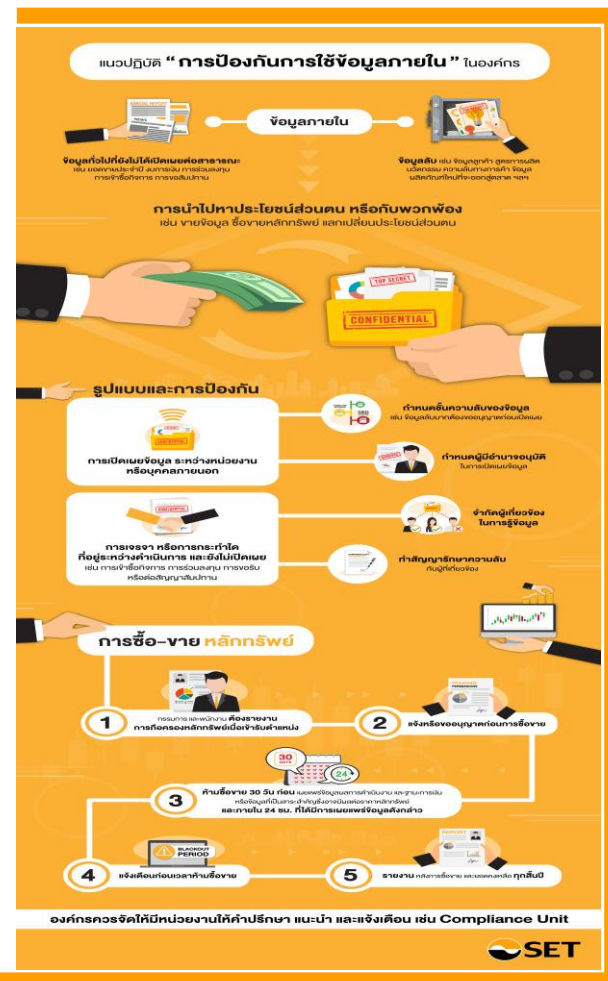

4. การป้องกันการรั่วข้อมูลภายใน

แหล่งที่มาของข้อมูล: ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน

[https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-](https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=)

[CG?category=16&type=&search=](https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=)

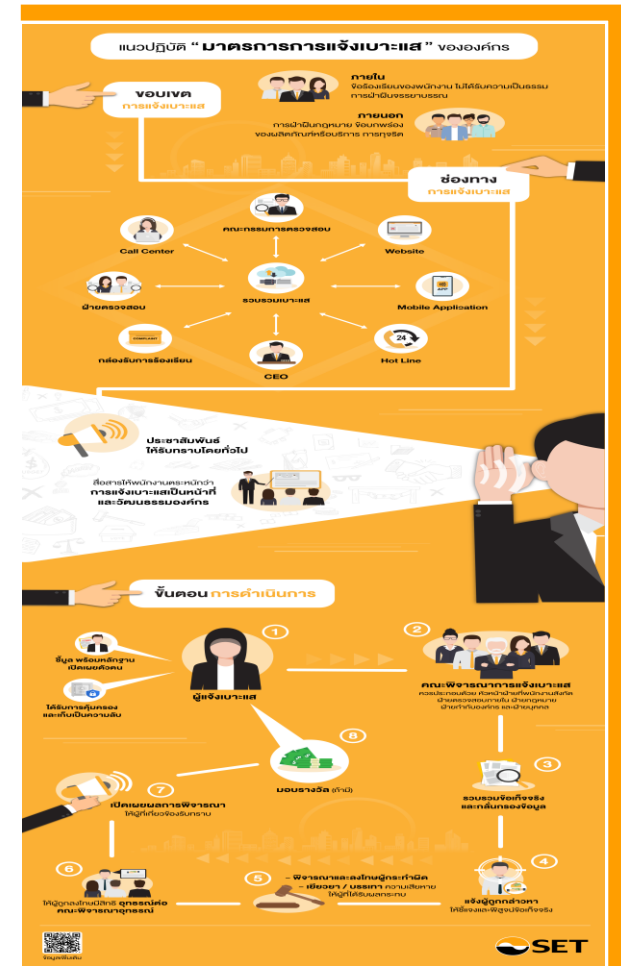

5. มาตรการการแจ้งเบาะแส

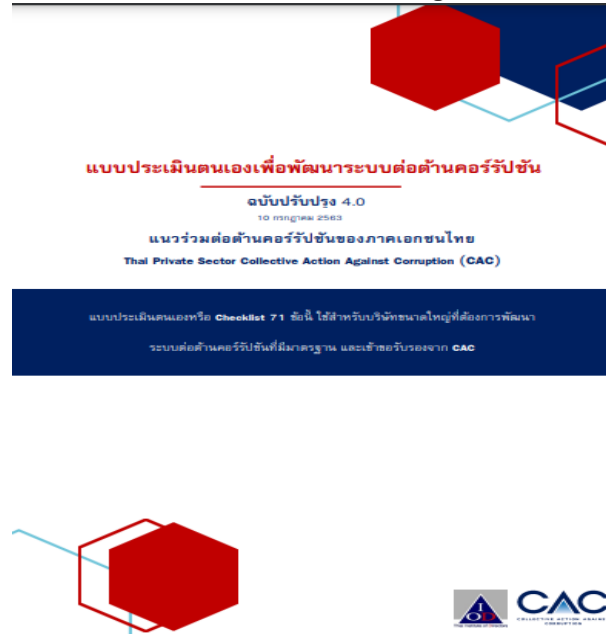
แหล่งที่มาของข้อมูล: ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน

[https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-](https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=)

[CG?category=16&type=&search=](https://setsustainability.com/libraries/1101/item/5-CG?category=16&type=&search=)

การประเมินตนเองเพื่อพัฒนาระบบต่อต้านคอร์รัปชัน แนวร่วมต่อต้านคอร์รัปชันของภาคเอกชนไทย Thai Private Collective Action Against Corruption (CAC)

หมวดที่ 1 การประเมินความเสี่ยง

หมวดที่ 2 มาตรการป้องกันความเสี่ยงด้านคอร์รัปชัน

2.1 มาตรการควบคุมภายในด้านการเงิน การบันทึกบัญชี และการเก็บรักษาเอกสาร

2.2 มาตรการควบคุมในการกำกับดูแลและการตรวจสอบ

2.3 มาตรการควบคุมฝ่ายสนับสนุน

หมวดที่ 3 นโยบายและข้อปฏิบัติ

3.1 นโยบายต่อต้านการคอร์รัปชัน

3.2 การจัดทำข้อปฏิบัติเพื่อสนับสนุนนโยบาย

3.3 การให้หรือรับของขวัญ การเลี้ยงรับรอง

3.4 การให้ความสนับสนุน

3.5 การบริจาค

3.6 การสนับสนุนพรรคการเมือง

3.7 การขัดแย้งทางผลประโยชน์

3.8 การจ่ายค่าอำนวยความสะดวก

3.9 การจ้างพนักงาน

3.10 นโยบายกับบริษัทในเครือ ตัวแทนธุรกิจ และคู่ค้า

หมวดที่ 4 การบริหารบุคลากร

หมวดที่ 5 การสื่อสาร

หมวดที่ 6 การแจ้งเบาะแสและขอคำแนะนำ

หมวดที่ 7 การทบทวน ตรวจสอบ และปรับปรุง

*รวมจำนวนข้อประเมิน 71 ข้อ

ประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

เรื่อง วงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างและมาตรฐานขั้นต่ำของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริต
ในการจัดซื้อจัดจ้างที่ผู้ประกอบการต้องจัดให้มีตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง
และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 141 ตอนพิเศษ 284 ง เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2567)

สาระสำคัญของประกาศ

1. ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2567 และมีผลใช้บังคับในวันที่ 14 เมษายน 2568
2. ผู้ประกอบการ ซึ่งหมายความถึงบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ประสงค์จะเข้ายื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงิน “เกินสามร้อยล้านบาทขึ้นไป” ต้องจัดให้มี “มาตรฐานขั้นต่ำ” ของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างที่เหมาะสม
3. ผู้ประกอบการต้องมีการป้องกันการทุจริต “ในการแสวงหาผลประโยชน์อันมิควรได้เพื่อประโยชน์ของตนเอง ผู้อื่น บริษัท หรือผู้ที่เกี่ยวข้องหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การขัดขวางการแข่งขันอย่างเป็นธรรม การติดสินบน การให้สิ่งของหรือประโยชน์อื่นใด และการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมระหว่างผู้ประกอบการกับหน่วยงานภาครัฐ และระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ประกอบการด้วยกันเอง”
4. ผู้ประกอบการต้องมีจรรยาบรรณธุรกิจ คือ แนวประพฤติดีปฏิบัติที่ดีที่ผู้ประกอบการกำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐถือปฏิบัติ
5. ได้กำหนดแบบตรวจสอบข้อมูลมาตรฐานขั้นต่ำฯ ไว้ตามแนบท้ายประกาศนี้

6. มาตรฐานขั้นต่ำของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง “ที่ต้องจัดให้มีเป็น อย่างน้อย” คือ

(1) นโยบายต้องครอบคลุมถึงกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องไม่กระทำการทุจริตหรือกระทำการอื่นใดอันส่อไปทางทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของ หน่วยงานของรัฐ

(2) การกำหนดแนวทางหรือวิธีการหรือมาตรการฯ อย่างน้อยต้องมีในเรื่องดังต่อไปนี้

(ก) จรรยาบรรณธุรกิจต้องครอบคลุมถึงการไม่ให้เงินสนับสนุนที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบต่อธุรกิจ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่อาจเป็นช่องทางให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกระทำการทุจริต”

(ข) หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบภายในหน่วยงาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการป้องกันการทุจริต

(ค) บทลงโทษหรือข้อบังคับสำหรับผู้กระทำการทุจริต

(ง) ช่องทางหรือระบบแจ้งเบาะแสของข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตหรือการกระทำที่ส่อทุจริต

(จ) แผนฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต

7. มาตรฐานขั้นต่ำของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องดำเนินการเป็น
อย่างน้อย คือ

- (1) จัดให้มีการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์นโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตดังกล่าวให้กับกรรมการ ผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ รวมทั้งบุคคลภายนอกได้รับทราบ
 - (2) จัดให้มีการอบรมหรือส่งเสริมให้ผู้บริหารและพนักงานได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตที่ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานอื่นจัดขึ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง หรือตามแผนฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตที่ผู้ประกอบการ กำหนด
 - (3) จัดให้มีการทบทวนมาตรฐานขั้นต่ำของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างอย่างน้อยทุกสามปี
8. มาตรฐานขั้นต่ำๆ ต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรตามตัวอย่างแนบท้ายประกาศนี้ และต้องใช้เป็นเอกสารประกอบการ
เข้ายื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐในการจัดซื้อจัดจ้าง

9. ผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 37001 คือ ระบบการจัดการต่อต้านการให้สินบน หรือการรับรองจาก
แนวร่วมต่อต้านคอร์รัปชันของภาคเอกชนไทย (CAC) หรือตามที่คณะกรรมการ ค.ป.ท. กำหนด ให้ถือว่าได้จัดให้มี
มาตรฐานขั้นต่ำของนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว สามารถยื่นเอกสารรับรองประกอบการ
ยื่นข้อเสนอในการจัดซื้อจัดจ้างได้

รายการ	มี	ไม่มี	รายการ หลักฐานอ้างอิง
1. ผู้ประกอบการมีการกำหนดนโยบายป้องกันการทุจริตที่ระบุชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน			
2. ผู้ประกอบการมีการกำหนดแนวทางหรือวิธีการหรือมาตรการป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างที่ระบุชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ดังนี้			
2.1 จรรยาบรรณธุรกิจ			
2.2 หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการป้องกันการทุจริตที่ชัดเจน			
2.3 บทลงโทษหรือข้อบังคับสำหรับผู้กระทำการทุจริต			
2.4 ช่องทางหรือระบบการแจ้งเบาะแสของข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต			
2.5 แผนฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต			
3. มีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์นโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างตามข้อ 1 และ 2			
4. มีการอบรมให้กรรมการ ผู้บริหาร หรือพนักงานเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต			
5. มีการทบทวนนโยบายและแนวทางป้องกันการทุจริตอย่างน้อยทุกสามปี			

สาระสำคัญ

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

พ.ศ. 2558

1. การจัดให้มีคู่มือสำหรับประชาชน

กำหนดให้หน่วยงานของรัฐผู้อนุญาตต้องจัดทำ “คู่มือสำหรับประชาชน” มีรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขอขึ้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตและรายการเอกสาร หรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ และจำกำหนดให้ยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้ โดยคู่มือสำหรับประชาชนให้ปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอ และเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. ขั้นตอนดำเนินการเกี่ยวกับคำขออนุญาต

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอ “จะต้องตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วน” และดำเนินการในแต่ละกรณี ดังนี้

(1) กรณีคำขอปรากฏความไม่สมบูรณ์หรือครบถ้วน หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐาน “ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที” ถ้าสามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน หากไม่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น “พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดทำบันทึกและดำเนินการบันทึกความบกพร่อง และรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม โดยกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติม และต้องลงนามในบันทึกทั้งสองฝ่าย

และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนาบันทึกให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน”

กรณีผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึก พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งคืนคำขอได้ โดยแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอ ทั้งนี้ประชาชนผู้ยื่นคำขอมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง หรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ แต่กรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอนั้นใหม่ภายในระยะเวลาดังกล่าว

(2) กรณีคำขอสมบูรณ์หรือครบถ้วน พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

(2.1) ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้เสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และ **“แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ”**

(2.2) พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมอื่นอีกไม่ได้ และจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอนั้นโดยอ้างว่าไม่สมบูรณ์หรือไม่ครบถ้วนไม่ได้

(2.3) หากผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จเมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว **“ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกเจ็ดวัน จนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ”**

“ในกรณีที่หน่วยงานไม่แจ้งการพิจารณาแล้วเสร็จหรือเหตุแห่งความล่าช้า ให้ถือว่าผู้อนุญาตกระทำการหรือละเว้นการกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นอันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา เว้นแต่จะเป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัย”

การไม่ดำเนินการอาจมีความผิดตามกฎหมาย

- (1) อาจถูกดำเนินการทางวินัยตาม พรบ.ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551
- (2) อาจถูกฟ้องร้องต่อศาลปกครอง
- (3) อาจถูกดำเนินคดีทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 157
- (4) อาจถูกดำเนินคดีทางแพ่งเรียกค่าเสียหายในทางละเมิด

มาตรการในการให้ความช่วยเหลือ
แก่บุคคลซึ่งได้รับความคุ้มครอง
และการรับแจ้งเบาะแสการทุจริต

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘

ANTI-SLAPP LAW

STRATEGIC
LAWSUITS
AAGAINST
PUBLIC
PARTICIPATION

การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อยับยั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชน (หรือ SLAPP)

- การใช้วิธีการทางกฎหมายในกระบวนการยุติธรรมมาเป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้ง ขัดขวาง ข่มขู่ต่อรอง ผู้ที่มาให้ความร่วมมือหรือมาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อนำไปสู่การตรวจสอบไต่สวน
- ฐานความผิดที่นิยมใช้เป็นมูลคดีในการ SLAPP ได้แก่ ความผิดฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานแจ้งความเท็จ ความผิดฐานทำเอกสารเท็จ
- การคุ้มครองพยานจะเป็นการให้ความคุ้มครองความปลอดภัยต่อเนื้อตัวร่างกาย ชีวิต และ ทรัพย์สิน แต่ไม่คุ้มครองถึงกรณีที่พยานถูกข่มขู่โดยใช้วิธีการตามกฎหมาย

สรุปสาระสำคัญของ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘

- ประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘
- เป็นกลไกในการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือแก่ผู้ให้ถ้อยคำ แจ้งข้อมูลหรือเบาะแส ส่งพยานหลักฐาน หรือแสดงความคิดเห็น แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการ เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อันเป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวอาจถูกร้องทุกข์ ถูกกล่าวโทษ ถูกฟ้องคดี หรือถูกดำเนินการทางวินัย จากการดำเนินการดังกล่าว
- มีทั้งหมด ๗ มาตรา โดยเนื้อหาหลักเป็นการยกเลิกความในมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

หลักการสำคัญของ กฎหมายป้องกันการฟ้องคดีปิดปาก

เมื่อกล่าวถึงกฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-Strategic Lawsuit Against Public Participation Law หรือ Anti-SLAPP Law)

มีหลักการ**เป็นการกำหนดให้รัฐมีมาตรการคุ้มครองบุคคลที่ออกมาเปิดโปงหรือแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต** และต่อมาบุคคลดังกล่าวถูกฟ้องคดีปิดปากในลักษณะที่เป็นการคุกคามโดยใช้กระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือด้วยวิธีการฟ้องคดี เพื่อยับยั้ง ข่มขู่ ประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณะหรือการใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้มุ่งหวังในผลแพ้ชนะของคดีแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อข่มขู่ กลั่นแกล้ง หรือขัดขวางประชาชนที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร้องเรียน แสดงความคิดเห็น หรือแจ้งเบาะแส เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสาธารณะ โดยกลไกหลักที่เป็นเครื่องมือเพื่อป้องกันการฟ้องคดีปิดปากคือ “การยุติคดี” ประเภทนี้โดยรวดเร็วตั้งแต่ ในชั้นเริ่มต้นของกระบวนการยุติธรรม ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีปิดปากไม่ต้องเสียเวลารวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ ไปจำนวนมาก ในระหว่างการต่อสู้คดี เพื่อเป็นการลดความเสียหายและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ที่ถูกฟ้องคดีปิดปาก

บุคคลที่เข้าข่ายได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือ

1. ผู้ให้ถ้อยคำ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือ
พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด

2. ผู้แจ้งข้อมูลหรือเบาะแส ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้ให้รายละเอียด
ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ซึ่งน่าจะเป็นการกระทำความผิด

3. ผู้นำส่งพยานหลักฐานประกอบการให้ถ้อยคำ การแจ้งข้อมูลหรือเบาะแส

4. ผู้แสดงความคิดเห็น ได้แก่ พยานผู้เชี่ยวชาญ

รวมถึง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด ไม่ว่าจะได้รับการกันไว้เป็น
พยานตามมาตรา 135 หรือไม่

การพิจารณาให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือ

ช่องทางเข้าสู่
การพิจารณา
ให้ความคุ้มครอง
และช่วยเหลือ

1

ขั้นตอนการ
พิจารณาให้
ความคุ้มครอง

2

การทำความเข้าใจ
เพื่อประกอบ
การพิจารณา
ให้ความคุ้มครอง
เสนอ
คณะกรรมการ
ป.ป.ช.

3

กฎหมาย ปปช. : มาตรการในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลซึ่งได้รับความคุ้มครอง
(พรป.ปปช. (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2568)

1. ยกเว้นความผิดของ “ผู้ให้ถ้อยคำ” “แจ้งข้อมูลหรือเบาะแส” หรือ “แสดงความคิดเห็น” เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. “ให้ได้รับการคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย”

2. ผู้ให้ถ้อยคำ แจ้งข้อมูลหรือเบาะแส ส่งพยานหลักฐาน หรือแสดงความคิดเห็นแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ “ต้องกระทำโดยสุจริต”

3. กรณีอยู่ภายใต้เงื่อนไขของ “การได้รับความคุ้มครอง”

(1) **กรณีถูกฟ้องคดีแพ่ง** ดำเนินการแตกต่างให้ จัดหาทุนายความให้ หรือสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างทนายความ ค่าฤชาธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี

(2).....(หน้าถัดไป)

(2) กรณีถูกร้องทุกข์กล่าวโทษ ดำเนินคดี หรือถูกฟ้องคดีอาญา

ก. หากอยู่ระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวนหรืออัยการ จะส่งเรื่องไปยังพนักงานสอบสวนหรืออัยการ แจ้งว่าบุคคลนั้นได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิด

ข. หากถูกราชฎาเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา ดำเนินการแก้ต่างให้ จัดหาทนายความให้ สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการว่าจ้าง ทนายความ หรือขอให้พนักงานอัยการแก้ต่างให้

ค. หากอยู่ในอำนาจศาล จะส่งเรื่องให้ศาลทราบเพื่อประกอบการพิจารณาในชั้นไต่สวนมูลฟ้องและชั้นพิจารณาพิพากษา

ง. สนับสนุนค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี

จ. ช่วยเหลือในการปล่อยตัวชั่วคราว

- หากถูกควบคุมในชั้นสอบสวน ให้สำนักงานแจ้งพนักงานสอบสวนส่งปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่ต้องมีประกัน

- หากอยู่ในอำนาจของพนักงานอัยการหรือศาล พนักงานอัยการหรือศาลจะส่งปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีประกันก็ได้

หากเห็นว่าต้องมีประกันหรือหลักประกัน ให้สำนักงานมีอำนาจประกันหรือวางหลักประกัน

(3) กรณีถูกดำเนินการทางวินัย จะส่งเรื่องไปให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยทราบและต้อง “ยุติการดำเนินการทางวินัย นั้นทันที”

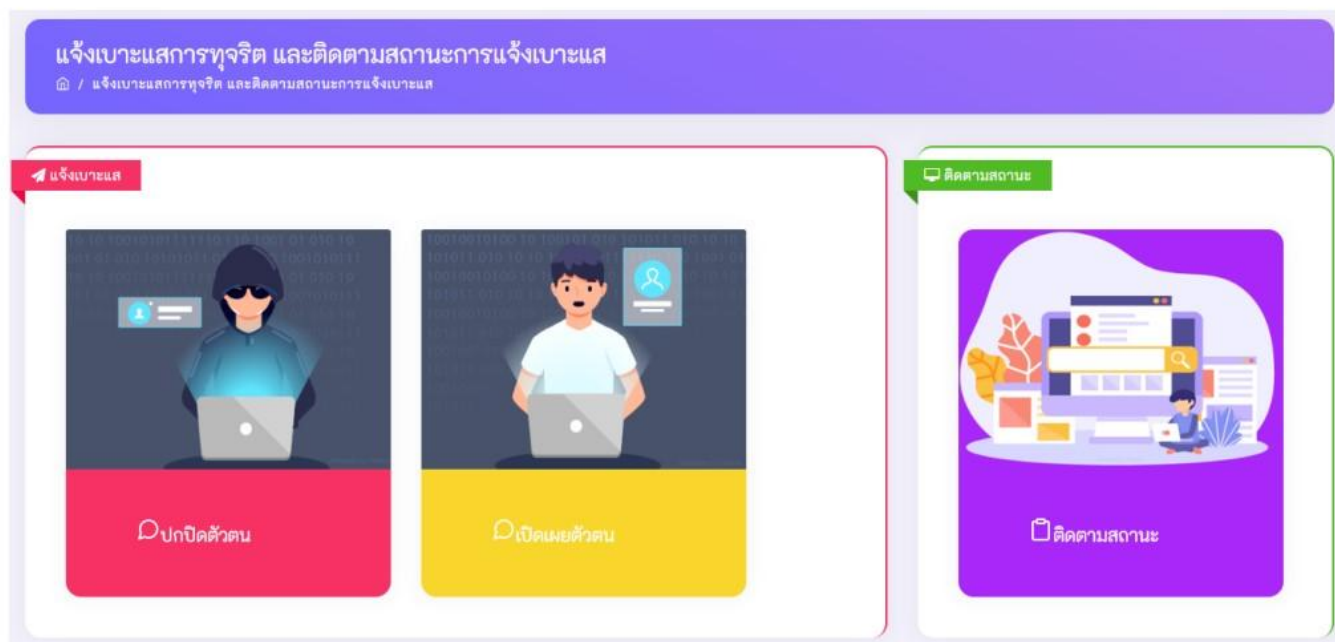

ระบบรับแจ้งเบาะแสการทุจริต และติดตามสถานะการแจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์

วิธีการใช้งานระบบ มี 2 วิธี

1. เข้าผ่าน Banner “แจ้งเบาะแสการทุจริต” บนเว็บไซต์ของสำนักงาน ป.ป.ช. (<https://www.nacc.go.th>)
2. เข้าระบบโดยตรงที่ URL <https://wbs.nacc.go.th>

หน้าจอหลักของระบบระบบรับแจ้งเบาะแสการทุจริต และติดตามสถานะการแจ้งเบาะแส

ระบบรับแจ้งเบาะแสการทุจริต และติดตามสถานะการแจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์

ทำอะไรได้บ้าง??

รับแจ้งเบาะแสการทุจริต ได้ 2 แบบ

1. แบบปกปิดตัวตน
2. แบบเปิดเผยตัวตน

ติดตามสถานะการแจ้งเบาะแส มี 3 ฟังก์ชันที่สำคัญ

1. การติดตามสถานะของเบาะแสการทุจริตที่เคยแจ้ง

2. รับ-ส่งข้อความถึงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเบาะแส

3. ขอรับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส

4. เปลี่ยนรหัสผ่าน

CHAT กับ ป.ป.ช.

สอบถามข้อมูล หรือ
แจ้งเบาะแสการทุจริตกับเจ้าหน้าที่

ระบบรับแจ้งเบาะแสการทุจริต และติดตามสถานะการแจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์

การแจ้งเบาะแสแบบปกปิดตัวตน

ต้องทำอะไร?

รหัสผู้แจ้ง (ถ้ามี)

กรณีเป็นการแจ้งเบาะแสรั้งแรกหรือแจ้งเบาะแสใหม่ ไม่ต้องระบุรหัสผู้แจ้ง

รหัสผ่าน*

รหัสผ่านต้องไม่น้อยกว่า 6 ตัวอักษร และกรุณาจดจำรหัสผ่านไว้เพื่อขอรับความคุ้มครองในอนาคต

ยืนยันรหัสผ่าน*

Captcha*

กรณากดรอกตัวอักษรในภาพ

*** กรุณาจดจำรหัสผู้แจ้งและรหัสผ่านไว้ เพื่อใช้ติดตามสถานะและร้องขอรับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสในอนาคต ***

1. ไม่ต้องให้ข้อมูลส่วนบุคคลใดๆ เพียงกำหนด "รหัสผ่าน" (ความยาวไม่น้อยกว่า 6 ตัวอักษร) และใส่ Captcha ก็สามารถแจ้งเบาะแสได้
2. เมื่อแจ้งเบาะแสแล้วเสร็จ จะได้รับ "รหัสผู้แจ้ง" จากระบบ
3. ให้จดจำ "รหัสผู้แจ้ง" และ "รหัสผ่าน" ไว้เพื่อใช้ในการติดตามสถานะ การร้องขอรับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส รวมทั้งการแจ้งเบาะแสรั้งต่อไป

หน้าจอแจ้งเบาะแส ส่วนการบันทึกข้อมูลผู้แจ้งเบาะแสแบบปกปิดตัวตน

ระบบรับแจ้งเบาะแสการทุจริต และติดตามสถานะการแจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์

การแจ้งเบาะแสแบบ เปิดเผยตัวตน ต้องทำอะไร?

1. ต้องระบุ "เลขบัตรประจำตัวประชาชน" และ "อีเมล"
2. กำหนด "รหัสผ่าน" (ความยาวไม่น้อยกว่า 6 ตัวอักษร) และใส่ Capcha ก็สามารถแจ้งเบาะแสได้
3. ใช้ "เลขบัตรประจำตัวประชาชน" และ "รหัสผ่าน" ในการติดตามสถานะ การร้องขอรับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส รวมทั้งการแจ้งเบาะแสครั้งต่อไป
4. กรณีลืมรหัสผ่าน สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้ โดยระบบจะส่ง Link สำหรับเปลี่ยนรหัสผ่านให้ทางอีเมลที่แจ้งไว้

เลขประจำตัวประชาชน*

รหัสผ่าน*

ยืนยันรหัสผ่าน*

รหัสนี้ต้องไม่น้อยกว่า 6 ตัวอักษร และกรุณาจดจำรหัสผ่านไว้เพื่อขอรับความคุ้มครองในอนาคต

ยินยันรหัสผ่าน*

คำนำหน้า ☐ นาย ☐ นาง ☐ นางสาว ☐ เด็กชาย ☐ เด็กหญิง ☐ อื่นๆ

ชื่อ นามสกุล

ที่อยู่

เลขที่

ซอย

จังหวัด

ตำบล/แขวง

หมายเลขโทรศัพท์

อาชีพ

หมู่ที่

ถนน

อำเภอ/เขต

อีเมล*

เป็นสมาชิกชมรม Strong

Captcha*

กรุณากรอกตัวอักษรในภาพ

หน้าจอแจ้งเบาะแส ส่วนการบันทึกข้อมูลผู้แจ้งเบาะแสแบบเปิดเผยตัวตน

ระบบรับแจ้งเบาะแสการทุจริต และติดตามสถานะการแจ้งเบาะแสทางเว็บไซต์

การติดตามสถานะ การแจ้งเบาะแส ทำอะไร/อย่างไรบ้าง?

1. Login เข้า “ระบบติดตามสถานะการแจ้งเบาะแส” จะพบรายการเบาะแสการทุจริตที่เคยแจ้งไว้ ซึ่งมีข้อมูล **สถานะการดำเนินการ** ของแต่ละรายการเบาะแส

2. สามารถ **เปลี่ยนรหัสผ่าน** ได้ โดยคลิกปุ่ม “เปลี่ยนรหัสผ่าน”

3. สามารถ **ดูรายละเอียด** ของเบาะแส โดยคลิกปุ่ม “ ” ท้ายรายการเบาะแสที่ต้องการ

4. ในรายละเอียดของเบาะแส ผู้แจ้งเบาะแสจะ **รับ-ส่งข้อความ** กับเจ้าหน้าที่เจ้าของเรื่องได้

5. สามารถ **ร้องขอรับการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส** โดยคลิกปุ่ม “ ” ท้ายรายการเบาะแสที่ต้องการขอรับการคุ้มครอง และระบุ **ช่องทางการติดต่อ** ลงในระบบ

คำถาม?

ตอบคำถาม (ถ้ามี)

ความคาดหวัง?

ทำให้ “ต้นทุน” การทุจริตสูงกว่า
“ผลประโยชน์” ที่จะได้รับ

ชื่อสัตย์ เป็นธรรม มืออาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้